

2021

INFORME ANUAL

Andorran Banking
Excellence and trust

Andorran Banking

C/ Ciutat de Consuegra, 16 - Edifici l'Illa, esc. A, 2n
AD500 Andorra la Vella - Principat d'Andorra
Tel. +376 807110 - Fax +376 867110
andorranbanking@andorranbanking.ad
www.andorranbanking.ad

Publicat per Andorran Banking

© Andorran Banking

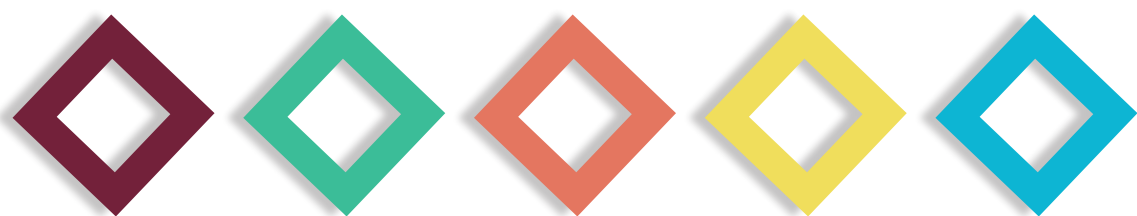
Dipòsit Legal: AND.253-2022

ISBN: 978-99920-3-326-5

L'Informe Anual és una publicació anyal elaborada per Andorran Banking disponible en format digital a la pàgina web **www.andorranbanking.ad**.

Es permet la utilització de la informació continguda en aquest informe sempre que sigui per a finalitats no lucratives esmentant com a font d'informació **Publicació d'Andorran Banking "Informe Anual"**.

No s'autoritza la transformació total o parcial de cap contingut.

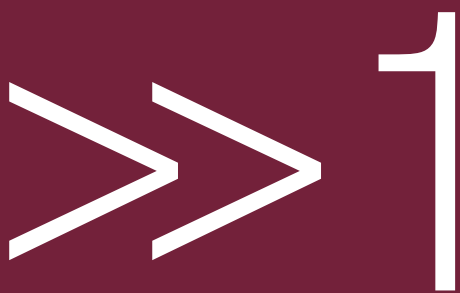

INFORME ANUAL 2021

ÍNDEX >>

1. Missatge del President d'Andorran Banking	4
2. Organigrama d'Andorran Banking	6
3. Cronologia d'esdeveniments viscuts en relació amb el procés de transformació d'Andorra	8
4. Activitats d'Andorran Banking i associacions	22
5. Missió, visió, valors i full de ruta de la banca andorrana	24
6. Xifres clau	26
6.1. Sector bancari	26
6.2. País	33
7. Monogràfics de temes rellevants	38
ACTUALITAT	38
Protecció de dades personals (reglament europeu GDPR)	38
Fons Monetari Internacional	38
COVID-19	39
Transformació digital	40
Sostenibilitat	41
REGULACIÓ BANCÀRIA	41
Sistemes de garantia de dipòsits i d'indemnització dels inversors	41
Recuperació i resolució d'entitats bancàries (BRRD1)	42
Solvència (CRD IV i CRR)	42
MiFID, abús de mercat i acords de garantia financera	43
Mitjans de pagament (PSD1 i PSD2)	44
Assegurances	45
MARC FISCAL	45
Intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal	45
BEPS	45
PREVENCIÓ DEL BLANQUEIG DE CAPITALS I EL FINANÇAMENT DEL TERRORISME	46
5a avaluació Moneyval	47
Reglament de beneficiaris efectius	47
Tipificació del delictes fiscal	47
Codi deontològic	47
8. Legislació: Marc normatiu andorrà	48
9. Infografia COVID-19	58
10. El sector bancari andorrà	60
Annex 1	76
El paper de la banca en el creixement socioeconòmic d'Andorra	

Nota: la normativa recollida en aquesta publicació ha estat actualitzada fins al 31 de maig de 2022.

Missatge del President d'Andorran Banking

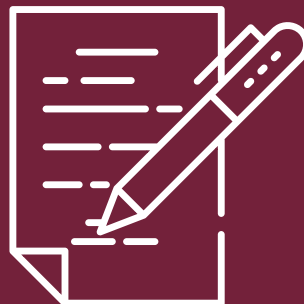

Carlos Aso Miranda
President d'Andorran Banking

Aquest any que hem tancat, el 2021, ha estat un any encara difícil, tant en l'àmbit social com en el sanitari i econòmic. La incertesa de les variants de la COVID amb la por a nous confinaments i els dubtes respecte de l'eficàcia del programa de vacunacions, a més de la crisi econòmica que es va iniciar amb la pandèmia, són fets que han anat fent forat en la població mentre esperàvem anar avançant cap a la nova normalitat.

No obstant això, de manera progressiva, el país ha anat recuperant el seu ritme i al sector financer s'han produït dues operacions corporatives d'una gran rellevància: l'adquisició de BancSabadell d'Andorra per part de Mora Banc, i la compra de Vall Banc per part de Crèdit Andorrà. El resultat d'aquestes operacions, la formalització de les quals finalitzarà el 2022, demostra la maduresa, el compromís i la cerca constant d'eficiència de la banca andorrana envers els seus clients i la societat en general. El resultat és un sector més fort, més sòlid i més preparat.

Així mateix, al llarg d'aquest any, les entitats bancàries hem mantingut la nostra fortalesa a nivell de captació de recursos de clients i de creixement. La banca andorrana ha tancat el 2021 amb un resultat agregat de 97 milions d'euros, un nivell similar al de la pre pandèmia. Els principals indicadors han mostrat la solidesa del sector bancari andorrà: el ROE, la rendibilitat financera de les entitats, ha augmentat fins al 6,04%. Igualment, les ràtios de liquiditat i solvència del sector han estat superiors a la mitjana dels bancs europeus: la ràtio de liquiditat (LCR) és del 206% i la ràtio de morositat ha baixat durant el 2021 fins al 3,74%, des del 4,49% el 2020. La ràtio de solvència CET1 (*phase-in*) s'ha situat en el 17% a 31 de desembre del 2021.

El sector bancari també s'ha compromès amb el teixit empresarial del país i ha estat al seu costat des de l'inici de la crisi sanitària, posant a disposició de les empreses i negocis el programa extraordinari d'aval. Cal destacar que, amb data 15 de maig, s'han retornat ja el 27% dels crèdits tous concedits i prestamitzat el 55% de l'import dels crèdits tous. La recuperació s'ha vist palesa en el creixement dels beneficis, un 16,52%, però també en el volum dels recursos gestionats de clients, un 19%, fins als 61.461 milions d'euros. La inversió creditícia a Andorra també ha crescut durant el 2021, un 10,42%, fins als 7.031 milions d'euros.

Aquest conjunt de xifres ens confirma la resiliència del sector i la seva capacitat d'adaptar-se a situacions adverses. La crisi de la pandèmia, les situacions disperses als mercats financers, en què s'han vist revaloracions properes al 20% als índexs americans o caigudes als mercats emergents, les inversions de totes les entitats en transformació tecnològica o el procés continuat d'adaptació a la normativa reguladora no han fet més que demostrar la fortalesa de la banca andorrana.

Cada any mostrem que estem preparats per afrontar els reptes de futur a escala nacional i internacional.

Ens satisfà saber que hem estat i som una part important de l'economia del país, que podem revertir en la societat part del que generem i que podem donar suport a la creació de riquesa.

No puc acabar aquest missatge sense fer menció de la invasió d'Ucraïna per part de Rússia a principis d'aquest any. A més del drama humà que està patint la societat ucraïnesa, aquesta qüestió marcarà clarament el 2022 atès que s'ha obert un temps d'incertesa en l'àmbit social, polític i econòmic.

L'evolució del conflicte, amb escenaris diversos sobre el creixement i la inflació a escala mundial, ha provocat una gran volatilitat als mercats i resta fiabilitat a qualsevol previsió macroeconòmica. Sens dubte, l'escenari que tenim a la vista serà de menys creixement i més inflació.

>> 2

Organigrama d'Andorran Banking

Membres de l'Assemblea General

Carlos Aso
Andbank
President

Lluís Alsina
MoraBanc
Vicepresident

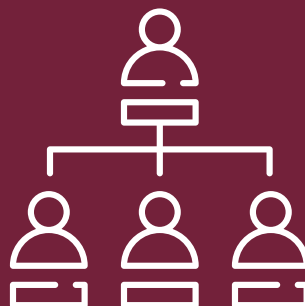

Esther Puigcercós
Secretària i Directora General

Comissions

COVID-19	Cartera
Jurídica	Informàtica
Compliment normatiu	Mitjans de Pagament
Regulatòria	Ciberseguretat
Fiscal	Recursos Humans
Crèdits	Innovació
Comunicació	Operacions
Finances	Moneda
Assegurances	

Xavier Cornella
Grup Crèdit Andorrà

Josep Segura
BSABANC

Membre

Federació Bancària Europea (FBE)

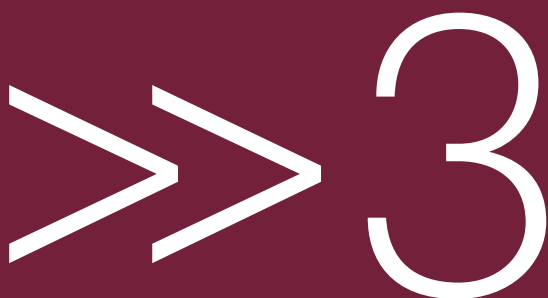
Cambra de Comerç, Indústria i Serveis (CCIS)

Confederació Empresarial Andorrana (CEA)

Grups de treball

Més de
10 GRUPS
DE TREBALL

Cronologia d'esdeveniments viscuts en relació amb el procés de transformació d'Andorra

MP	Mitjans de Pagament
AM	Acord Monetari
RTG	Ràting
REG	Regulació
REG COVID-19	Regulació aprovada per fer front a la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2
PBC/FT	Prevenió del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme
ED	Emissions de deute
NIIF-UE	Normes internacionals d'informació financera adoptades a la Unió Europea

TR	Transparència
AII	Acord d'intercanvi d'informació en matèria fiscal prèvia demanda
CDI	Conveni per evitar la doble imposició
MCAA	Multilateral Competent Authority Agreement
IAI	Intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal
Conveni Multilateral	Conveni relatiu a l'assistència mútua en matèria fiscal amb l'OCDE
FMI	Fons Monetari Internacional
BEPS	de l'anglès «Base Erosion and Profit Shifting», en català «Erosió de la base imposable i trasllat de beneficis»

Andorra té signats 24 AII i 10 CDI*

2022

REG 27 d'abril Decret 171/2022 relatiu a l'aprovació del Reglament de creació i gestió de les reserves internacionals del Principat d'Andorra.

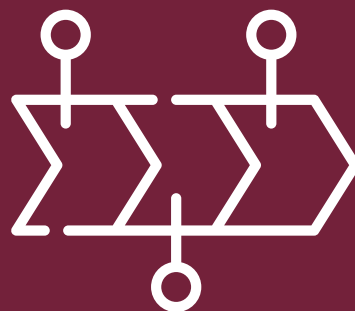
FMI 7 d'abril **L'FMI publica la declaració del personal tècnic de la missió de l'Article IV corresponent a l'any 2022.**

REG 3 de març Aprovació de la Llei 5/2022 d'aplicació de sancions internacionals en el marc de la guerra a Ucraïna.

PBC/FT 2 de març Aprovació del Reglament d'aplicació de la nova Llei de PBC/FT.

ED 16 de febrer Aprovació de l'emissió de deute públic "Notes sostenibles del Principat d'Andorra als mercats internacionals", per un import de 500 milions d'euros.

* El dia 8 d'octubre de 2021, el Principat d'Andorra i Hongria rubriquen un conveni de doble imposició que està pendent de ratificació i entrada en vigor.

RTG	4 de febrer	Moody's avalua per primera vegada el Principat d'Andorra amb una qualificació Baa2 i una perspectiva estable.
Digitalització	2 de febrer	Formalització del préstec de 8 milions d'euros del Banc de Desenvolupament del Consell d'Europa per finançar la digitalització.
RTG	14 de gener	Fitch Ratings referma la nota del Principat en BBB+ i revisa la seva perspectiva d'Andorra d'estable a positiva.
RTG	14 de gener	Standard & Poor's revisa la seva perspectiva d'Andorra d'estable a positiva i referma la seva qualificació de BBB/A-2.
BEPS	1 de gener	Entra en vigor el Conveni multilateral per a l'aplicació de les mesures relatives als convenis fiscals per prevenir l'erosió de la base imposable i el trasllat de beneficis (MLI).
2021		
REG COVID-19	22 de desembre	Aprovació del Decret 424/2021 que augmenta fins al 100% els ajuts al lloguer i a les quotes hipotecàries per als locals d'oci nocturn.
PBC/FT	16 de desembre	Aprovació de la modificació de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme (implementació de la 5a Directiva).
NIIF-UE	15 de desembre	Aprovació del Decret pel qual s'aproven determinades normes internacionals d'informació financera adoptades a la Unió Europea (NIIF-UE) que modifica el Decret del 22 de desembre de 2016.
PBC/FT	15 de novembre	Inici del III Curs de prevenció del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme.

>> Cronologia

AM	3 de novembre	Aprovació del Reglament relatiu a l'adopció de normes tècniques complementàries de la UE aplicables en matèria de solvència, liquiditat i supervisió prudencial d'entitats bancàries i empreses d'inversió.
REG	28 d'octubre	Aprovació de la Llei 29/2021 qualificada de protecció de dades personals (GDPR).
REG	14 d'octubre	Aprovació de la Llei 24/2021 de les taxes d'intercanvi aplicades a les operacions de pagament amb targeta.
ED	6 d'octubre	Nova emissió internacional de deute de 175 milions d'euros amb un venciment per primer cop a 20 anys.
REG COVID-19	29 de setembre	Decret 323/2021 que regula el retorn o la conversió en préstec del deute pendent corresponent al primer i al segon programa extraordinari d'aval per a empreses i negocis per la situació d'emergència sanitària causada pel coronavirus SARS-CoV-2.
Sostenibilitat	22 de setembre	Decret 303/2021 d'aprovació del Reglament del mercat nacional de compensació d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle.
AM	10 de setembre	Publicació al BOPA de la modificació de l'annex de l'Acord monetari entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea.
REG COVID-19	1 de setembre	El Govern prorroga el programa d'ajuts al lloguer i a les hipoteques d'oci nocturn i agències de viatges.
RTG	23 de juliol	Fitch Ratings referma la nota del Principat en BBB+ amb perspectiva estable.
RTG	20 de juliol	Standard & Poor's reafirma la qualificació d'Andorra en BBB/A-2.
FMI	14 de juny	L'FMI publica l'informe de conclusions finals sobre Andorra en el marc de l'Article IV del Conveni Constitutiu de l'FMI.
FMI	7 de maig	Publicació de la primera balança de pagaments d'Andorra.
MP	4 de maig	Entra en vigor l'esquema de domiciliacions bancàries SEPA (SEPA DIRECT DEBIT).

>> Cronologia

AM	29 d'abril	Aprovació de la Llei 7/2021 de recuperació i de resolució d'entitats bancàries i d'empreses d'inversió (BRRD1).
ED	28 d'abril	Primera emissió internacional de bons d'Andorra, verds, socials i sostenibles, per import de 500 milions d'euros.
FMI	9 d'abril	L'FMI publica les seves conclusions preliminars de la visita oficial dins del marc de l'Article IV del Conveni Constitutiu de l'FMI i valora positivament la gestió de la pandèmia i les perspectives de recuperació econòmica d'Andorra.
REG COVID-19	31 de març	Aprovació del Decret 102/2021 de modificació del Reglament CRR. Entre d'altres, transposa diferents adaptacions associades a la pandèmia de la COVID-19 en l'àmbit financer.
REG COVID-19	31 de març	Decret 101/2021 d'aprovació d'un programa extraordinari d'ajudes al lloguer i les quotes hipotecàries de negocis dedicats al lloguer i la venda de material d'esquí.
REG COVID-19	18 de març	Aprovació de la Llei 3/2021 de modificació de la Llei 16/2020, del 4 de desembre, de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2 que prorroga la reducció de la renda de locals fins al 30 d'abril de 2021.
NIIF-UE	24 de febrer	Decret 60/2021 que aprova noves NIIF-UE i modifica el Decret del 22 de desembre de 2016.
REG COVID-19	29 de gener	Aprovació del Decret 54/2021 de modificació del Decret del 20 de maig de 2020 d'aprovació d'un segon programa extraordinari d'avalis per a empreses i negocis que inclou despeses de carburants per a la locomoció i la substitució del pagament de la part patronal dels ERTD i reduccions de jornada laboral per despeses de personal. Inclou l'abast del Decret 25/2021 (operacions de lísing) i el deroga.
RTG	29 de gener	Fitch Ratings referma la nota del Principat en BBB+ i perspectiva estable malgrat la situació provocada per la pandèmia.
REG COVID-19	28 de gener	Aprovació de la Llei 1/2021 de modificació de la Llei 16/2020, del 4 de desembre, de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2.
REG COVID-19	27 de gener	Decret 25/2021 de modificació del Decret del 20 de maig de 2020 d'aprovació d'un segon programa extraordinari d'avalis per a empreses i negocis per incloure les operacions de lísing (arrendaments financers).
RTG	15 de gener	Standard & Poor's manté la nota BBB i la perspectiva estable.

>> Cronologia

2020

COVID-19	14 de desembre	Els bancs prorroguen fins al 31 de març de 2021 el termini per sol·licitar les carències sectorials.
REG COVID-19	4 de desembre	Aprovació de la Llei 16/2020 de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2.
REG COVID-19	2 de desembre	Decret d'aprovació d'un programa extraordinari d'ajudes al lloguer i a les quotes hipotecàries de sales de joc en el marc de la situació d'emergència sanitària causada pel coronavirus SARS-CoV-2.
REG COVID-19	18 de novembre	Aprovació del Decret de modificació del Decret del 20 de maig de 2020 d'aprovació d'un segon programa extraordinari d'avalis per a empreses i negocis per la situació d'emergència sanitària causada pel coronavirus SARS-CoV-2: inclou despeses de lloguer i aigua, llum, telefonia i calefacció.
REG COVID-19	21 d'octubre	Decret d'aprovació d'un programa extraordinari d'ajudes al lloguer i les quotes hipotecàries de locals comercials en el marc de la situació d'emergència sanitària causada pel coronavirus SARS-CoV-2.
FMI	16 d'octubre	Andorra esdevé el 190è membre del Fons Monetari Internacional.
FMI	5 d'octubre	Aprovació de la Llei 10/2020 d'adhesió del Principat d'Andorra al Fons Monetari Internacional.
RTG	31 de juliol	Standard & Poor's manté la nota BBB i la perspectiva estable.
ED	29 de juliol	Decret d'aprovació d'una emissió de deute públic a llarg termini del Principat d'Andorra per un import de 20 milions d'euros en la modalitat de bons.
NIIF-UE	29 de juliol	Decret que aprova noves NIIF-UE i modifica el Decret del 22 de desembre de 2016.
RTG	17 de juliol	Fitch Ratings manté la nota en BBB+ i la perspectiva estable.
COVID-19	11 de juny	Aprovació del conveni sectorial que permet ajornar el pagament de préstecs o crèdits a les persones afectades econòmicament pel SARS-CoV-2 (carències sectorials).

>> Cronologia

N/A	27 de maig	Andorra esdevé el 47è membre del Banc de desenvolupament del Consell d'Europa.
RTG	24 d'abril	Standard & Poor's confirma la qualificació de país en BBB/A-2 i revisa la perspectiva a estable a causa de l'impacte del SARS-CoV-2.
REG COVID-19	18 d'abril	Aprovació de la Llei 5/2020 de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària provocada per la pandèmia del SARS-CoV-2 i que deroga la Llei 3/2020 anterior.
REG COVID-19	24 de març i 20 de maig	Aprovació de dos decrets relatius a un programa extraordinari d'avalis per a empreses i negocis per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2.
REG COVID-19	23 de març	Aprovació de la Llei 4/2020 qualificada dels estats d'alarma i emergència.
REG COVID-19	23 de març	Aprovació de la Llei 3/2020 de mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2.
RTG	31 de gener	Fitch Ratings manté la nota BBB+ i la perspectiva estable.
RTG	17 de gener	Standard & Poor's confirma la qualificació del Principat en BBB/A-2 i la perspectiva positiva.
2019		
PBC/FT	5 de desembre	El plenari del Moneyval aprova el 2n informe de progrés de la 5a avaluació d'Andorra.
PBC/FT	28 de novembre	Aprovació de la Llei 21/2019 de modificació de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.
TR	12 de novembre	2a ronda de la fase 2 de l'avaluació del <i>Global Forum</i> : l'OCDE reconeix les millores en transparència i intercanvi d'informació fiscal i augmenta la nota del país a <i>largely compliant</i> .
AM	23 de setembre	Aprovació de la modificació de l'annex de l'Acord Monetari.
RTG	2 d'agost	Fitch Ratings referma el ràting d'Andorra en BBB+ i la perspectiva estable.

>> Cronologia

RTG	19 de juliol	Standard & Poor's millora la perspectiva sobre Andorra d'estable a positiva i referma la qualificació BBB/A-2.
REG	14 de maig	Aprovació del Reglament de l'impost sobre societats que deroga l'anterior del 2015.
REG	8 de maig	Reglament de desenvolupament de la Llei 12/2017, del 22 de juny, d'ordenació i supervisió d'assegurances i reassegurances del Principat d'Andorra, en relació amb el règim de supervisió simplificada per a les delegacions al Principat d'Andorra.
AM	3 d'abril	Aprovació del Reglament d'adopció de normes tècniques de la UE aplicables en matèria de solvència, liquiditat i supervisió prudencial d'entitats bancàries i empreses d'inversió (CRR).
AM	3 d'abril	Aprovació del Reglament sobre els requisits organitzatius i condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera.
AM	27 de març	Aprovació del decret pel qual s'introdueixen les normes internacionals d'informació financera en vigor a la UE, de conformitat amb el marc comptable de les NIIF-UE adaptat a Andorra.
MP	5 de març	Les entitats bancàries andorranes passen a formar part de SEPA.
MP	1 de març	Andorra passa a formar part de la zona única de pagament en euros (<i>Single Euro Payments Area - SEPA</i>).
AM	15 de febrer	Aprovació de la Llei 17/2019 de modificació de la Llei 8/2013 sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera (MiFID).
PBC/FT	11 de febrer	Publicació del 1r informe de progrés de la 5a avaluació del Moneyval.
MP	11 de febrer	L' <i>European Payment Council</i> actualitza la llista de països adherits als esquemes SEPA en què s'inclou el Principat d'Andorra.
RTG	9 de febrer	Fitch Ratings referma el ràting d'Andorra en BBB+ i perspectiva estable.
REG	1 de febrer	Entra en vigor la Llei 31/2018 de relacions laborals.

>> Cronologia

TR	23 de gener	Aprovació del decret relatiu a la nota tècnica sobre el procediment d'auditoria per als auditors externs sobre CRS.
RTG	19 de gener	Standard & Poor's afirma la qualificació d'Andorra BBB/A-2 i manté la perspectiva estable.
REG	1 de gener	Entren en vigor la Llei 32/2018 qualificada d'acció sindical i patronal i la Llei 33/2018 qualificada de mesures de conflicte col·lectiu.
2018		
AM	20 de desembre	Aprovació de la Llei 35/2018 de solvència, liquiditat i supervisió prudencial d'entitats bancàries i empreses d'inversió (CRD IV), com també de la Llei 36/2018 de conglomerats financers.
AM	12 de desembre	Decret pel qual s'aproven determinades NIIF-UE, que modifica el Decret NIIF-UE del 18 de desembre de 2016.
PBC/FT	6 de desembre	El plenari del Moneyval aprova el 1r informe de progrés de la 5a avaluació d'Andorra.
TR	4 de desembre	La UE considera Andorra un país plenament cooperant en matèria fiscal i l'exclou de la llista grisa.
MP	21 de novembre	Aprovació del Reglament relatiu al règim jurídic dels serveis de pagament i el diner electrònic i de les entitats de pagament i entitats de diner electrònic (Reglament PSD2 que revoca el reglament PSD1).
TR	15 de novembre	L'OCDE avala els canvis fets per Andorra i reconeix que no té règims fiscals potencialment perjudicials (Projecte BEPS Acció 5).
MP	25 d'octubre	Aprovació de la Llei 27/2018 de modificació de la Llei 8/2018 dels serveis de pagament i el diner electrònic (PSD2).
TR	19 d'octubre	Signatura de l'acord multilateral de l'OCDE que permet intercanviar informació país per país amb totes les autoritats competents signatàries de l'acord.
TR	18 d'octubre	Signatura de l'acord multilateral de l'OCDE en el marc del projecte BEPS.

>> Cronologia

TR	3 d'octubre	Aprovació de la modificació del Reglament de desenvolupament de la Llei IAI.
PBC/FT	21 de setembre	Segon curs de prevenció del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme, organitzat per Andorran Banking juntament amb la Universitat d'Andorra i la UIFAND.
AM	13 de setembre	Aprovació de la Llei 20/2018 reguladora del Fons Andorrà de Garantia de Dipòsits i del Sistema Andorrà de Garantia d'Inversions que entra en vigor el 4 d'octubre.
TR	11 de setembre	Visita del director del Centre de Política Tributària i Administració de l'OCDE, Pascal Saint-Amans, per conèixer les transformacions econòmiques i fiscals dutes a terme per Andorra. Conferència: "La Cooperació fiscal en l'entorn després de BEPS i de l'intercanvi automàtic".
PBC/FT	5 de setembre	Aprovació del Reglament regulador de l'enregistrament i l'accés a la informació relativa als beneficiaris efectius als registres d'entitats jurídiques.
RTG	11 d'agost	Publicació ràting Fitch: BBB+.
TR	26 de juliol	Aprovació de la Llei 19/2018 que modifica la Llei que amplia el nombre de jurisdiccions amb les quals Andorra intercanviarà informació a partir del 2020 (un total de 95 jurisdiccions).
RTG	20 de juliol	Publicació ràting Standard & Poor's: BBB.
TR	3 de juliol	Esmorzar col·loqui a Madrid "El sector financer andorrà a Europa" organitzat per Andorran Banking i el Govern d'Andorra.
AM	20 de juny	Aprovació del Reglament de desenvolupament de la Llei 8/2018 dels serveis de pagament i el diner electrònic i del Reglament relatiu a les normes aplicables als proveïdors de serveis de pagament per facilitar l'automatització de pagaments transfronterers entre el Principat d'Andorra i els estats membres de la Unió Europea (Reglament PSD1 i Reglament SEPA).
AM	18 de juny	Aprovació de la modificació de l'annex de l'Acord Monetari.
REG	31 de maig	Aprovació de la Llei 12/2018 que modifica la Llei 10/2013 de l'INAF. Aquesta modificació transforma l'INAF en AFA (Autoritat Financera Andorrana) i li atorga les competències de supervisor efectiu en matèria d'assegurances i reassegurances.

>> Cronologia

PBC/FT	23 de maig	Aprovació del Reglament de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.
MP	17 de maig	Aprovació de la Llei 8/2018 dels serveis de pagament i el diner electrònic (PSD1).
REG	19 d'abril	Aprovació de la Llei 6/2018 de modificació de la Llei 95/2010 de l'Impost sobre societats.
RTG	17 de febrer	Publicació ràting Fitch: BBB.
RTG	19 de gener	Publicació ràting Standard & Poor's: BBB.

2017

TR	5 de desembre	Andorra supera l'examen de la UE i no forma part de la llista de països no-cooperants.
TR	30 de novembre	Aprovació de dues modificacions de la Llei 19/2016 d'IAI que amplien el nombre de les jurisdiccions amb les quals Andorra intercanviarà informació a partir de 2018 (41) i 2019 (73).
TR	26 - 27 d'octubre	Primera edició de l'Andorran Financial Summit.
PBC/FT	28 de setembre	El plenari del Moneyval aprova l'informe de la 5a avaluació d'Andorra.
RTG	18 d'agost	Publicació ràting Fitch: BBB.
TR	2 d'agost	Aprovació del Reglament de la Llei 19/2016 d'intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal.
RTG	28 de juliol	Publicació ràting Standard & Poor's: BBB.
PBC/FT	13 de juliol	Aprovació de la tipificació del delictes fiscal.

>> Cronologia

TR	28 de juny	L'OCDE premia els esforços d'Andorra i l'inclou a la llista dels països més transparents del rànquing del Global Forum sobre Transparència i Intercanvi d'Informació Fiscal.
PBC/FT	22 de juny	Aprovació de la Llei 14/2017 de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.
REG	22 de juny	Aprovació de la Llei 12/2017 d'ordenació i supervisió d'assegurances i reassegurances.
AM	19 de juny	Aprovació de la modificació de l'annex de l'Acord Monetari.
TR	7 de juny	Andorra firma el Conveni multilateral de l'OCDE d'aplicació de les mesures del Sistema Fiscal Internacional (BEPS).
TR	25 de maig	Aprovació de la Llei 10/2017 d'intercanvi d'informació mitjançant sol·licitud prèvia i d'intercanvi d'informació espontani en matèria fiscal que modifica la Llei 3/2009.
PBC/FT	6 - 17 de març	Visita <i>on-site</i> dels avaluadors del Moneyval en el context de la 5a avaluació.
RTG	24 de febrer	Publicació ràting Fitch: BBB.
PBC/FT	10 de febrer	Primer Curs de prevenció del blanqueig de capitals i finançament del terrorisme, organitzat per Andorran Banking juntament amb la Universitat d'Andorra.
RTG	27 de gener	Publicació ràting Standard & Poor's: BBB-.
TR	13 de gener	L'Assemblea General d'Andorran Banking actualitza el seu Codi deontològic.
TR	1 de gener	Entra en vigor l'acord firmat amb la UE d'IAI.
TR	1 de gener	Entra en vigor la Llei 19/2016 d'IAI.
AM	1 de gener	Entra en vigor el Decret del 18 de desembre de 2016 que aprova el nou marc comptable (NIIF-UE).

>> Cronologia

2016

TR	30 de novembre	Aprovació de la Llei 19/2016 d'intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal (IAI).
RTG	3 de setembre	Publicació ràting Fitch: BBB.
TR	28 - 29 de juliol	Ratificació del Conveni Multilateral.
RTG	29 de juliol	Publicació ràting Standard & Poor's: BBB-.
AM	23 de maig	Aprovació de la modificació de l'annex de l'Acord Monetari.
N/A	11 de maig	Vall Banc inicia operacions.
RTG	11 de març	Publicació ràting Fitch: BBB.
TR	26 de febrer	Entra en vigor el CDI entre el Principat d'Andorra i Espanya.
RTG	12 de febrer	Publicació ràting Standard & Poor's: BBB-.
TR	12 de febrer	Andorra firma amb la UE l'acord d'IAI.

2015

TR	3 de desembre	Andorra signa amb l'OCDE l'MCAA.
TR	4 de novembre	Andorra rubrica amb la UE l'acord d'IAI.
PBC/FT	14 de setembre	Andorra aprova la 4a avaluació del Moneyval i passa a la 5a avaluació.
TR	1 de juliol	Entra en vigor el CDI entre el Principat d'Andorra i França.
AM	2 d'abril	Aprovació de la Llei 8/2015, de mesures urgents per implantar mecanismes de reestructuració i resolució d'entitats bancàries.
PBC/FT		S'inicien els preparatius per a la 5a avaluació del Moneyval que es desenvoluparan al llarg de tot l'any 2016.

>> Cronologia

2014

TR	16 de juny	Adopció de la declaració de l'OCDE relativa a l'intercanvi d'informació.
TR	Juny	<i>Peer Reviews</i> Fase 1 + 2 (<i>Global Forum</i>).
TR	24 d'abril	Aprovació de la Llei 5/2014 de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques (IRPF).
AA	Abril	Inici de les negociacions per a un Acord d'Associació entre la UE i el Principat d'Andorra.
AM	19 de març	Aprovació de la modificació de l'annex de l'Acord Monetari.

2013

TR	5 de novembre	Signatura del Conveni Multilateral sobre assistència administrativa mútua en matèria fiscal de l'OCDE.
TR	11 d'octubre	Mandat de negociació de revisió de l'Acord en matèria de fiscalitat dels rendiments de l'estalvi.
AM	10 d'octubre	Aprovació de la Llei 17/2013 sobre la introducció de l'euro en el marc de l'Acord Monetari signat entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea.
TR	Octubre	2a Fase de l'avaluació del <i>Peer Review</i> (<i>Global Forum</i>).
N/A	17 de setembre	L'INAF és acceptat a la IOSCO com a membre de ple dret.
TR	1 de gener	Entra en vigor la Llei 11/2012 de l'Impost General Indirecte (IGI).

2012

REG	21 de juny	Aprovació de la Llei 10/2012 d'Inversió Estrangera liberalitzant-la al 100%.
PBC/FT	Març	Inici de la 4a avaluació del Moneyval.

>> Cronologia

2011

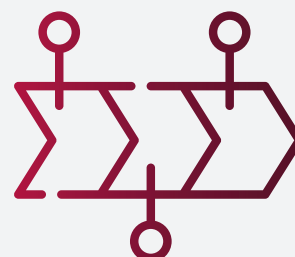
TR	Agost	1a Fase de l'avaluació del <i>Peer Review (Global Forum)</i> .
AM	30 de juny	Andorra signa l'Acord Monetari amb la Unió Europea per convertir l'euro en moneda oficial del Principat d'Andorra.
N/A	4 d'abril	<i>Memorandum of Understanding</i> firmat entre l'INAF i el Banc d'Espanya establint un protocol de col·laboració entre les dues autoritats.

2010

TR	29 de desembre	Aprovació d'un impost sobre les societats (IS), sobre la renda de les activitats econòmiques (IAE) i sobre la renda dels no-residents fiscals (IRNR).
----	----------------	---

2009

TR	7 de setembre	Aprovació de la Llei 3/2009 d'intercanvi d'informació en matèria fiscal amb sol·licitud prèvia.
TR	10 març	Andorra signa la Declaració de París que fixa un calendari de reformes legislatives per facilitar els requeriments de l'OCDE en matèria de transparència.

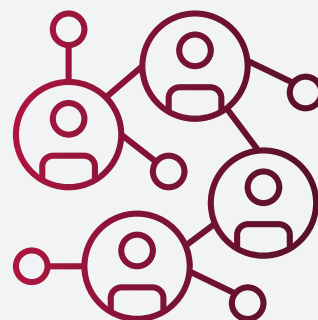
>>> 4

Activitats d'Andorran Banking i associacions

Qui som

L'Associació de Bancs Andorrans (Andorran Banking)

- >> **Representa els interessos** de les entitats bancàries del Principat.
- >> **Vetlla pel prestigi, el desenvolupament i la competitivitat** del sector a Andorra i a escala internacional.

Què fem

Les principals tasques d'Andorran Banking són:

- >> **Defensar el prestigi i el desenvolupament** de la banca andorrana.
- >> **Millorar els estàndards** tècnics del sector.
- >> **Propiciar una cooperació sectorial** respectuosa amb l'exercici de la competència.
- >> **Aplicar les normes deontològiques** inherents a la professió i pròpies de l'Associació.
- >> Participar en entitats i fundacions públiques o privades per **fomentar el benestar econòmic, cultural i social** del Principat.

Activitats

4

acords de col·laboració

amb la Creu Roja Andorrana, Unicef, Càritas Andorrana i la Fundació Privada Tutelar.

140

reunions de Comissions d'Andorran Banking

amb la participació de 84 representants dels bancs membres.

59

reunions dels òrgans d'administració

de la Confederació Empresarial Andorrana, de la Cambra de Comerç, Indústria i Serveis d'Andorra i de la Fundació Privada Tutelar.

55

reunions

mantingudes a Govern i als òrgans de supervisió bancària.

Prop de 14

articles publicats, entrevistes, declaracions i notes de premsa.

3

newsletters

bimensuals amb les notícies d'interès del sector i del país.

Publicació de l'Andorran Banking Observatory,

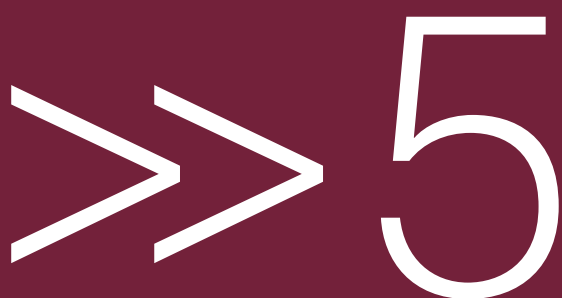
"El paper de la banca en el creixement socioeconòmic d'Andorra" (veure annex 1).

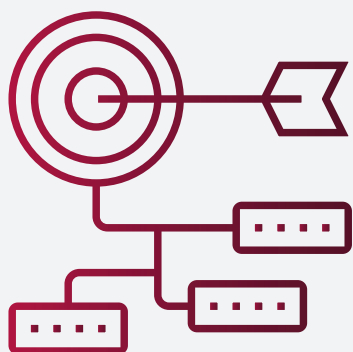
Presència en xarxes socials

Formació

Missió, visió, valors i full de ruta de la banca andorrana

Missió

Oferir els millors serveis financers de banca comercial, banca privada i gestió d'actius a tots els clients que cerquin experiència, solvència, rendibilitat, proximitat i seguretat.

Visió

Vetllar per la confiança dels seus clients a través de l'excel·lència professional dels seus empleats, el desenvolupament de productes avançats i una trajectòria de més de 90 anys per aconseguir ser reconeguts com una de les places financeres mundials líders en banca comercial, banca privada i gestió d'actius.

Full de ruta

1. Generar seguretat i confiança.
2. Adaptar-se a les noves demandes de clients i regulacions.
3. Prioritzar la inversió tecnològica, especialment en projectes de transformació digital.
4. Prioritzar un finançament responsable i sostenible de l'economia: pilar econòmic i social del país.
5. Crear oportunitats gràcies a un posicionament a escala europea i internacional.

Valors

1. Professionalitat i qualitat

El sector bancari, amb més de 90 anys d'experiència, comprèn **personal altament qualificat** que actua amb diligència i professionalitat per proveir una alta qualitat en productes i serveis.

2. Internacionalització i serveis de valor afegit

L'evolució i solidesa del sector bancari andorrà han estat impulsades per uns serveis amb un **major valor afegit**, una **dilatada experiència** en la gestió de patrimonis i d'actius i per una **forta internacionalització**, combinats amb un creixement sostenible i rendible.

3. Transformació digital

El sector bancari andorrà, amb voluntat de **canvi**, de buscar **solucions** i d'estar al dia amb la **tecnologia** més puntera, aposta per la transformació digital generant **valor** al client final.

4. Integritat

Els bancs andorrans actuen amb honestedat, lleialtat i integritat **preservant la confiança i la reputació** del sistema financer andorrà davant dels seus clients, dels professionals, de les institucions, dels mercats i de la societat en el seu conjunt.

5. Responsabilitat i solidaritat

El sector bancari ha dedicat anys de treball a **polítiques de voluntariat relacionades amb la responsabilitat corporativa i social** basades en un creixement responsable i marcat per un compromís amb la societat.

6. Solvència

Les continuades **ràtios elevades de solvència** han esdevingut una de les seves característiques principals, demostrant una gestió conservadora i prudent dels bancs andorrans.

7. Marc fiscal òptim

Andorra ha modernitzat i consolidat el seu marc fiscal, fent-lo comparable amb el d'altres països. No obstant això, el procés d'homologació ha **preservat la competitivitat fiscal del país**.

8. Transparència i homologació

Andorra ha estat subjecta a una profunda transformació, treballant rigorosament en l'adopció d'un **marc legal transparent i modern** homologant-lo al d'altres països i centres financers, complint plenament amb els estàndards internacionals més elevats.

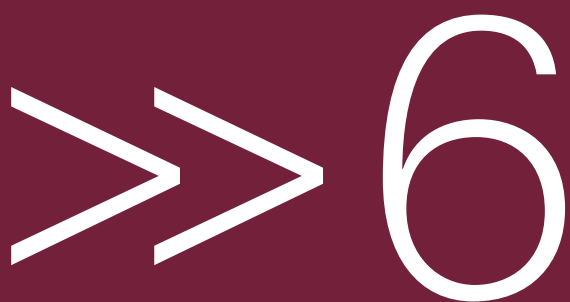
9. Estabilitat

Andorra es caracteritza per un **entorn polític i social estable** amb alts nivells de seguretat.

10. Competitivitat i innovació

Andorra continua treballant per **enfortir els seus pilars econòmics principals** mentre permet la creació de nous sectors d'activitat. L'**entorn favorable per als negocis**, un sistema educatiu multilingüe, els diferents tipus de residència oferts i l'alt nivell de qualitat de vida reforcen l'atractiu del país.

Xifres clau

6.1. Sector bancari

El sistema financer
representa el

5%

del total d'empleats

Contribueix
aproximadament a un

15%

del Producte Interior
Brut (PIB)

5

grups bancaris

Procés de consolidació del
sector que culminarà a finals
del 2022 amb 3 grans grups
bancaris.

Més de

90

anys d'experiència
en banca amb
representació a
11 països.

En l'any post-covid,
el benefici net
ha estat de:

97

milions d'euros
amb un ROE del 6,04%

El nombre d'empleats
de banca andorrana al
món és de

2021: 2.579

1.175

1.404

El sector destina
més del

10%

dels seus beneficis

a l'impuls de la
transformació digital.

Durant el 2020-2021,
els **usuaris digitals** han
crescut un

18%

i els de les **aplicacions
mòbils**, un

24%

Presència internacional de la banca andorrana

1 Andorra	5 Israel	9 Panamà
2 Brasil	6 Luxemburg	10 Suïssa
3 Espanya	7 Mèxic	11 Uruguai
4 Estats Units	8 Mònaco	

>> Xifres clau

Font: Informes anuals de les entitats bancàries

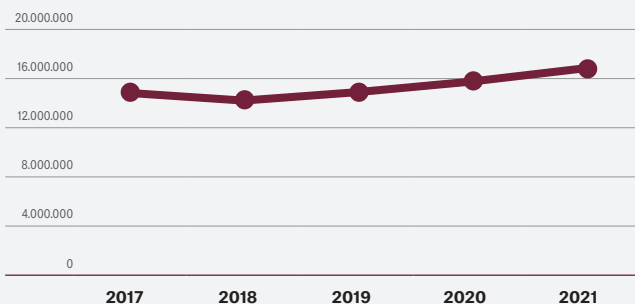
Dades del sector bancari

(Milers d'euros)

Total actius

9,51%

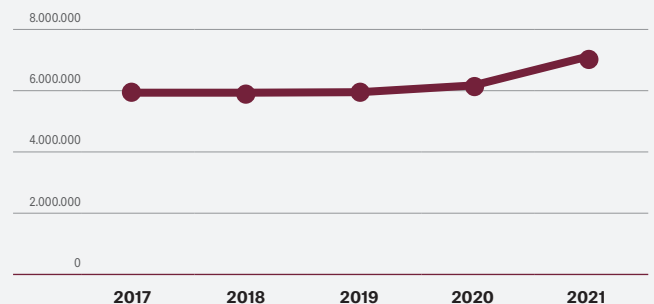
14.138.562 13.969.852 14.840.696 15.169.956 16.611.905

Inversió creditícia bruta

10,42%

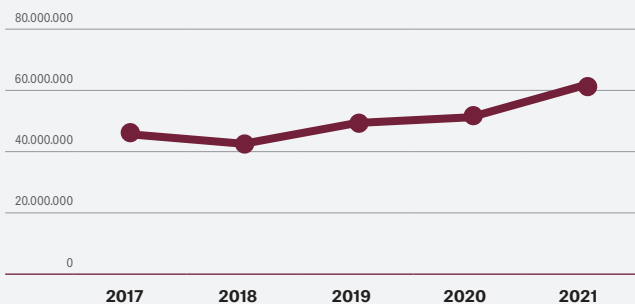
5.982.759 5.911.097 6.094.759 6.367.736 7.031.054

Recursos gestionats

18,80%

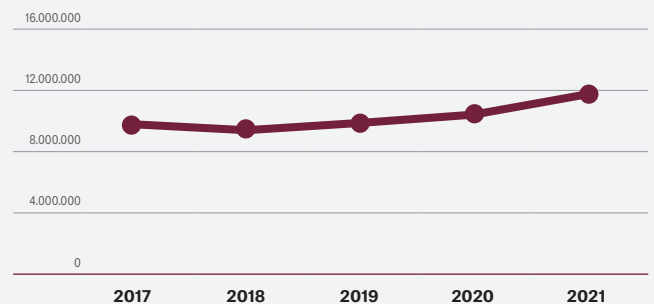
46.398.637 44.925.146 49.713.197 51.735.224 61.461.234

Dipòsits clients

9,76%

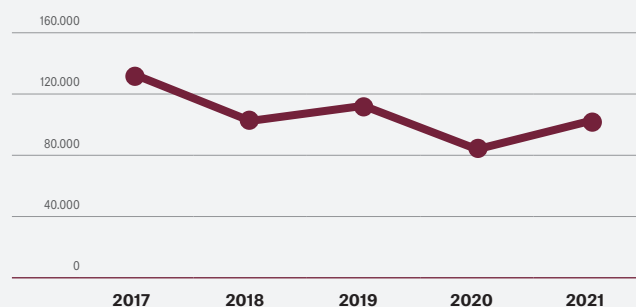
10.161.552 9.529.714 10.208.531 10.685.051 11.728.380

Resultat

16,52%

131.256 99.559 111.883 83.609 97.419

>> Xifres clau

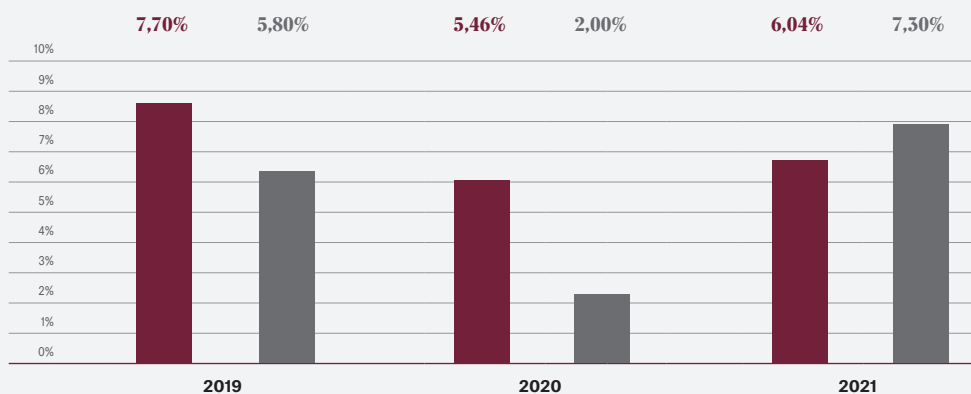
Font: Informes anuals de les entitats bancàries

ROE

(Benefici atribuït al grup respecte a recursos propis mitjans)

■ Banca Andorra

■ Banca UE (Font: EBA)

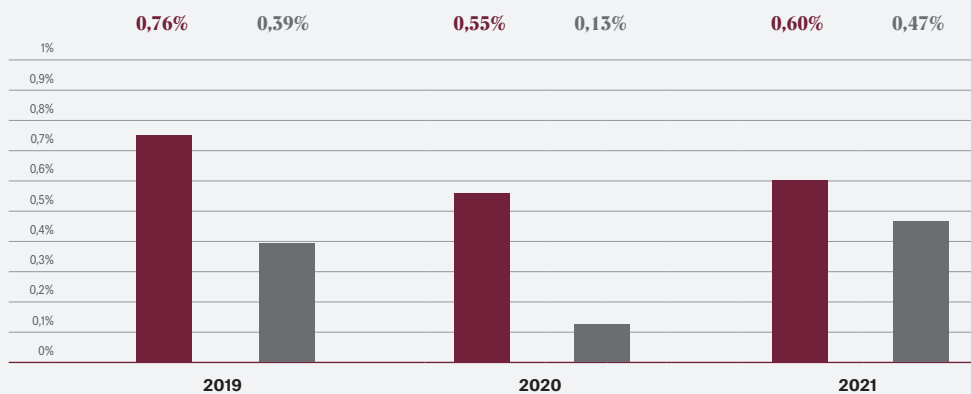

ROA

(Benefici net respecte a actius totals mitjans)

■ Banca Andorra

■ Banca UE (Font: EBA)

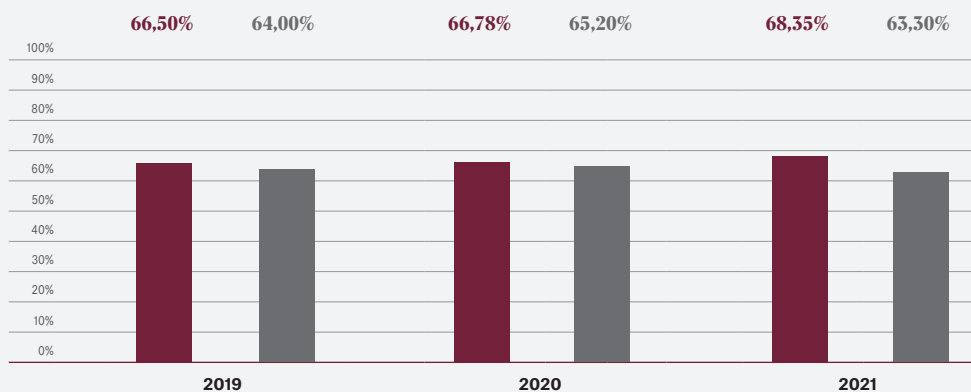

Ràtio d'eficiència

(Cost to income ratio)

■ Banca Andorra

■ Banca UE (Font: EBA)

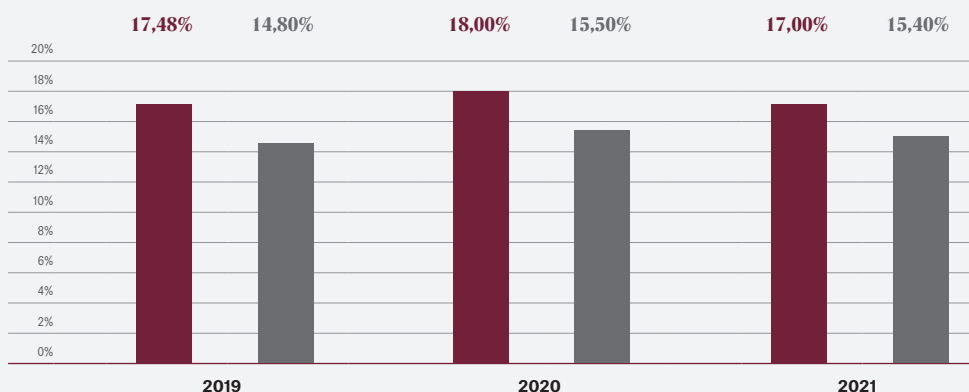
>> Xifres clau

Font: Informes anuals de les entitats bancàries

Ràtio de solvència CET1

(phase-in)

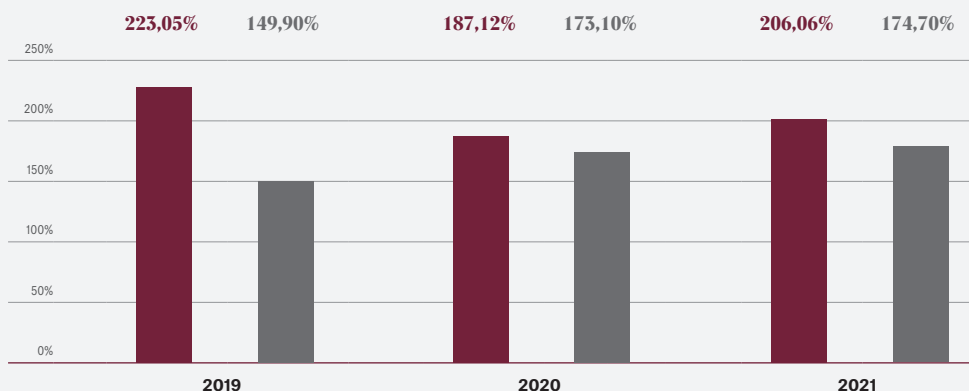
■ Banca Andorra ■ Banca UE (Font: EBA)

Ràtio de liquiditat

(Liquidity Coverage Ratio)

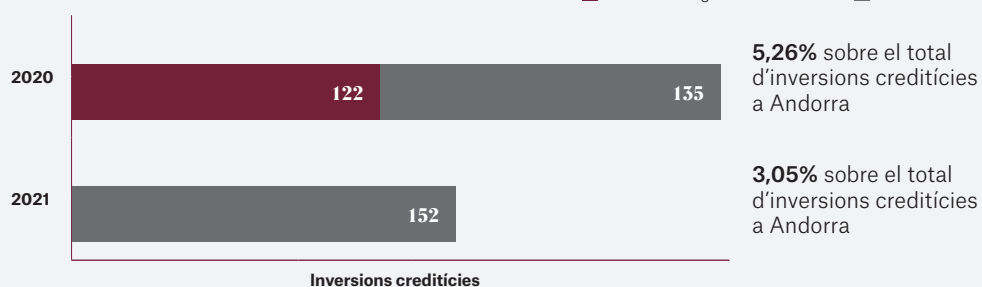
■ Banca Andorra ■ Banca UE (Font: EBA)

Mesures COVID-19

Volum en milions d'euros mesures COVID-19

■ Carències legals i sectorials* ■ Crèdits tous

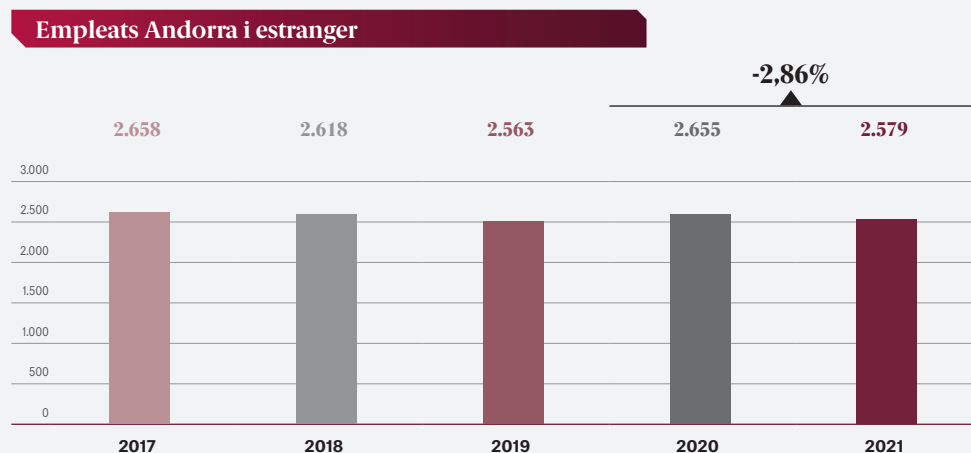
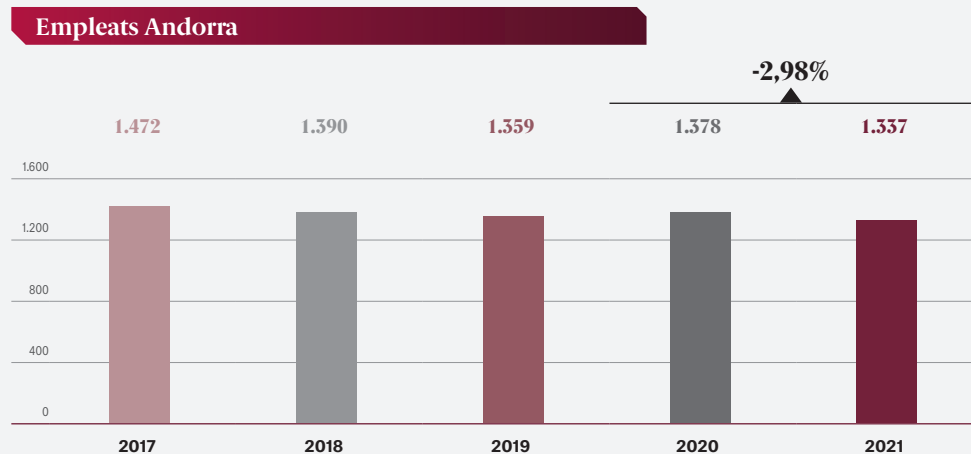

* Les carències legals i sectorials han arribat al seu venciment a 31 de desembre de 2021.

>> Xifres clau

Font: Informes anuals de les entitats bancàries

Empleats banca

Els empleats del sector financer representen el 4,7% del total d'assalariats a Andorra.

(Font: Caixa Andorrana de la Seguretat Social)

Ràting llarg termini per entitat bancària

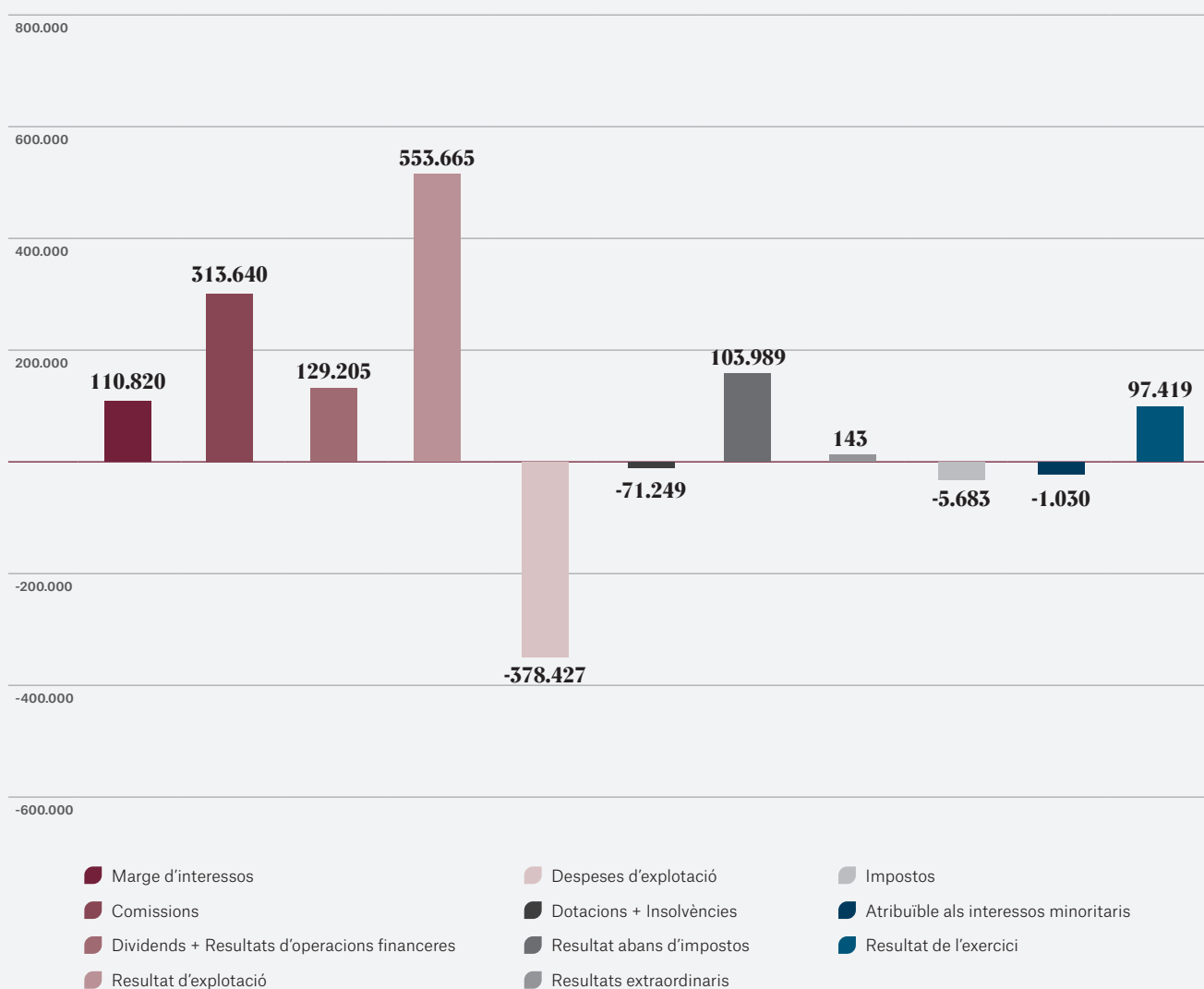
	ANDBANK Private Bankers	MORABANC	Crèdit Andorrà
Maig de 2022	BBB	BBB-	BBB-
Maig de 2021	BBB	BBB-	BBB-

>> Xifres clau

Font: Informes anuals de les entitats bancàries

Procedència dels beneficis 2021

(Milers d'euros)

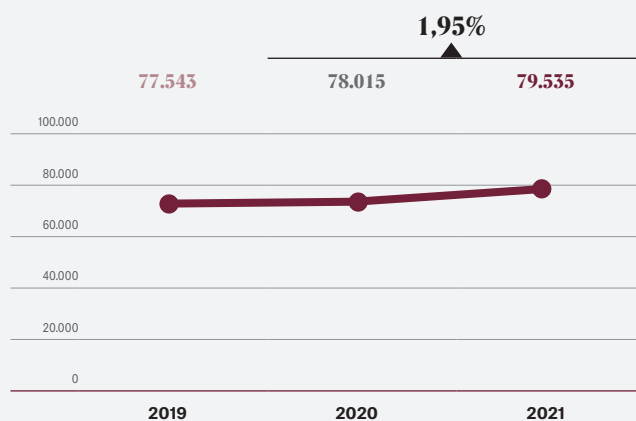

>> Xifres clau

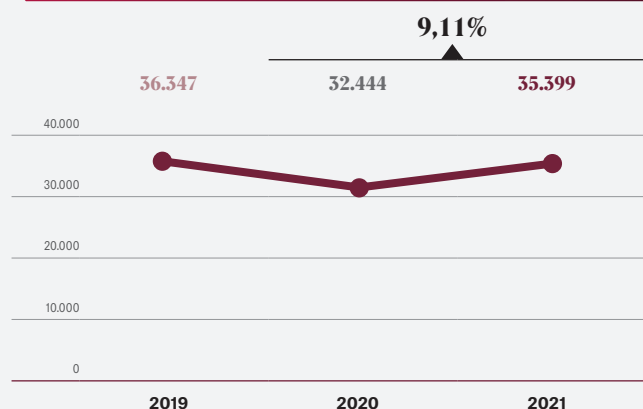
Font: Departament d'Estadística-Govern d'Andorra

6.2. País

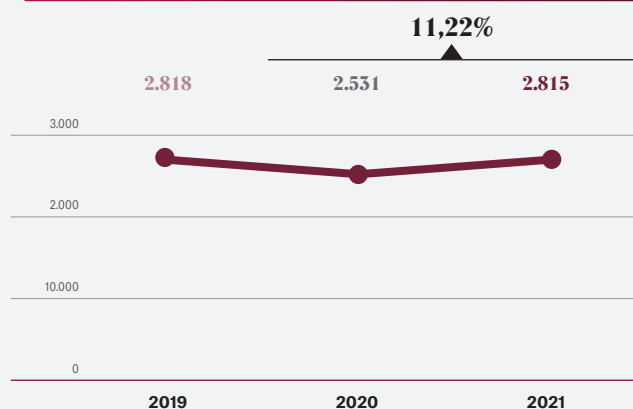
Població total

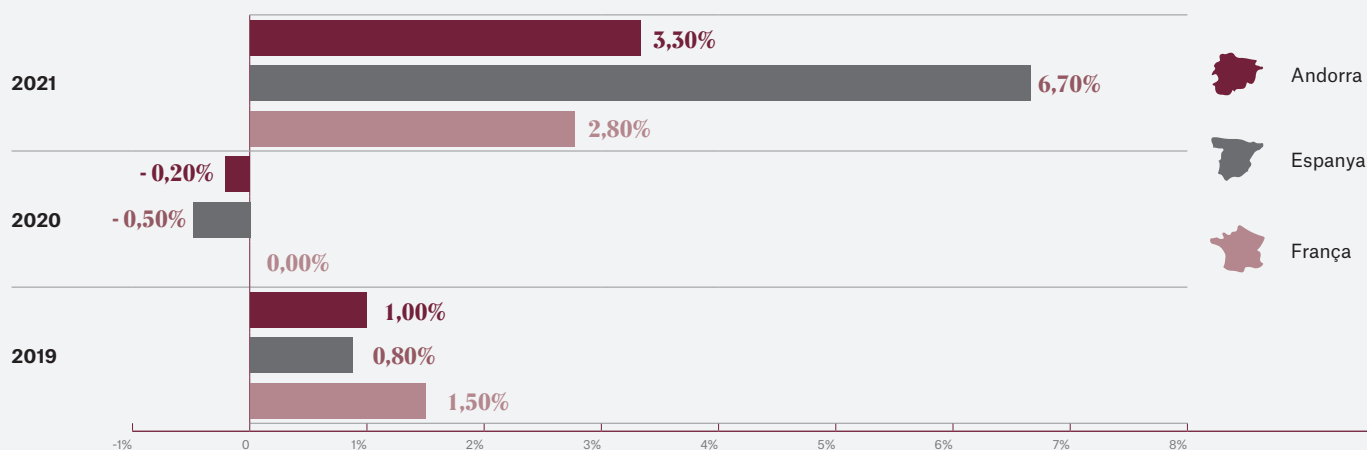
PIB nominal per càpita (Euros)

PIB nominal (Milions d'euros)

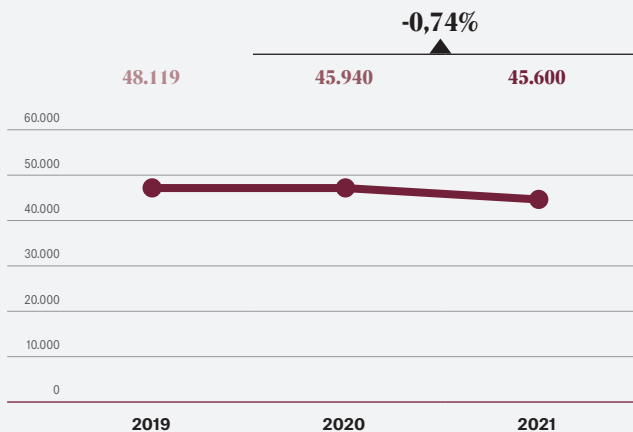
Inflació

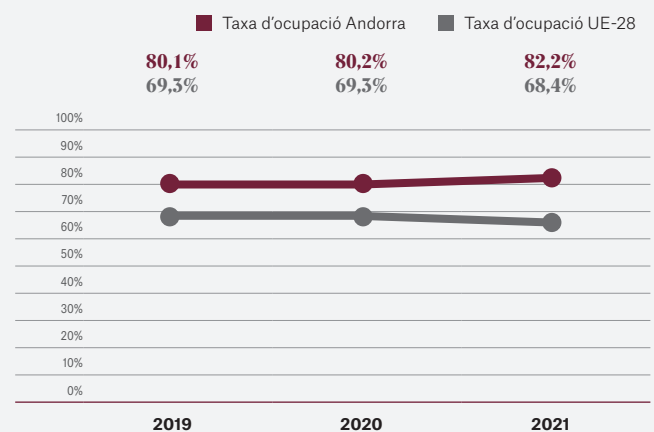
>> Xifres clau

Font: Departament d'Estadística-Govern d'Andorra

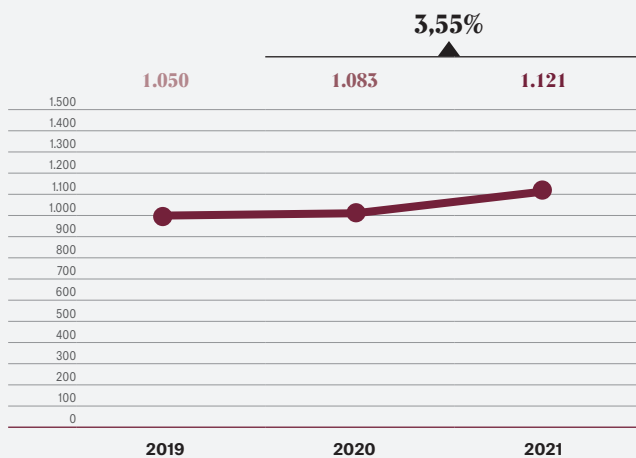
Llocs de treballs

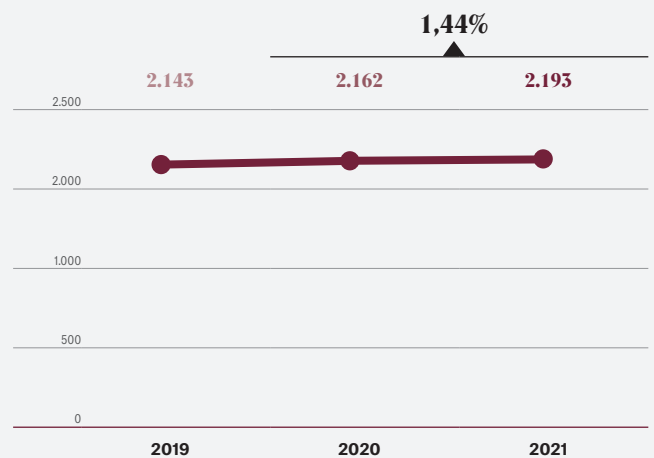
Taxa d'ocupació Andorra vs. Taxa d'ocupació UE-28 (%)

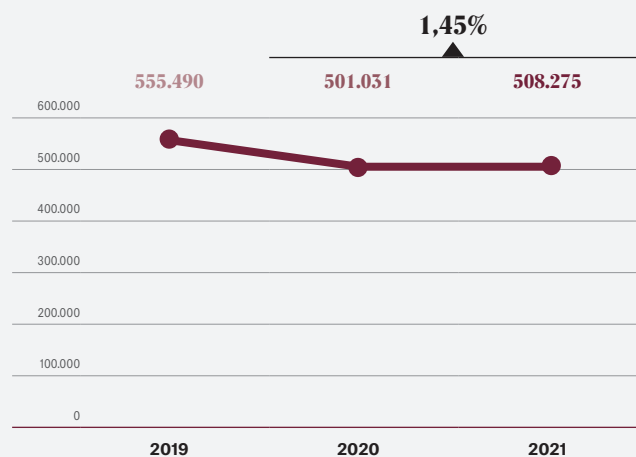
Salari mínim (Euros)

Salari mitjà (Euros)

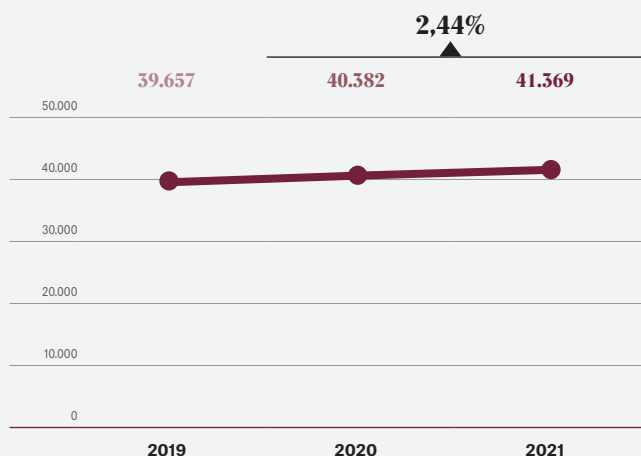
Consum energia (MW/hora)

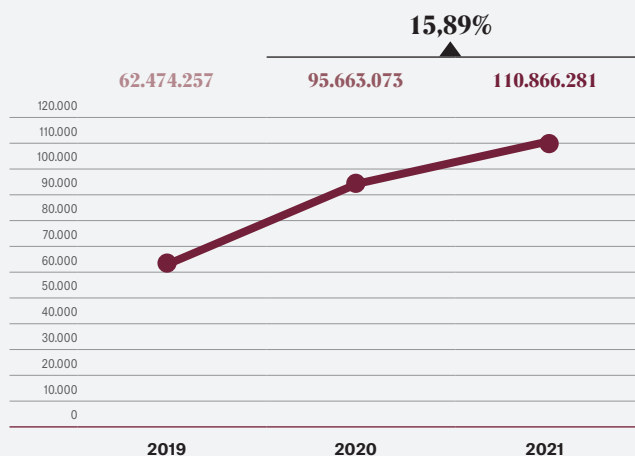
>> Xifres clau

Font: Departament d'Estadística-Govern d'Andorra

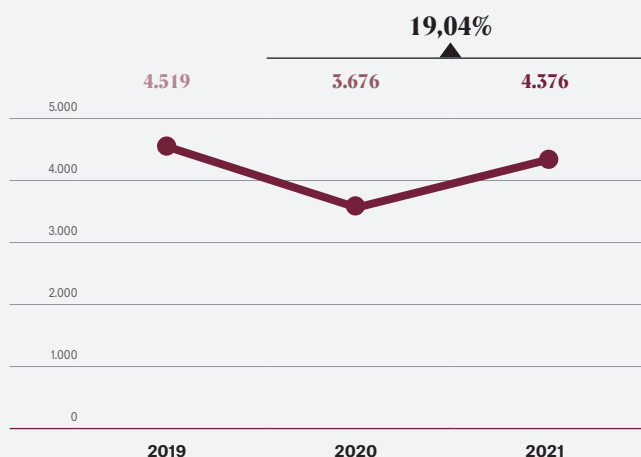
Telecomunicacions (Abonaments línies)

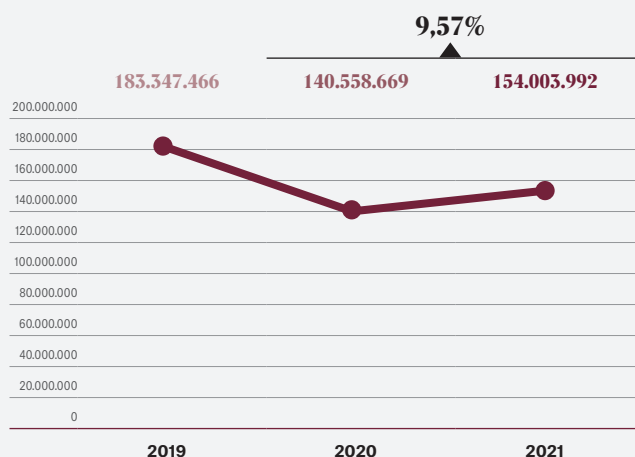
Tràfic Internet (Gigabytes)

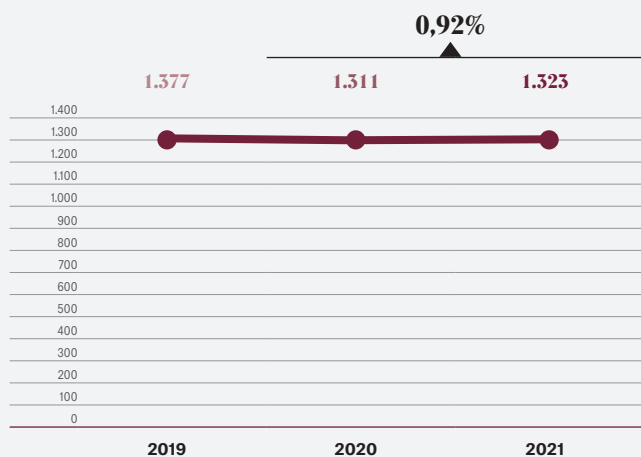
Matriculació de vehicles

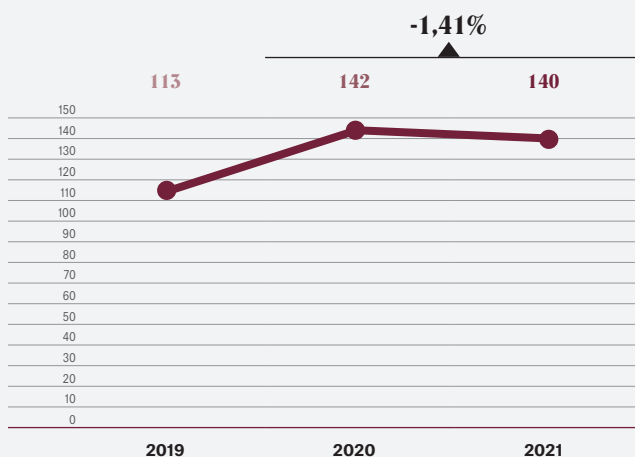
Importació de carburants (Litres)

Importacions (Milions d'euros)

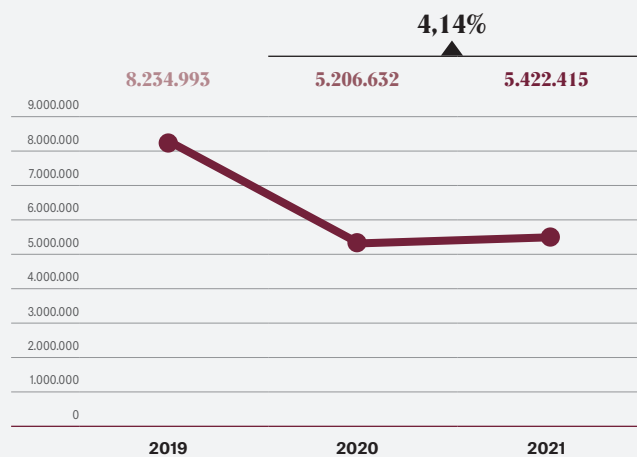
Exportacions (Milions d'euros)

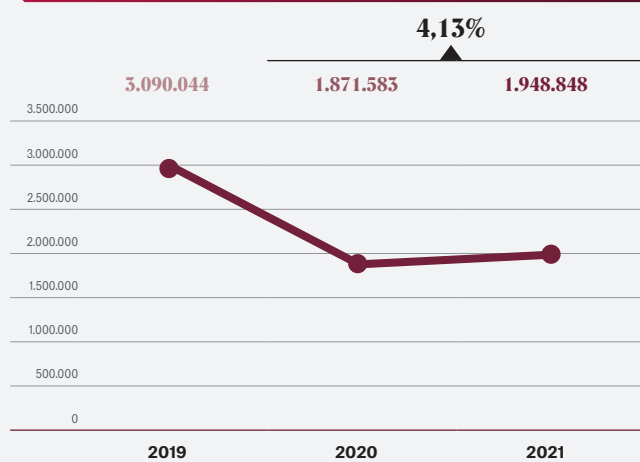
>> Xifres clau

Font: Departament d'Estadística-Govern d'Andorra

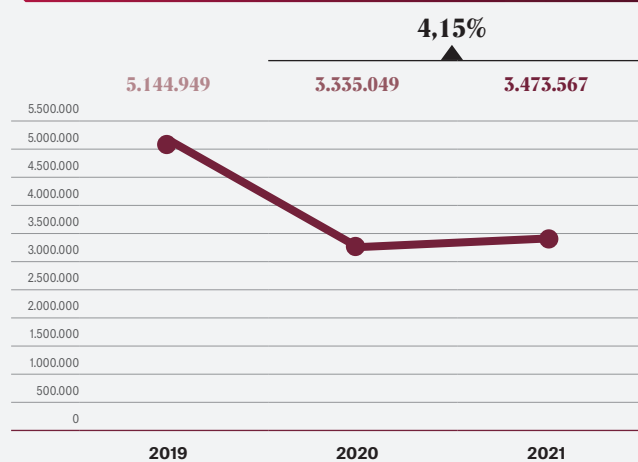
Nombre de visitants

Turistes

Excursionistes

>> Xifres clau

Font: Informes publicats per les agències de ràting.

Ràting País

Agència Standard & Poor's	a 31/12/2020	a 31/12/2021	a 14/01/2022
Llarg termini	BBB	BBB	BBB
Curt termini	A-2	A-2	A-2
Perspectiva	Estable	Estable	Positiva

Agència Fitch Ratings	a 31/12/2020	a 31/12/2021	a 14/01/2022
Llarg termini	BBB+	BBB+	BBB+
Curt termini	F2	F2	F2
Perspectiva	Estable	Estable	Positiva

Agència Moody's	a 04/02/2022		
Llarg termini			Baa2
Perspectiva			Estable

Per a més informació, vegeu el Capítol 10.

Monogràfics de temes rellevants

ACTUALITAT

Protecció de dades personals (reglament europeu GDPR)

En data 28 d'octubre el Consell General va aprovar la **Llei 29/2021 qualificada de protecció de dades personals (LQPD)** amb la finalitat d'adoptar les noves bases establertes en aquesta matèria pel Reglament europeu 2016/679 (reglament general de protecció de dades, l'anomenat "GDPR") i la Directiva (UE) 2016/680.

En el context dels nous reptes que plantegen la imparable evolució tecnològica i la globalització, el legislador andorrà ha actualitzat la normativa relativa al tractament de dades, que tant les persones com les entitats privades i l'Administració pública andorrana han d'implementar respecte de les dades corresponents a persones físiques.

Dit exercici d'actualització s'ha dut a terme cercant la salvaguarda de les oportunitats d'obertura del Principat d'Andorra derivades de la seva posició geopolítica estratègica dins d'Europa, en conciliació amb totes les garanties de protecció de les dades personals de persones físiques, sense establir obligacions excessives que puguin impedir o dificultar greument les activitats econòmiques, administratives o de gestió de les entitats públiques i privades andorranes.

Una de les principals novetats de l'LQPD és la introducció de la figura del Delegat de Protecció de Dades (DPD) i l'obligatorietat de la seva designació per part d'alguns responsables i encarregats de tractament. De la mateixa manera, s'incorporen nous drets que l'interessat pot exercir davant del responsable del tractament, com són el dret d'accés, rectificació, oposició, supressió (dret a l'oblit), limitació del tractament i portabilitat.

La nova llei va entrar en vigor el 17 de maig del 2022.

Fons Monetari Internacional

Seguint el camí que el **Principat d'Andorra** ha recorregut els darrers anys, de transformacions i evolució cap a la transparència i l'homologació, amb una més gran integració dins l'àmbit internacional, el gener del 2020 el país va sol·licitar l'accés al Fons Monetari Internacional (FMI) i l'octubre del mateix any esdevingué el **190è membre de l'organisme internacional**, finalitzant-ne així l'accés en un temps rècord.

La incorporació d'Andorra a l'FMI facilitarà l'assistència tècnica que proporciona l'organisme en àrees tan diverses com l'estadística macroeconòmica i la supervisió financera.

Durant els mesos de març i abril del 2022, personal tècnic de l'FMI va dur a terme la segona consulta anual del país dins del marc de l'**article IV del Conveni Constitutiu de l'FMI**, havent tingut lloc la primera l'any 2021.

Des d'una **perspectiva econòmica**, l'FMI posa en relleu que l'economia andorrana s'està recuperant significativament de la profunda recessió originada per la pandèmia, i destaca un creixement positiu superior a l'esperat durant la segona meitat del 2021. Emfatitza també la millora de les condicions del mercat laboral, amb una de les taxes d'atur més baixes d'Europa. Alhora, el document ressalta que la inflació general, en el marc dels elevats preus de l'energia, s'ha pogut contenir més que als països veïns gràcies als contractes a llarg termini amb proveïdors d'energia estrangers.

En aquest context, l'FMI preveu que l'impuls al creixement es mantindrà ferm durant el 2022, tot i que predominaran els riscos de tendència a la baixa. En el context del conflicte bèl·lic a Ucraïna, l'evolució de la pandèmia i l'increment del preu dels productes bàsics i les seves repercussions sobre l'economia europea, subratlla la resiliència d'Andorra: un important coixí fiscal, un ampli

superàvit del compte corrent, l'acumulació recent de reserves internacionals, bancs sòlids, ben capitalitzats i amb liquiditat, ajudaran en aquest entorn ple d'incerteses.

En **matèria fiscal**, els tècnics de l'FMI valoren positivament la capacitat fiscal disponible d'Andorra així com la seva estratègia activa de gestió del deute, fet que permetrà disminuir la ràtio d'endeutament fins als nivells prepandèmics després del 2022.

Alhora, es posa de manifest l'adopció per part del Govern de polítiques financeres per garantir la resiliència, a través, entre d'altres, de mesures per acumular reserves internacionals.

En relació amb la **diversificació econòmica**, es reconeix la importància del Programa de Transformació Digital de Govern alhora que es considera que les negociacions per assolir un Acord d'associació amb la Unió Europea tenen el potencial de desbloquejar beneficis considerables per a l'economia andorrana.

L'informe preliminar també destaca els grans avenços fets per Andorra des de la seva incorporació a l'FMI l'octubre del 2020, cobrint la falta de dades i perfeccionant la lluita contra el blanqueig de diners i el finançament del terrorisme mitjançant un seguiment millorat i més regular dels fluxos transfronterers.

• **Balança de pagaments**

En el context de l'entrada del Principat a l'FMI, l'any 2021 es publica per primer cop al país la balança de pagaments d'Andorra. La balança de pagaments és una eina estadística que registra sistemàticament totes les transaccions econòmiques ocorregudes durant un període de temps entre un país i la resta del món.

L'elaboració de la mateixa s'acull al Sisè Manual de la Balança de pagaments de l'FMI, que ha

col·laborat també en la seva creació, supervisant i validant les fonts d'informació, els tractaments i els resultats. El Departament d'Estadística d'Andorra ha aplicat també altres referències metodològiques derivades de l'OCDE i de la normativa comunitària.

Seguint aquesta metodologia, es garanteix la comparabilitat internacional de les dades produïdes a la balança de pagaments d'Andorra, la qual s'estructura en el compte corrent, el compte de capital i el compte financer.

Analitzant en detall les dades aportades per les diferents fonts d'informació, com ho són les entitats financeres del país, els diferents registres o l'administració, es poden observar característiques i apreciar l'estat de l'economia andorrana, com per exemple que el país és exportador de serveis, importador de béns i que actualment Andorra és un país captador d'inversió estrangera.

El resultat de la balança de pagaments indica que Andorra té una capacitat de finançament internacional de 507,86 milions d'euros per a l'any 2019, una xifra que representa el 18% del PIB d'Andorra i que situa el Principat entre els països del món amb una capacitat de finançament internacional més important respecte del PIB.

COVID-19

Els darrers dos anys han estat marcats per la pandèmia sanitària de la COVID-19 i els seus efectes, que han tingut un fort impacte a escala mundial. Andorra no ha estat cap excepció i, davant dels grans reptes plantejats per la crisi, ha sigut necessària l'adopció de mesures excepcionals i de diversa naturalesa.

Mitjançant l'aprovació de la Llei 3/2020, del 23 de març, derogada per la **Llei 5/2020, del 18 d'abril, de mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2**, el Govern andorrà va

>> Monogràfics de temes rellevants

aprovar tot un ventall de mesures que han permès aportar solucions necessàries i beneficioses per a les empreses, les persones assalariades i les persones que realitzen una activitat per compte propi, com també per a les famílies, en un context molt difícil en què durant un mes va ser necessari tancar completament l'economia.

Els diferents paquets aprovats incloïen mesures **laborals**, amb la implementació de mesures que no existien al país, com ara els expedients de regulació temporal d'ocupació (**ERTO**), mesures de seguretat social, fiscals i tributàries, d'arrendaments amb la reducció de les rendes dels locals comercials i els habitatges de lloguer, d'instruments de crèdit bancaris amb l'aprovació d'un programa de **carències legals** de les quotes dels préstecs hipotecaris i personals per finançar l'adquisició de l'habitatge habitual, les reformes del mateix o el vehicle propi en el cas dels particulars, i la propietat comercial en el cas de les empreses, així com mesures de caràcter **administratiu i processal**.

A aquests instruments cal afegir l'aprovació de dos programes extraordinaris d'aval per a empreses i negocis per valor de 230 milions d'euros per finançar les despeses de funcionament i els venciments de les obligacions financeres (els anomenats **crèdits tous**).

En data 29 de setembre del 2021, el Govern va aprovar el Decret 323/2021, que regula el retorn o la conversió en préstec del deute pendent corresponent als dos programes extraordinaris d'aval (**"prestamització"**).

Des de l'esclat de la crisi sanitària, el sector bancari ha treballat amb el Govern en el procés d'implementació d'aquestes mesures per fer front a les conseqüències de la crisi.

Amb la finalitat d'ampliar i complementar les carències legals aprovades pel Govern, els cinc bancs andorrans van aprovar un acord de **carències sectorials** que permet a les empreses i famílies afectades econòmicament per la COVID-19 ajornar el pagament del principal de crèdits o préstecs amb garantia hipotecària, com també els préstecs personals la finalitat dels quals fos la compra de vehicles, el finançament d'estudis, les reformes de l'habitatge, les despeses mèdiques i les necessitats del negoci.

Fins al 31 de desembre de 2021, els bancs havien gestionat més de 1.800 operacions per posar a disposició 152 milions d'euros en crèdits tous avalats pel Govern, dels quals se n'han utilitzat 127 milions. A tancament de l'edició del present

informe, s'havia sol·licitat la prestamització del 30% del total de crèdits tous. Pel que fa a les carències, a 31 de desembre del 2021 havien arribat totes al seu venciment.

Els bancs van atorgar també una nova pòlissa de crèdit al Govern per valor de 50 milions d'euros i van gestionar la nova emissió de deute públic per fer front a les necessitats immediates de la pandèmia.

Transformació digital

La tendència del sector bancari andorrà els darrers anys ha estat prioritzar la inversió tecnològica, especialment en projectes de transformació digital. Les principals motivacions per emprendre aquesta transformació neixen de la voluntat de la banca d'adaptar-se als canvis d'hàbits dels clients i fer front als nous reptes i a l'aparició de nous competidors. Aquesta estratègia per a la transformació digital endegada per la banca andorrana s'ha posat en valor amb la crisi de la COVID-19. Durant aquesta, l'operativa bancària va funcionar a ple rendiment i sense incidències, i els serveis no van deixar de prestar-se. Tot i la reducció dels horaris d'obertura comercial i el confinament establert pel Govern d'Andorra, els clients dels bancs andorrans van poder continuar efectuant les seves operacions i transaccions mitjançant els canals en línia establerts.

Els darrers anys, els bancs andorrans han destinat fins a 120 milions d'euros a impulsar aquesta transformació digital, sobretot per modificar l'arquitectura tecnològica de les empreses, avançar en la digitalització dels canals de comunicació, fer evolucionar la banca electrònica per oferir el nombre màxim de serveis en línia, i per millorar les fórmules d'identificació segura.

La transformació digital consisteix en l'aplicació de la tecnologia digital a totes les àrees de l'empresa, des de l'estructura interna dels bancs fins als processos, els productes i la relació amb els clients. El procés té a veure amb la tecnologia i amb les persones, i implica un canvi de mentalitat tant del personal com dels clients.

Aquesta important inversió ha anat en paral·lel amb l'increment dels usuaris digitals de les cinc entitats del país, que els darrers cinc anys han augmentat un 45,7%. També cal destacar l'espectacular creixement que han experimentat els usuaris d'aplicacions mòbils, amb una pujada del 356,8%. D'entre les operacions bancàries que es poden fer per Internet, les que més han crescut els darrers anys són els enviaments de diners i l'operativa de valors.

>> Monogràfics de temes rellevants

A nivell de país, el Govern, de la mà de la Secretaria d'Estat de Transformació Digital i Projectes Estratègics, ha elaborat un pla de transformació holístic que recull el conjunt d'actuacions més importants a dur a terme durant els propers anys en termes de digitalització. Aquest programa enllaça amb el **Pla Estratègic H23** de Govern, que prioritza el creixement econòmic i social del país.

Sostenibilitat

Els darrers temps, la sostenibilitat ha esdevingut un signe d'identitat. La preservació del medi ambient, la lluita contra el canvi climàtic i l'assoliment d'un desenvolupament social i econòmic més equitatiu i racional han esdevingut una preocupació col·lectiva, una tendència imparable, i més encara després de viure una crisi sanitària sense precedents.

La contribució de la banca andorrana a un desenvolupament més sostenible i equilibrat del món no és nova. Va lligada a la seva voluntat històrica de retornar a la societat una part dels seus beneficis en forma de suport social, els quals es canalitzen a través de la Responsabilitat Social Corporativa (**RSC**).

Les entitats dediquen fins al 6% dels beneficis a accions d'RSC. D'entre totes les accions, les més visibles i les que tenen una trajectòria més important són les socials, a través de contribucions en àmbits com el cultural, l'esportiu, el de la salut, el formatiu o el de suport al teixit empresarial.

Dit això, els últims anys s'ha desenvolupat un model més avançat basat en les polítiques ASG (**Ambientals, Socials i de Governança**). Un nou enfocament que sorgeix per facilitar al sector financer decisions d'inversió sostenible, incidint en el bon funcionament intern de les empreses i en el seu desenvolupament sostenible. La banca ha anat incorporant dins dels seus processos interns els criteris de govern corporatiu i, en aquest aspecte, darrerament s'han fet molts avenços en l'adaptació de la normativa bancària al estàndards europeus de lluita contra el blanqueig, la transparència i el bon govern i en matèria de protecció de l'inversor amb l'adopció de la normativa MiFID II.

A més, fa uns 10 anys que la banca andorrana va iniciar-se en el terreny de la inversió socialment responsable, una inversió que incorpora factors mediambientals, socials i de govern corporatiu en les decisions d'inversió amb l'objectiu de generar rendiments sostenibles a llarg termini. I s'ha continuat fent ja sigui amb la gestió de carteres personalitzades sota aquests criteris, amb la creació de productes estructurats lligats a

temàtiques sostenibles, oferint fons sostenibles de gestores internacionals amb les quals col·laboren, o amb fons d'inversió 100% sostenibles creats des d'Andorra.

La banca andorrana també ha fet molt camí en matèria mediambiental. Any rere any, els bancs han aplicat mesures per optimitzar al màxim els seus consums d'energia, aigua, plàstic o paper, per reduir les emissions de CO². També s'han endegat iniciatives destinades a calcular les petjades de carboni dels bancs i a compensar-les mitjançant el finançament de projectes sostenibles internacionals.

En aquest context, en data 22 de setembre de 2021, el Govern aprova el **Decret 303/2021 d'aprovació del mercat nacional de compensació d'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH)**, que s'afegeix als textos legislatius i convenis internacionals signats pel Govern d'Andorra en l'àmbit de la lluita contra el canvi climàtic i que han assentat les bases d'una política climàtica per assolir la neutralitat en carboni el 2050.

REGULACIÓ BANCÀRIA

Sistemes de garantia de dipòsits i d'indemnització dels inversors

L'any 2018, el Principat d'Andorra va transposar la Directiva 2014/49/UE relativa als sistemes de garantia de dipòsits i la Directiva 97/9/CE relativa als sistemes d'indemnització dels inversors mitjançant la **Llei 20/2018, del 13 de setembre, reguladora del Fons Andorrà de Garantia de Dipòsits i del Sistema Andorrà de Garantia d'Inversions**.

Aquesta transposició va comportar l'adaptació comunitària del règim que ja existia a Andorra des del 2011 regulat per la Llei 1/2011 de creació d'un sistema de garantia de dipòsits per a les entitats bancàries, i homologa amb la Unió Europea la protecció dels titulars de dipòsits i d'inversions a les entitats bancàries i a les entitats financeres d'inversió del Principat d'Andorra.

Igual que la Directiva, la llei andorrana estableix un període transitori durant el qual les entitats bancàries membres del Fons de garantia de dipòsits (**Fagadi**) han d'aportar anualment les contribucions que determini la seva Comissió Gestora, per disposar d'uns recursos financers ex-ante d'un import equivalent al 0,8% dels dipòsits garantits amb data límit el 30 de juny del 2024.

>> Monogràfics de temes rellevants

Són obligatòriament i exclusivament membres del Fagadi les entitats bancàries autoritzades per operar al Principat d'Andorra, i en són beneficiaris els dipositants persones físiques i jurídiques, independentment de la seva nacionalitat o el seu domicili, que mantinguin dipòsits a les entitats bancàries andorranes.

L'import garantit dels dipòsits té com a límit la quantia establerta a nivell europeu, que és de 100.000 euros.

Els recursos ex-ante del Fagadi han d'arribar al 0,8% dels dipòsits garantits amb data límit 30/06/24. Addicionalment, a partir d'aquesta data, les entitats bancàries continuaran fent aportacions anuals al Fons ex-ante a fi i efecte que assoleixi un nivell de recursos financers de l'1,6% en un termini de 8 anys a comptar a partir del 2024. Aquest percentatge excedeix amb escreix el 0,8% requerit amb caràcter general per la Directiva i el 0,5% que preveu com a possible llinar per a sistemes bancaris altament reconcentrats, com el sistema bancari andorrà.

Pel que fa al sistema andorrà de garantia d'inversions (**Sagi**), la llei el manté com un sistema de garantia ex-post, on, a més de les entitats bancàries, també hi participen les entitats financeres d'inversió i les societats gestores d'organismes d'inversió col·lectiva.

El règim de cobertura és de 100.000 euros per titular, per sobre del nivell de cobertura de 20.000 euros establert per la Directiva.

Recuperació i resolució d'entitats bancàries (BRRD1)

La Directiva 2014/59/UE que regula el marc per a la recuperació i la resolució de les entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió (**BRRD1**) es va transposar parcialment a l'ordenament jurídic andorrà l'any 2015 mitjançant la Llei 8/2015, del 2 d'abril, de mesures urgents per implantar mecanismes de reestructuració i resolució d'entitats bancàries.

Aquesta llei, que va convertir Andorra en un dels primers països en transposar la BRRD1, ha estat aplicada amb èxit durant els darrers anys i ha donat resposta a la crisi bancària més rellevant que ha patit el país.

En aquest sentit, el Principat d'Andorra ha estat pioner en l'aplicació de la recapitalització interna (*bail-in*) en tota la seva extensió i en l'ús de l'instrument de l'entitat pont i de la segregació

d'actius i passius, així com en la cessió del negoci, en la modificació de clàusules contractuals i en la paralització de l'activitat durant menys de quatre dies durant la primera migració d'actius i passius que es va dur a terme l'any 2016.

Amb l'aprovació de la **Llei 7/2021, de 29 d'abril, de recuperació i de resolució d'entitats bancàries i d'empreses d'inversió**, que deroga la llei anterior, es complementa la transposició de la BRRD1.

Els objectius fonamentals són tant possibilitar la resolució de qualsevol institució financera d'una manera ordenada, sense interrupció sistèmica greu, com minimitzar, tant com sigui possible, el risc per als contribuents gràcies a la protecció de les funcions que resulten crítiques per al mercat financer i l'economia real, assegurant l'assumpció de les pèrdues per part dels accionistes i creditors de l'entitat en crisi.

És imprescindible afegir que les entitats han de garantir que en cas de dificultats hi hagi un coixí (*buffer*) suficient entre el capital i els dipòsits garantits que pugui servir per recapitalitzar l'entitat des de dins, sense que els contribuents es vegin afectats ni els dipositants compromesos. La BRRD1 anomena aquest coixí "requisit mínim de fons propis i passius admissibles" (més conegut per les sigles en anglès, *MREL*, *Minimum Requirements for Eligible Liabilities*), i és exigible a totes les entitats.

Aquest paràmetre és un requisit addicional i complementari dels requisits de capital, liquiditat i palanquejament per intentar garantir que l'instrument de recapitalització interna, el *bail-in*, sigui factible i creïble.

Solvència (CRD IV i CRR)

L'any 2018 va ser un any intens per al sector financer andorrà, entre d'altres raons, pel treball que va comportar la transposició de les normes integrades en l'anomenat "**paquet CRD IV**", constituït en primer lloc per la Directiva 2013/36/UE relativa a l'accés a l'activitat de les entitats bancàries i a la supervisió prudencial de les entitats bancàries i les empreses d'inversió (**CRD IV**) i pel Reglament UE núm. 575/2013 (**CRR**) i, en segon lloc, per decrets de transposició d'actes delegats i d'execució de la Comissió Europea i per comunicats tècnics del supervisor andorrà, l'Autoritat Financera Andorrana.

Aquest exercici de transposició dona compliment al compromís d'Andorra d'aplicar al seu ordenament jurídic aquelles directives i reglaments previstos a l'annex de l'Acord Monetari firmat entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea l'any 2011.

>> Monogràfics de temes rellevants

La transposició de la Directiva CRD IV ha requerit una modificació substancial de la normativa vigent andorrana en aquesta matèria, modificacions que recull la nova **Llei 35/2018, del 20 de desembre, de solvència, liquiditat i supervisió prudencial d'entitats bancàries i empreses d'inversió** i el corresponent Reglament relatiu a l'adopció de normes tècniques de la Unió Europea aplicables en matèria de solvència, liquiditat i supervisió prudencial d'entitats bancàries i empreses d'inversió.

L'objectiu d'aquesta Llei és enfortir la resiliència del sector bancari i financer andorrà perquè estigui en una posició millor en cas de crisis econòmiques, com també garantir que les entitats bancàries continuïn finançant l'activitat econòmica i el creixement econòmic amb uns recursos propis adequats. Des del punt de vista de la liquiditat i el finançament, la Llei vol garantir que les entitats tinguin coixins de liquiditat suficients per fer front a possibles tensions als mercats, com també disposar d'una estructura de balanç que no descansi excessivament en el finançament a curt termini.

La Llei no es limita a la vigilància continuada de la solvència i gestió de riscos de les entitats, sinó que també regula el règim de supervisió, l'accés a l'activitat per part de les entitats bancàries, els requisits d'idoneïtat de l'alta direcció i dels accionistes amb participació qualificada, així com els requisits d'un govern corporatiu reforçat.

El Principat d'Andorra no ha estat aliè a les greus pertorbacions econòmiques causades per la pandèmia de la COVID-19. Ateses aquestes circumstàncies excepcionals, Andorra ha aprovat modificacions al Reglament CRR en línia amb el **CRR "quick fix"** aprovat a escala europea, amb la implementació de certes adaptacions en resposta a la pandèmia de la COVID-19 que permeten l'adopció de mesures immediates per garantir que les entitats continuïn sent capaces de canalitzar els fons de manera efectiva cap a les empreses i les llars, i per mitigar l'impacte econòmic (Decret 102/2021, del 31-3-2021 de modificació del Reglament de desenvolupament de la Llei 35/2018, del 20 de desembre, de solvència, liquiditat i supervisió prudencial d'entitats bancàries i empreses d'inversió).

MiFID, abús de mercat i acords de garantia financera

El sector financer és un dels pilars principals de l'economia andorrana i està profundament interconnectat internacionalment per mitjà de la seva presència a d'altres mercats fora del Principat

i també de la Unió Europea. És important per tant que el marc jurídic andorrà compleixi amb els estàndards internacionals en matèria de regulació financera.

En aquest sentit, i tal com ho preveu l'annex de l'Acord Monetari, Andorra s'ha compromès a aplicar, al seu ordenament jurídic, la Directiva 2004/39/CE relativa als mercats d'instruments financers; la Directiva 2006/73/CE per la qual s'aplica la Directiva 2004/39/CE pel que fa als requisits organitzatius i les condicions d'exercici aplicables a les entitats d'inversió i el Reglament 2006/1287 de la Comissió sobre les mesures d'execució de la Directiva 2004/39/CE pel que fa a les obligacions de tenir registres per a les societats d'inversió, la declaració de transaccions, la transparència dels mercats i l'admissió dels instruments financers al comerç. Tota aquesta normativa forma part del paquet normatiu conegut com a **MiFID I**.

L'antiga Llei 8/2013 ja havia transposat gran part de les directives més amunt esmentades, de manera que ja estaven parcialment incorporades a l'ordenament jurídic andorrà. No obstant això, es fa necessària una modificació de la Llei 8/2013 per complir amb la totalitat d'aquestes directives i de les seves normes d'implementació.

En data 15 de febrer del 2019 s'aprova la Llei de modificació de la Llei 8/2013, del 9 de maig, sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera.

Les modificacions dutes a terme suposen un avenç respecte del règim anterior i constitueixen una millora en la protecció dels mercats i dels clients de serveis d'inversió. També s'introdueixen millores en la classificació de clients, deures d'informació a clients, incentius, avaluació de la idoneïtat i l'adequació, la gestió i l'execució d'ordres, els conflictes d'interès, la protecció dels actius dels clients, els registres i els mercats.

Mitjans de pagament (PSD1 i PSD2)

En virtut de l'Acord Monetari, Andorra es va comprometre a aplicar al seu ordenament jurídic la Directiva 2007/64/CE del Parlament Europeu i del Consell, relativa als serveis de pagament al mercat interior. De la mateixa manera, l'Acord Monetari inclou la Directiva 2009/110/CE del Parlament Europeu i del Consell, sobre l'accés a l'activitat de les entitats de diner electrònic i al seu exercici, així com a la supervisió prudencial d'aquestes entitats.

Dites directives es van transposar mitjançant l'aprovació de la Llei 8/2018, de 17 de maig, dels

>> Monogràfics de temes rellevants

serveis de pagament i el diner electrònic amb l'objectiu d'incloure les entitats de pagament i les entitats de diner electrònic com a noves entitats operatives del sistema financer andorrà, amb un règim jurídic propi, i regular els drets i les obligacions de proveïdors i usuaris en relació amb la prestació i la utilització de serveis de pagament i l'emissió de diner electrònic.

Les innovacions tecnològiques dels darrers anys i la necessitat de generar un entorn més segur i fiable per al desenvolupament dels serveis de pagament han fonamentat un nou marc legal europeu. La nova Directiva 2015/2366 del Parlament Europeu i del Consell, del 25 de desembre del 2015, sobre serveis de pagament al mercat interior, deroga la Directiva anterior 2007/64/CE i, entre d'altres, modifica la Directiva 2009/110/CE.

Els canvis que introdueix la nova directiva tenen com a objectiu principal facilitar i millorar la seguretat en l'ús dels sistemes de pagament a través d'Internet i reforçar el nivell de protecció de l'usuari contra frau i abusos potencials, com també promoure la innovació en els serveis de pagament i establir un règim més protector dels drets dels usuaris en matèria de seguretat i transparència. La directiva també cobreix la prestació de dos nous serveis de pagament que no estaven previstos anteriorment, com són els serveis d'iniciació de pagaments i els serveis d'informació sobre comptes.

Tots aquests canvis s'han implementat en l'ordenament jurídic andorrà per mitjà d'una modificació de la Llei 8/2018, de 17 de maig. En data 13 de febrer del 2019 es publica el Text refós de la Llei dels serveis de pagament i el diner electrònic (Llei PSD2).

El Reglament relatiu al règim jurídic dels serveis de pagament i el diner electrònic i de les entitats de pagament i entitats de diner electrònic va ser aprovat el 21 de novembre del 2018.

• SEPA (Single Euro Payments Area)

La zona única de pagaments en euros (SEPA pel seu acrònim en anglès) va néixer al si de la Comunitat Europea per facilitar els pagaments en euros dins d'un àmbit geogràfic supranacional. És l'àrea en què ciutadans, empreses i altres agents econòmics poden efectuar i rebre pagaments en euros a Europa, dins i fora de les fronteres nacionals, en les mateixes condicions i amb els mateixos drets i obligacions, independentment del lloc en què es trobin.

SEPA és el sistema de pagaments europeu que desenvolupa instruments, estàndards, procediments i infraestructures comuns. Aquest escenari harmonitzat implica que no existeixin

diferències tècniques entre els pagaments nacionals i internacionals, atès que són processats amb la mateixa facilitat, rapidesa, seguretat i eficiència.

En el seu marc més immediat s'inclouen tres instruments: les transferències, les domiciliacions bancàries i les transferències instantànies.

El 5 de març del 2019, les cinc entitats bancàries del Principat d'Andorra, Andbank, MoraBanc, Crèdit Andorrà, BancSabadell d'Andorra i Vall Banc, van passar a formar part de SEPA, seguint l'adhesió per part del Principat el dia 1 de març del 2019.

És a partir d'aquest moment que els bancs andorrans poden enviar i rebre transferències de conformitat amb els esquemes SEPA (SEPA Credit Transfer - SCT).

D'acord amb la normativa andorrana vigent, el segon trimestre del 2021 les entitats bancàries andorranes s'adhereixen a l'esquema SEPA de domiciliacions bancàries (SEPA Direct Debit - SDD), que permet domiciliar rebuts d'empreses andorranes o particulars a bancs tant andorrans com de la UE, i domiciliar rebuts d'empreses i particulars de la UE a bancs andorrans.

Amb la inclusió d'Andorra, l'àmbit geogràfic dels esquemes SEPA compta amb 36 països: els 27 estats membres de la Unió Europea més Gran Bretanya, Islàndia, Noruega, Liechtenstein, Suïssa, Mònaco, San Marino, Ciutat del Vaticà i el Principat d'Andorra.

Assegurances

Ja fa anys que el Principat d'Andorra va emprendre una actuació molt decidida amb l'objectiu d'aconseguir l'homologació plena del sistema financer a fi i efecte de facilitar-ne la consolidació i el desenvolupament en el nou entorn europeu i internacional del segle XXI.

En aquest context, el juny del 2017 es va aprovar la Llei 12/2017 d'assegurances i reassegurances del Principat d'Andorra, i, el mes de desembre, el Reglament que completa la primera part del procés d'adaptació de la normativa andorrana al nou règim establert per la Unió Europea en matèria d'assegurances.

Els punts de referència d'actualització d'aquest marc jurídic són els criteris que emanen de l'Associació Internacional d'Inspectors d'Assegurances i el nou règim establert per la Unió Europea de Solvència II, regulat per la Directiva 2009/138/CE del Parlament Europeu i del Consell,

>> Monogràfics de temes rellevants

del 25 de novembre de 2009, així com la seva àmplia normativa de desenvolupament i les regles que dicta l'Autoritat d'Assegurances i Pensions de Jubilació.

El marc jurídic parteix de la premissa d'assumir els condicionants i la trajectòria del model actual andorrà, amb les peculiaritats derivades de la dimensió limitada del sector, i introdueix canvis imprescindibles amb vista a garantir la transparència i la solvència del sector.

El nou marc jurídic encarrega la funció de regulació i supervisió a l'Autoritat Financera Andorrana, organisme que assumeix dita tasca a partir del gener del 2018.

MARC FISCAL

Intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal

L'any 2014, i amb l'objectiu de lluitar contra l'evasió i el compliment fiscal, l'OCDE va aprovar el *Common Reporting Standard* (CRS), l'estàndard global de l'intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal entre jurisdiccions (IAI). Aquest estàndard estableix la manera en què les autoritats competents dels països adherits a aquest estàndard s'intercanvien

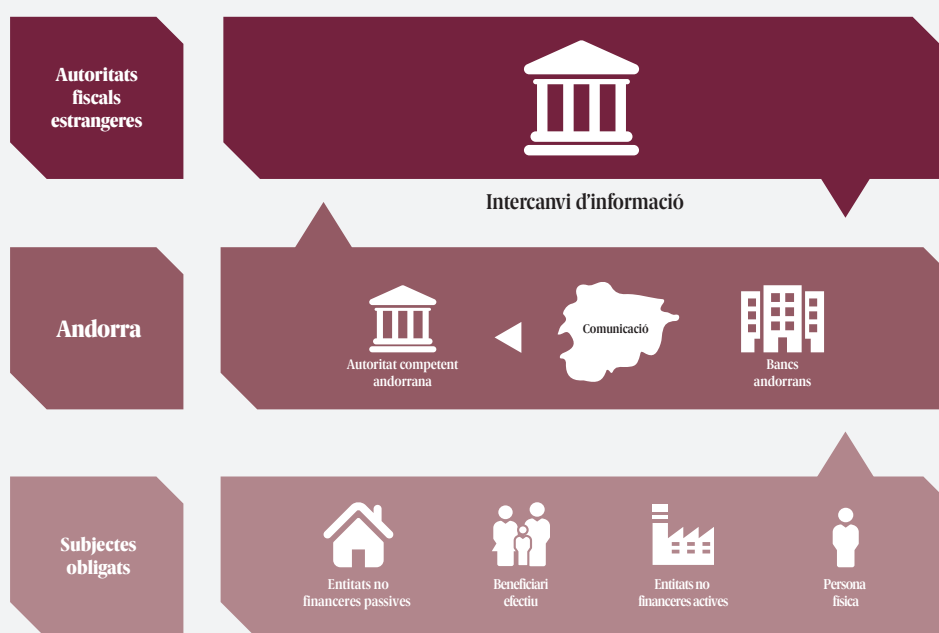
informació en relació amb comptes financers, de manera automàtica i anualment.

El mateix any 2014, Andorra es va comprometre a implementar el CRS, i l'any 2016 va firmar un acord d'IAI amb la UE que incorpora l'estàndard CRS.

A escala nacional es va aprovar la Llei 19/2016 amb la finalitat de regular el marc jurídic necessari per aconseguir aquest compromís d'IAI.

Seguint els calendaris establerts a l'estàndard internacional, Andorra va procedir amb el primer intercanvi de dades el setembre 2018 amb dades del 2017, i es va dur a terme amb 41 països, entre ells, els estats membres de la UE. Des del 2017 s'han anat ampliant progressivament les jurisdiccions amb les quals Andorra intercanvia la informació fiscal fins arribar a les 95 jurisdiccions l'any 2020.

Des d'Andorran Banking s'ha seguit molt de prop el procés d'adopció de l'IAI mitjançant una comissió de treball creada ad hoc l'any 2014. A través d'aquesta comissió es van analitzar tots els requeriments establerts al CRS per poder intercanviar la informació en els terminis establerts, i es van elaborar diversos Q&A a mode de guia explicativa del contingut i el funcionament de l'IAI.

>> Monogràfics de temes rellevants

BEPS

BEPS (de l'anglès *Base Erosion and Profit Shifting*, en català "Erosió de la base imposable i trasllat de beneficis") és un terme que designa les estratègies de planificació fiscal utilitzades per empreses multinacionals per traslladar els seus beneficis a països d'escassa o nul·la tributació.

L'any 2013, l'OCDE va crear el projecte BEPS, una iniciativa per combatre aquestes pràctiques d'evasió fiscal a escala internacional. Aquesta iniciativa se sotmet a una actualització constant i progressiva que es canalitza mitjançant el grup de treball creat l'any 2015 per impulsar un marc inclou d'implementació de mesures del projecte BEPS desenvolupant normes internacionals.

El 7 de juny del 2017, Andorra va firmar el Conveni multilateral d'aplicació de les mesures relatives als convenis fiscals per prevenir l'erosió de la base imposable i el trasllat dels beneficis (MLI), que transposa a la normativa internacional més de 2.000 convenis fiscals a escala mundial. L'MLI ofereix als governs solucions concretes per lluitar contra les pràctiques fiscals nocives, la prevenció de l'abús de conveni i l'informe país per país, entre d'altres. Al Principat, l'MLI va entrar en vigor el dia 1 de gener de 2022.

L'OCDE planteja la conveniència de mantenir vigents determinats tipus de règims fiscals o, si escau, de modificar-los per garantir el respecte dels requisits de substància i transparència que constitueixen l'element definidor del Projecte BEPS.

En el context del compromís d'Andorra d'adoptar un conjunt de normes mínimes i aplicar-les de manera coherent, es va procedir a modificar la Llei de l'impost sobre societats per evitar la vigència de certs règims fiscals que podien entendre's susceptibles de generar un risc potencial d'erosió de les bases de tributació de l'impost sobre societats. El 19 d'abril de 2018 es va aprovar la Llei 6/2018, de modificació de la Llei 95/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre societats.

El 15 de novembre de 2018, el Fòrum sobre Pràctiques Fiscals Pernicioses (FHTP) de l'OCDE va avalar aquests canvis concloent favorablement respecte als règims fiscals especials d'Andorra i determinant que aquests havien deixat de ser potencialment perjudicials.

La Unió Europea va tenir present les conclusions de l'FHTP a l'hora d'efectuar l'actualització de la seva llista de països considerats com a no cooperants en matèria fiscal. Conseqüentment, en data 5 de desembre de 2018, **la UE va publicar l'exclusió d'Andorra de la llista gris de països no cooperants en matèria fiscal.**

Ahora, el 19 d'octubre de 2018, Andorra va adherir-se a l'acord multilateral de l'OCDE que permet intercanviar informació país per país amb totes les autoritats competents signatàries de l'acord (jurisdiccions recíproques). Aquest acord s'emmarca dins dels compromisos adoptats amb els estàndards internacionals i amb la posada en marxa de les reformes liderades per l'OCDE en matèria BEPS.

PREVENCIÓ DEL BLANQUEIG DE CAPITALS I EL FINANÇAMENT DEL TERRORISME

La prevenció i la lluita contra el blanqueig de diners o valors i contra el finançament del terrorisme són una prioritat nacional que comporta l'adopció d'iniciatives legislatives de manera periòdica considerant l'evolució dels estàndards adoptats pels organismes internacionals, com el GAFI i el Moneyval, i els compromisos de transposició de normativa de la Unió Europea que deriven de l'Acord monetari entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea.

En compliment d'aquests compromisos, Andorra ha transposat la Directiva (UE) 2018/843 del Parlament i del Consell, del 30 de maig de 2018, relativa a la prevenció de l'ús del sistema financer per al blanqueig de capitals o el finançament del terrorisme (5a Directiva), així com el Reglament Delegat (UE) 2019/758 de la Comissió de 31 de gener de 2019 pel qual es completa la Directiva (UE) 2015/849 pel que fa a les normes tècniques de regulació sobre les mesures mínimes i el tipus de mesures addicionals que han d'adoptar les entitats de crèdit i financeres per atenuar el risc de blanqueig de capitals i de finançament del terrorisme a determinats tercers països. La nova Llei 37/2021, del 16 de desembre, de modificació de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme, també preveu les recomanacions del GAFI i les observacions que fa el Moneyval en els seus procediments d'avaluació periòdica del sistema andorrà de prevenció del blanqueig i el finançament del terrorisme.

Amb aquesta nova llei es modifiquen aspectes principals com són la incorporació dels proveïdors de serveis d'actius virtuals com a subjectes obligats, la regulació de l'accés a la informació sobre els beneficiaris efectius que constin al Registre de Societats, d'Associacions i de Fundacions, eliminant la necessitat d'acreditar un interès legítim per accedir-hi, i la creació del Registre de Comptes Financers i Assimilats.

>> Monogràfics de temes rellevants

Igualment, cal destacar que el Principat d'Andorra se sotmet de manera periòdica a les avaluacions del Consell d'Europa, realitzades pel Comitè d'experts per a l'avaluació de les mesures contra el blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme (Moneyval), avaluacions per a les quals resulta fonamental una implementació adequada i efectiva dels estàndards internacionals en la matèria, materialitzats en les recomanacions esmentades del Grup d'Acció Financera Internacional (GAFI).

5a avaluació Moneyval

El Moneyval és el comitè d'experts del Consell d'Europa que avalua les mesures contra el blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme preses per les jurisdiccions.

Durant l'any 2017 va tenir lloc la 5a avaluació d'Andorra, la base de la qual són les recomanacions del GAFI revisades del 2012 i la seva implementació efectiva.

De les 28 jurisdiccions que avalua el Moneyval, Andorra va ser la 6a en sotmetre's a la 5a avaluació.

Els treballs realitzats per materialitzar l'adaptació constant als estàndards internacionals en matèria de blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme han sigut molts, entre ells, l'elaboració d'una avaluació nacional del risc en compliment de la recomanació número 1 del GAFI.

El primer informe de la 5a avaluació publicat el 2017, destacava i valorava molt positivament els canvis legislatius profunds duts a terme al Principat en la prevenció del blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme, així com en la tipificació del delictes fiscal.

Des de la publicació del primer informe de la 5a avaluació, Moneyval ha aprovat tres informes de progrés, el darrer el novembre del 2021. Dit informe avalua el progrés assolit pel Principat d'Andorra i les noves mesures implementades per complir amb les Recomanacions del GAFI des de l'avaluació mútua del 2017 i els dos informes de progrés anteriors de desembre del 2018 i desembre del 2019, respectivament.

En aquesta ocasió, el Moneyval ha pujat l'anotació a *Largely Compliant* de la Recomanació 8, relativa a les organitzacions sense ànim de lucre (OSAL), fet que porta a Andorra a complir (*Compliant*) o complir en gran mesura (*Largely Compliant*) 37 de les 40 Recomanacions del GAFI.

Reglament de beneficiaris efectius

La Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme preveu l'obligació de les societats, associacions i fundacions constituïdes

o registrades a Andorra, d'obtenir la informació relativa als beneficiaris efectius i mantenir-la de manera precisa i actualitzada. Aquesta obligació és desenvolupada pel Reglament regulador de l'enregistrament i l'accés a la informació relativa als beneficiaris efectius als registres d'entitats jurídiques, aprovat el 5 de setembre del 2018 pel Govern d'Andorra.

Tipificació del delictes fiscal

Les recomanacions GAFI del 2012 inclouen la tipificació del delictes fiscal a la llista de delictes subjacents del blanqueig de capitals. Seguint la voluntat d'Andorra d'adoptar els estàndards i les recomanacions internacionals, es va procedir a modificar el Codi penal mitjançant la Llei 15/2017 qualificada de modificació de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, aprovada el 13 de juliol de 2017, que regula la tipificació del delictes fiscal.

El legislador andorrà diferencia entre un tipus bàsic de delictes fiscal i un tipus agreujat, amb la finalitat que únicament el tipus agreujat sigui subjacent del delictes de blanqueig, utilitzant com a elements agreujants l'import defraudat (a partir de 150.000 euros) o cometre els fets en el marc d'una organització criminal.

Codi deontològic

El 13 de gener de 2017, l'Assemblea General de l'Associació de Bancs Andorrans va aprovar una actualització del seu Codi deontològic que datava del 1990. El Codi recull les recomanacions principals de conducta professional adaptades als nous estàndards internacionals. S'articula en línia amb el marc jurídic andorrà i amb aquells principis internacionals en la matèria, i complementa alhora la normativa de prevenció del blanqueig de capitals i del finançament del terrorisme i les recomanacions globals del GAFI.

La finalitat del Codi, adoptat de manera voluntària per totes les entitats membres de l'Associació, és establir, dins del marc de la normativa vigent en cada moment, els estàndards d'honestedat, integritat, professionalitat i confidencialitat que les entitats bancàries andorranes han de complir en les seves relacions amb clients, tercers, supervisors i reguladors. La seva publicació és una mostra més de l'adaptació de la banca andorrana a un marc transparent, modern i homologat.

Legislació: Marc normatiu andorrà

Marc tributari

■ Normativa andorrana

Text refós del 7 de febrer del 2018 de la Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari.

IMPOSTOS I TAXES ACTUALMENT VIGENTS

Impostos	
Impost sobre societats (IS)	Tipus general 10%
Impost sobre la renda de persones físiques (IRPF)	Tipus general 10%
Impost sobre la renda de no-residents (IRNR)	Tipus general 10%
Impost general indirecte (IGI)	Tipus general 4,5%
Impost indirecte sobre la prestació de serveis d'assegurances	Tipus general 4%
Impost sobre les transmissions patrimonials (ITP)	3% comunal
	1% estatal

Text refós de la Llei de règim fiscal de les operacions de reorganització empresarial i de modificació de la Llei 95/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre societats; de la Llei 5/2014, del 24 d'abril, de l'impost sobre la renda de les persones físiques; de la Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari; de la Llei 20/2007, del 18 d'octubre, de societats anònimes i de responsabilitat limitada, i de la Llei 21/2006, del 14 de desembre, de l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries.

Taxes

Taxa sobre el registre de titulars d'activitats econòmiques

Taxa sobre el consum (règim duaner). Tipus general 0 - 3% (*)

Taxa sobre la tinença de vehicles

Taxa sobre el registre de marques

(*) Tipus impositius específics per exemple per a les begudes alcohòliques i el tabac.

Sistema fiscal comunal

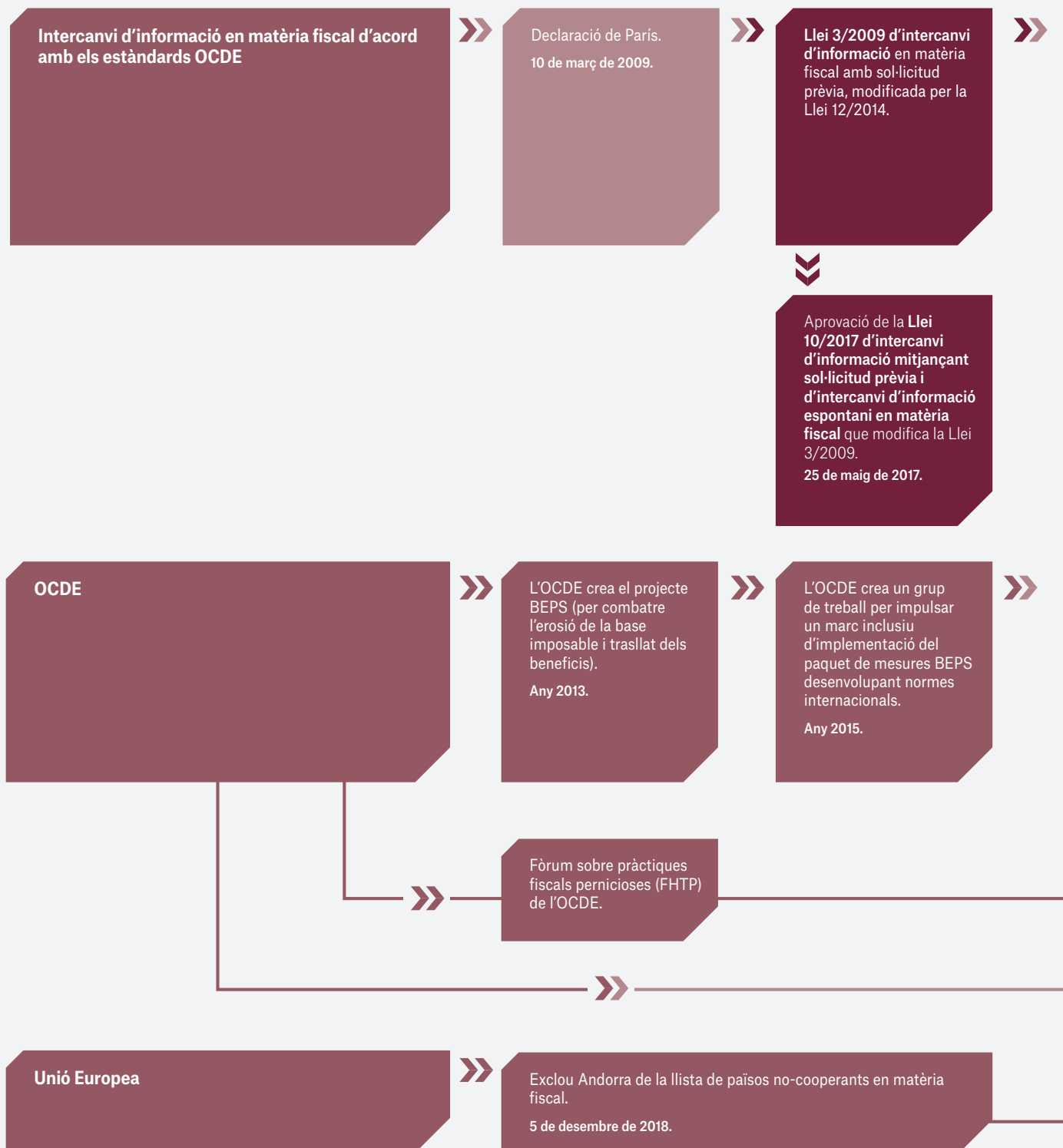
Cada Comú té la seva pròpia regulació, dins del seu ordenament tributari en vigor.

El règim fiscal que s'estableix en aquesta llei no té efectes exclusivament en el tractament de les operacions de reorganització empresarial en matèria dels tributs directes, és a dir, l'impost sobre societats, l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals o l'impost sobre la renda de les persones físiques, sinó que és comprensiu de tots els impostos andorrans que poden meritarse en aquests tipus d'operacions.

>> Legislació: Marc normatiu andorrà

Marc fiscal

■ Normativa internacional, estàndards i recomanacions ■ Acords internacionals ■ Normativa andorrana

>> Legislació: Marc normatiu andorrà

2013
Signatura del conveni d'assistència mútua en matèria fiscal amb l'OCDE, 5 de novembre de 2013.

Es ratifica amb data 28 de juliol de 2016.

2015
Firma de l'acord multilateral d'intercanvi automàtic d'informació. (MCAA).

2016
Acord entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea relatiu a l'intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal.

12 de febrer de 2016.
Entra en vigor l'1 de gener de 2017.

Llei 19/2016, del 30 de novembre, d'intercanvi automàtic d'informació en matèria fiscal.

Entra en vigor l'1 de gener de 2017.
Llei modificada en data 30 de novembre de 2017 i en data 26 de juliol de 2018.

Acords d'intercanvi d'informació signats amb 24 països, entre els quals: Espanya, França i Portugal.

Convenis de doble imposició signats amb 10 països.

El conveni de doble imposició entre el Principat d'Andorra i Hongria està pendent que entri en vigor.

Andorra s'adhereix al marc inclusiu BEPS.

14 d'octubre de 2016.

Andorra firma el Conveni multilateral d'aplicació de les mesures relatives als convenis fiscals per prevenir l'erosió de la base imposable i el trasllat dels beneficis (MLI), el 7 de juny de 2017.

Entra en vigor el dia 1 de gener de 2022.

Aprovació de la llei de modificació de la Llei 95/2010 de l'impost sobre societats, amb la finalitat d'adaptar aquesta norma a les disposicions previstes pels plans d'acció del BEPS, entre els quals s'inclou la revisió dels règims fiscals especials per tal que no es consideri que constitueixen competència fiscal deslleial i que permeten l'erosió de bases imposables i el trasllat artificial de beneficis.

19 d'abril de 2018.

Avala els canvis respecte als règims fiscals d'Andorra.

15 de novembre de 2018.

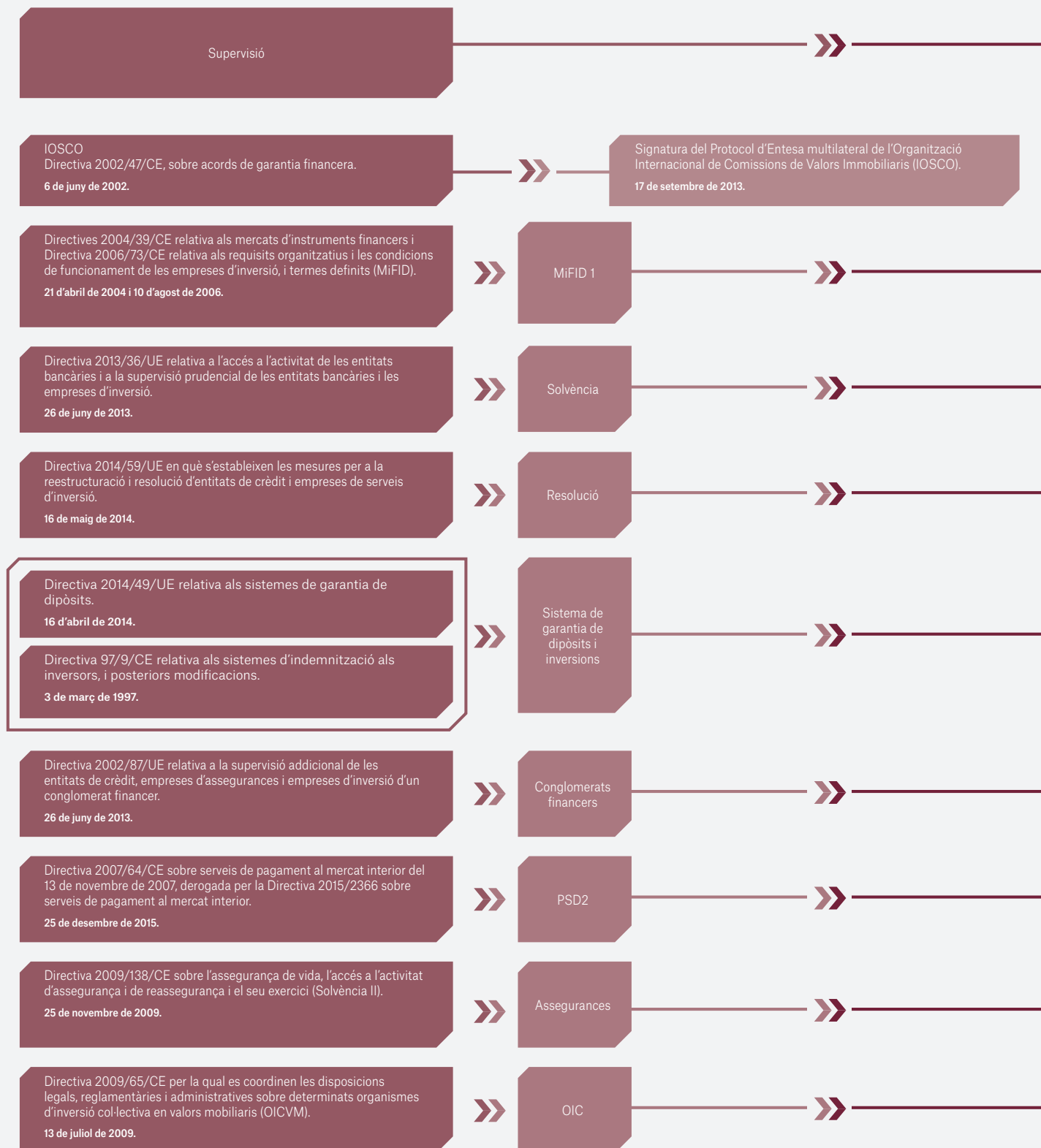
Andorra s'adhereix a l'acord multilateral de l'OCDE que permet intercanviar informació país per país.

19 d'octubre de 2018.

>> Legislació: Marc normatiu andorrà

Marc financer

■ Normativa internacional, estàndards i recomanacions ■ Acords internacionals ■ Normativa andorrana

>> Legislació: Marc normatiu andorrà

Text refós de la Llei 10/2013, del 23 de maig de 2013, de l'Institut Nacional Andorrà de Finances.

24 de juliol de 2019.

Text refós de la Llei 35/2010, de 3 de juny, del règim d'autorització per a la creació de noves entitats operatives del sistema financer andorrà.

19 de febrer de 2020.

Text refós de la Llei 8/2013, del 9 de maig, sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercats i els acords de garantia financera.

19 de febrer de 2020.

Text refós de la Llei 7/2013, del 9 de maig, sobre el règim jurídic de les entitats operatives del sistema financer andorrà i altres disposicions que regulen l'exercici de les activitats financeres al Principat d'Andorra.

19 de febrer de 2020.

Llei 35/2018 de solvència, liquiditat i supervisió prudencial de les entitats bancàries i les empreses d'inversió.

20 de desembre de 2018.

Llei 7/2021 de recuperació i de resolució d'entitats bancàries i d'empreses d'inversió

29 d'abril de 2021.

Text refós de la Llei 20/2018, del 13 de setembre, reguladora del Fons andorrà de garantia de dipòsits i del Sistema andorrà de garantia d'inversions.

4 de març de 2020.

Llei 36/2018 de conglomerats financers.

20 de desembre de 2018.

Text refós de la Llei 8/2018 i de la Llei 27/2018 dels serveis de pagament i el diner electrònic.

6 de febrer de 2019.

Llei 12/2017 d'ordenació i supervisió d'assegurances i reassegurances del Principat d'Andorra.

22 de juny de 2017.

Llei 10/2008 de regulació dels organismes d'inversió col·lectiva de dret andorrà.

12 de juny de 2008.

En data 1 de gener del 2017 va entrar en vigor el Decret que aprova el nou marc comptable basat en les NIIF-UE.

Aprovació del Decret 102/2021, de modificació del Reglament de desenvolupament de la Llei 35/2018, del 20 de desembre, de solvència, liquiditat i supervisió prudencial d'entitats bancàries i empreses d'inversió (CRR quick fix).

31 de març de 2021.

Aprovació del Decret 352/2021 pel qual s'aprova el Reglament relatiu a l'adopció de normes tècniques complementàries de la Unió Europea aplicables en matèria de solvència, liquiditat i supervisió prudencial d'entitats bancàries i empreses d'inversió.

3 de novembre de 2021.

>> Legislació: Marc normatiu andorrà

Marc de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners i el finançament del terrorisme

■ Normativa internacional, estàndards i recomanacions ■ Acords internacionals ■ Normativa andorrana

Normativa internacional, estàndards i recomanacions

Conveni relatiu al blanqueig, al descobriment, a l'embargament i a la confiscació dels productes del crim, ratificat el 8 de novembre de 1999.

Conveni penal sobre la corrupció, fet a Estrasburg el 27 de gener de 1999, ratificat el 18 d'octubre de 2007.

Conveni internacional per a la repressió de la falsificació de moneda i protocol, fet a Ginebra el 20 d'abril de 1929, ratificat el 22 de març de 2007.

Conveni del Consell d'Europa per a la prevenció del terrorisme, fet a Varsòvia el 16 de maig del 2005; ratificat el 6 de maig de 2008.

Conveni internacional per a la repressió del finançament del terrorisme, fet a Nova York el 9 de desembre de 1999; ratificat el 12 de juny de 2008.

Informes avaluacions Moneyval
1999-2002
2002-2003
2005-2008
2011-2015

Setembre 2017: aprovació de l'informe de la 5a avaluació.

Desembre 2018-Novembre 2021: informes de progrés 5a avaluació.

Directiva 2005/60/CE, relativa a la prevenció de la utilització del sistema financer per al blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme, de 26 d'octubre de 2005. (3a Directiva).

Directiva 2015/849, relativa a la prevenció de la utilització del sistema financer per al blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme, de 20 de maig de 2015. (4a Directiva).

Directiva 2018/843, que modifica la 4a Directiva relativa a la prevenció de la utilització del sistema financer per al blanqueig de capitals o el finançament del terrorisme (**5a Directiva**).

Directiva 2006/70/CE, relativa a la definició de persones políticament exposades i als criteris tècnics aplicables als procediments de diligència, d'1 d'agost de 2006.

Reglament 1781/2006, relatiu a la informació sobre els ordenants que acompanya les transferències de fons, de 15 de novembre de 2006.
Reglament modificat pel Reglament 2015/847, de 20 de maig de 2015.

Reglament Delegat (UE) 2019/758 de la Comissió de 31 de gener de 2019 pel qual es completa la Directiva (UE) 2015/849 en allò que respecta a les normes tècniques de regulació sobre les mesures mínimes i el tipus de mesures addicionals que han d'adoptar les entitats de crèdit financeres per atenuar el risc de blanqueig de capitals i de finançament del terrorisme a determinats tercers països.

Reglament Delegat (UE) 2016/1675 de la Comissió de 14 de juliol del 2016 pel qual es completa la Directiva (UE) 2015/849 identificant els tercers països d'alt risc amb deficiències estratègiques.

Reglament (UE) 2018/1672 del Parlament Europeu i del Consell de 23 d'octubre del 2018 relatiu als controls de l'entrada o sortida d'efectiu de la Unió i pel qual es deroga el Reglament (CE) núm. 1889/2005.

Recomanacions del Grup d'Estats contra la Corrupció (GRECO).

Recomanacions del Grup d'Acció Financera (GAFI).

>> Legislació: Marc normatiu andorrà

Text refós de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal. Inclou la **tipificació del delictes fiscal**.

25 d'octubre de 2017.

Text refós de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998.

25 d'octubre de 2017.

Llei 37/2021 de modificació de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

16 de desembre de 2021.

Decret 76/2022 pel qual s'aprova el Reglament d'aplicació de la Llei 14/2017, del 22 de juny, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme.

2 de març de 2022.

Llei de cooperació judicial internacional en matèria penal.

Reglament regulador de l'enregistrament i accés a la informació relativa als beneficiaris efectius d'entitats jurídiques.

5 de setembre de 2018.

>> Legislació: Marc normatiu andorrà

Normativa en tràmit parlamentari

Llei

Abast

Seguretat informàtica

Projecte de llei de mesures per a la seguretat de les xarxes i dels sistemes d'informació.

Estableix les obligacions de definir, implementar i evolucionar una estratègia nacional de ciberseguretat, de gestionar els riscos de ciberseguretat, d'incrementar la cooperació amb d'altres estats, i de millorar la ciberresiliència de les entitats públiques i privades que resulten "essencials" i/o "crítiques".

Saig

Projecte de llei de modificació de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig.

La finalitat és actualitzar la llei que regula la figura del saig.

Economia digital

Projecte de llei d'economia digital, empreudoria i innovació.

Regulació amb la voluntat de cobrir un gran espectre de qüestions vinculades al foment de l'economia digital, de suport a l'empreudoria i d'impuls a la innovació.

Actius digitals

Proposició de llei de la representació digital d'actius mitjançant l'ús de la criptografia i de la tecnologia de llibre registre distribuït i *blockchain*.

La proposició neix amb l'objectiu de facilitar un òptim entorn d'equilibri entre la innovació, el mercat, les preferències de la societat, el desenvolupament tecnològic i el marc legal, i sota la màxima de ser tecnològicament neutra en termes normatius i de competència.

Fiscal

Projecte de llei de mesures per a la reforma de la imposició directa i de modificació d'altres normes tributàries i duaneres.

El projecte de llei respon a una necessitat de revisió global del sistema tributari al Principat, especialment sobre la imposició directa. Es reforma l'impost sobre societats, l'impost sobre la renda de les persones físiques i sobre la renda dels no-residents fiscals, i es deroga l'impost sobre les plusvàlues en les transmissions patrimonials immobiliàries, integrant-lo a la resta d'impostos sobre la renda. També es procedeix a modificar d'altres lleis connexes amb la finalitat de garantir un bon funcionament del sistema fiscal andorrà.

Financer EMIR/SFTR/BMR

Projecte de llei de modificació de la Llei 8/2013, sobre els requisits organitzatius i les condicions de funcionament de les entitats operatives del sistema financer, la protecció de l'inversor, l'abús de mercat i els acords de garantia financera.

El projecte incorpora la transposició del reglament europeu relatiu als derivats extraborsaris, les entitats de contrapartida central i els registres d'operacions (EMIR), del reglament sobre transparència de les operacions de finançament de valors i de reutilització (SFTR), i del reglament sobre els índex de referència en contractes financers i instruments financers (BMR).

Financer NPE

Projecte de llei de modificació de la Llei 17/2013, del 10 d'octubre, sobre la introducció de l'euro en el marc de l'acord monetari signat entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea.

Entre d'altres, el projecte de llei introdueix les bases de regulació per a la cobertura mínima de pèrdues derivades d'exposicions dubtoses (NPE), per a la ràtio de palanquejament i per als requisits de finançament estable (NSFR).

PBC/FT

Projecte de llei de modificació de la Llei 17/2013, del 10 d'octubre, sobre la introducció de l'euro en el marc de l'acord monetari signat entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea.

Entre d'altres, per mitjà d'una transitòria, el projecte de llei introdueix les modificacions a la Llei 14/2017, de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament del terrorisme, a l'efecte de transposar les disposicions del Reglament (UE) 2018/1672 relatiu als controls d'entrada i sortida d'efectiu de la Unió.

>> Legislació: Marc normatiu andorrà

Estatus

Calendari d'aprovació temptatiu

Finalitzat el període d'esmenes, el projecte de llei s'està analitzant per part de la Comissió Legislativa competent.

Segon semestre 2022*

Finalitzat el període d'esmenes, el projecte de llei s'està analitzant per part de la Comissió Legislativa competent.

Segon semestre 2022*

Període d'esmenes.

Segon semestre 2022

Finalitzat el període d'esmenes, la proposició de llei s'està analitzant per part de la Comissió Legislativa competent.

Segon semestre 2022

Període d'esmenes.

Segon semestre 2022

Període d'esmenes.

Segon semestre 2022

Període d'esmenes.

Segon semestre 2022

Període d'esmenes.

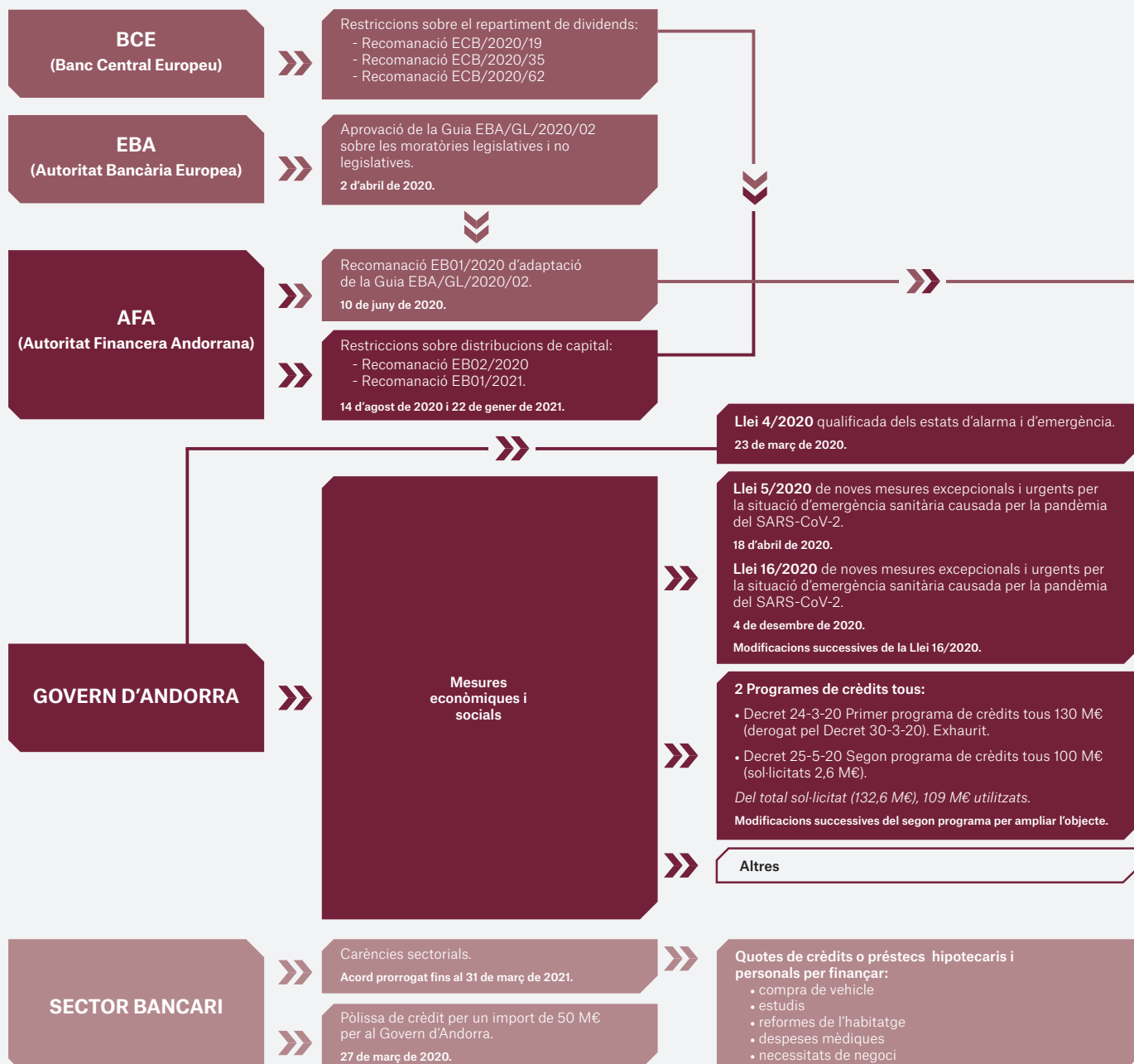
Segon semestre 2022

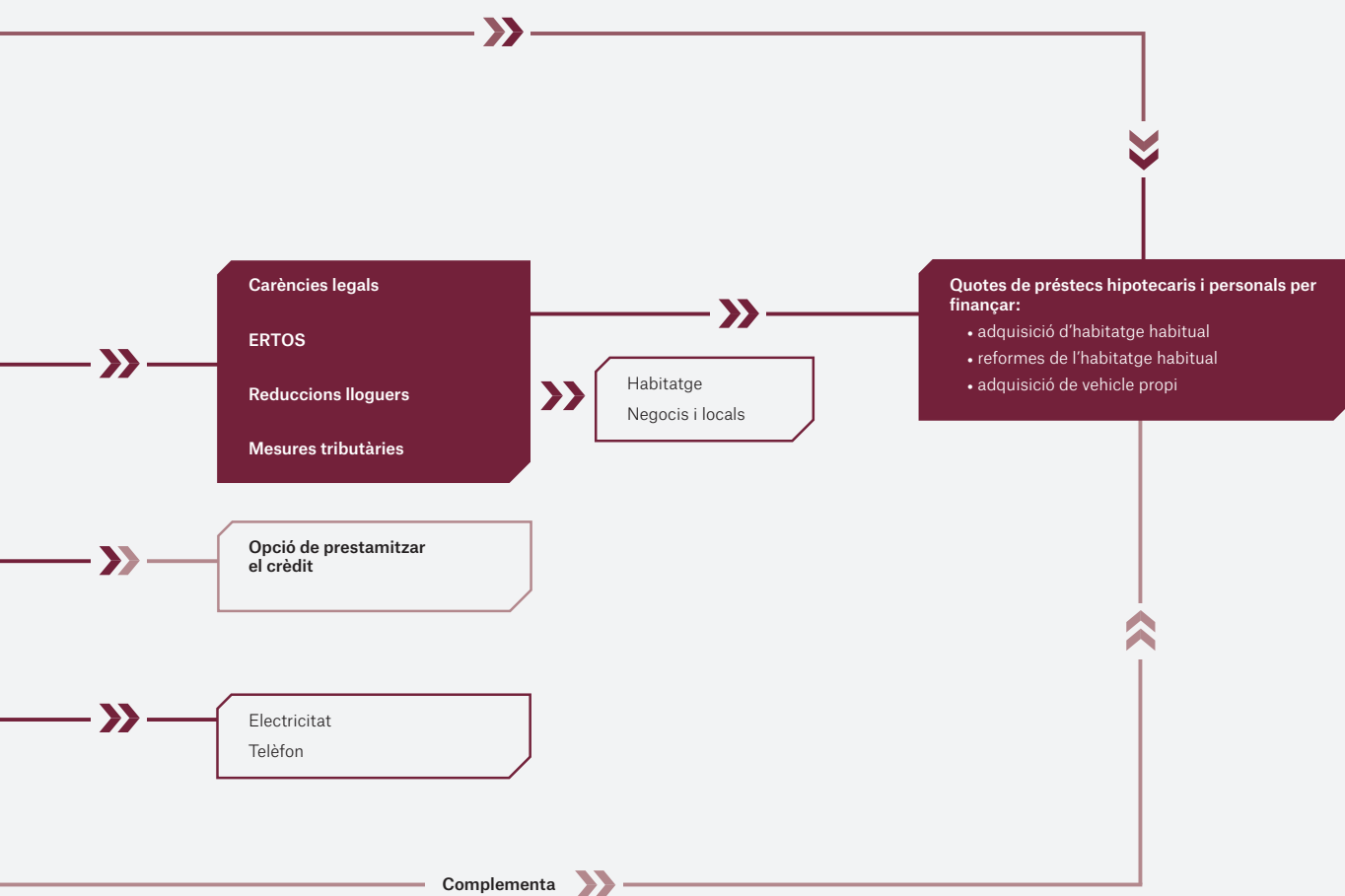
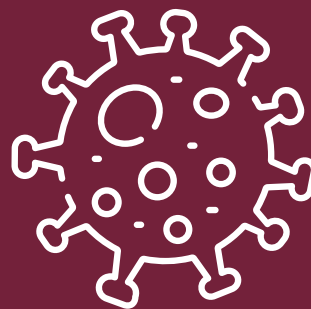
*Projectes de llei aprovats en la sessió ordinària del Consell General del dia 9 de juny del 2022.

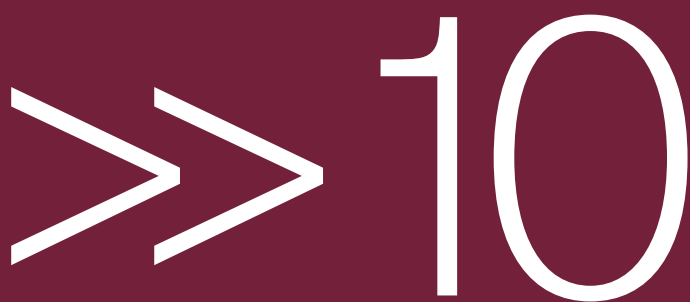
>> 9

Infografia COVID-19

■ Normativa internacional, estàndards i recomanacions ■ Normativa andorrana ■ Sector bancari

El sector bancari andorrà

En el segon any de pandèmia el sector bancari andorrà ha obtingut uns bons resultats assimilables als pre-pandèmia i ha continuat amb el seu camí de creixement de recursos gestionats de clients. Fruit de les operacions corporatives que s'estan duent a terme durant l'exercici 2022, l'adquisició de BancSabadell d'Andorra per part de Mora Banc i la compra de Vall Banc per part de Crèdit Andorrà, el sector bancari andorrà ha enviat un senyal inequívoc als mercats i als seus clients que el sector està preparat per afrontar els reptes de futur del sector bancari financer a escala internacional.

A finals de l'exercici 2022 el sector bancari andorrà comptarà amb tres grans grups bancaris: Andbank, Mora Banc i Crèdit Andorrà, amb més de 90 anys d'experiència en banca. L'objectiu d'aquestes operacions corporatives és comptar amb unes entitats i un sistema financer més consolidats, més eficients i amb més capacitat per donar resposta a les necessitats dels clients, als requeriments reguladors i a l'exigència dels mercats financers, cada dia més globals i sotmesos a un nivell més elevat de competitivitat i excel·lència.

EL SECTOR BANCARI ÉS UN DELS MOTORS DE L'ECONOMIA ANDORRANA I HA ESTAT UN ACTOR CLAU PER GARANTIR LA LIQUIDITAT EN EL SISTEMA DURANT LA CRISI DE LA COVID-19

Les principals àrees de negoci són la banca privada i la gestió d'actius, i les assegurances i la banca comercial, tant per a particulars com per a empreses. Les entitats bancàries andorranes operen als mercats internacionals a través de les seves filials, situades principalment entre Europa i Amèrica.

És un sector clau en l'economia del país pirinenc pel seu pes dins del PIB, de prop del 15%, però també per les implicacions que té a la societat com agent de canvi. Es caracteritza per la seva prudència en

la gestió, per una solvència per sobre de la mitjana europea atesa l'especificitat del negoci i del país, i per la seva alta qualificació i especialització tant en banca comercial com en banca privada.

EL SISTEMA FINANCER, JUNTAMENT AMB EL DE LES ASSEGURANCES, REPRESENTA APROXIMADAMENT EL 15% DEL PIB

Aquest sector, que compta amb un personal altament qualificat i un entorn d'estabilitat política i social en un país amb més de 700 anys d'història, tradició i dinamisme, està regulat i supervisat per l'Autoritat Financera Andorrana (AFA) i per la Unitat d'Intel·ligència Financera (UIFAND) com a òrgan independent que impulsa i coordina les mesures de lluita contra el blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme.

Model de negoci consolidat

La darrera dècada, el sistema financer andorrà ha fet front a canvis reguladors constants en la normativa internacional, com són la implementació de la regulació en temes de transparència fiscal, les mesures per a la cooperació penal internacional i la lluita contra el blanqueig de capitals i el finançament del terrorisme, i en regulació bancària.

El sector bancari andorrà s'ha transformat en un model de negoci que s'ha adaptat als canvis que s'han produït al mercat i a l'entorn. La tendència del sector ha estat prioritzar la inversió tecnològica, especialment en projectes de transformació digital per donar un servei millor als clients, i adaptar els equips i processos per implementar en un temps rècord la revolució reguladora que han afrontat també els bancs europeus.

La transformació digital ha estat un dels pilars fonamentals de les entitats per poder fer front amb garanties a la crisi de la COVID-19, que ha comportat un impacte a escala mundial.

EL SECTOR BANCARI AFRONTA EL REPTES DE FUTUR AMB UNA SÒLIDA POSICIÓ EN TERMES DE SOLVÈNCIA I LIQUIDITAT

**Prestació de serveis
amb valor afegit**

**Forta
internacionalització**

**Sostenibilitat
i rendibilitat**

El 2019 va ser el primer exercici en què les entitats presentaven la ràtio de solvència segons els criteris europeus de Basilea III, després de l'entrada en vigor, el gener del 2019, de la Llei 35/2018 de solvència, liquiditat i supervisió prudencial d'entitats bancàries i empreses d'inversió (coneguda com CRD IV). Aquesta ha estat una fita clau per culminar el procés de la plena homologació del sistema financer andorrà.

EL SECTOR BANCARI GAUDEIX D'UNES EXCEL·LENTS RÀTIOS DE SOLVÈNCIA I LIQUIDITAT

La ràtio de solvència CET 1 (phase-in) és del 17% a 31 de desembre del 2021, per sobre de la mitjana dels bancs europeus, que se situa en el 15,40% segons dades EBA del 31 de desembre 2021.

La banca andorrana tanca l'exercici 2021 amb un resultat agregat de les entitats de 97 milions d'euros, un nivell similar al de la pre pandèmia. En un any marcat per les adquisicions de BancSabadell d'Andorra per part de MoraBanc i de Vall Banc per part de Crèdit Andorrà, la banca ha aconseguit

créixer en beneficis, un 17%, però també en volum dels recursos gestionats de clients, un 19%, fins als 61.461 milions d'euros.

La rendibilitat financera de les entitats, mesurada amb el ROE, s'ha recuperat aquest 2021 i presenta una dada consolidada del 6,04%, tot i els tipus d'interès baixos, les operacions de concentració del mercat bancari, l'adaptació contínua a la normativa bancària internacional i les inversions tecnològiques que continuen pressionant els resultats del sector.

La ràtio de liquiditat (LCR) és del 206%, superior també a la mitjana dels bancs europeus, que és del 174% al tancament del quart trimestre del 2021. I la ràtio de morositat, segons s'esperava, ha baixat durant el 2021 fins al 3,74%, des del 4,49% el 2020.

El 2021 ha estat un any de recuperació i optimisme en què hem deixat enrere les conseqüències econòmiques de la pandèmia. Les entitats andorranes han mantingut la seva fortalesa i atractiu a nivell de captació de recursos de clients i de creixement de beneficis.

CARACTERÍSTIQUES PRINCIPALS DEL SECTOR BANCARI ANDORRÀ

Banca internacional de proximitat: l'evolució del sector bancari s'ha estimulat mitjançant la prestació de serveis de valor afegit i la forta internacionalització, amb un creixement sostenible i rendible.

Prestació de serveis bancaris amb valor afegit: el model de negoci de la banca andorrana es basa en oferir els millors serveis de banca privada i gestió d'actius als clients, com també en potenciar el dinamisme de l'economia real a través de la banca comercial enfocada als particulars i empreses. El procés de digitalització viscut per les entitats és un punt fort per oferir un producte adaptat a les necessitats digitals dels clients, el qual s'ha posat en valor durant aquesta pandèmia.

Forta internacionalització: l'ambiciosa estratègia de creixement i diversificació de la banca andorrana es basa en un model de banca universal, sense perdre de vista els serveis i una forta internacionalització. El sector bancari andorrà està present a Europa, Estats Units, Amèrica Llatina i l'Orient Mitjà.

Creixement sostenible i rendible: els recursos gestionats pels bancs andorrans s'han duplicat els darrers deu anys, amb un accelerament a partir del 2011. Tot i aquest creixement, els bancs han mantingut unes ràtios de liquiditat i solvència saludables, característica històrica de la banca andorrana.

>> El sector bancari andorrà

BALANÇOS DE SITUACIÓ CONSOLIDATS DE LA BANCA ANDORRANA

(Milers d'euros)

Actiu	2021	% s/ Total	2020*	% s/ Total	Var. (%) 21-20
Efectiu, saldos en efectiu als bancs centrals i altres dipòsits a la vista	2.214.663	13,33%	2.111.218	13,92%	4,90%
Actius financers mantinguts per negociar	335.068	2,02%	348.424	2,30%	(3,83%)
Actius financers no destinats a negociar valorats obligatòriament a valor raonable amb canvis en resultats	556.096	3,35%	587.582	3,87%	(5,36%)
Actius financers designats a valor raonable amb canvis a resultats	435.150	2,62%	78.551	0,52%	N/A
Actius financers a valor raonable amb canvis en altre resultat global	1.683.120	10,13%	1.423.599	9,38%	18,23%
Actius financers a cost amortitzat	9.908.657	59,65%	9.200.220	60,65%	7,70%
Derivats - Comptabilitat de cobertures	5.709	0,03%	4.237	0,03%	34,74%
Canvis de valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura de risc de tipus d'interès	17.728	0,11%	27.962	0,18%	(36,60%)
Inversions en negocis conjunts i associades	155.325	0,94%	82.894	0,55%	87,38%
Actius emparats per contractes d'assegurança i reassegurança	38.404	0,23%	36.827	0,24%	4,28%
Actius tangibles	472.598	2,84%	498.367	3,29%	(5,17%)
Actius intangibles	417.172	2,51%	425.468	2,80%	(1,95%)
Actius per impostos	56.813	0,34%	48.374	0,32%	17,44%
Altres actius	154.754	0,93%	147.894	0,97%	4,64%
Actius no corrents i grups alienables d'elements mantinguts per a la venda	160.648	0,97%	148.339	0,98%	8,30%
TOTAL ACTIU	16.611.905	100,00%	15.169.956	100,00%	9,51%
Passiu	2021	% s/ Total	2020	% s/ Total	Var. (%) 21-20
Passius financers mantinguts per negociar	121.487	0,73%	157.892	1,04%	(23,06%)
Passius financers designats a valor raonable amb canvis a resultats	490.607	2,95%	449.227	2,96%	9,21%
Passius financers a cost amortitzat	13.682.150	82,36%	12.315.815	81,19%	11,09%
Derivats - Comptabilitat de cobertures	23.569	0,14%	40.134	0,26%	(41,27%)
Canvis de valor raonable dels elements coberts d'una cartera amb cobertura de risc de tipus d'interès	171	-	676	-	(74,70%)
Passius emparats per contractes d'assegurança i reassegurança	339.306	2,04%	339.681	2,24%	(0,11%)
Provisions	70.872	0,43%	65.492	0,43%	8,22%
Passius per impostos	25.130	0,15%	26.467	0,17%	(5,05%)
Altres passius	188.607	1,14%	188.778	1,24%	(0,09%)
Passius inclosos en grups alienables d'elements mantinguts per a la venda	1.508	0,01%	-	-	-
TOTAL PASSIU	14.943.408	89,96%	13.584.160	89,55%	10,01%
Patrimoni net	2021	% s/ Total	2020	% s/ Total	Var. (%) 21-20
Capital	250.069	1,51%	245.470	1,62%	1,87%
Prima d'emissió	172.792	1,04%	142.391	0,94%	21,35%
Instruments de patrimoni emesos diferents de capital	34.700	0,21%	34.800	0,23%	(0,29%)
Altre resultat global acumulat	(52.082)	(0,31%)	(34.994)	(0,23%)	48,83%
Guany acumulats	835.756	5,03%	819.686	5,40%	1,96%
Reserves de revaloració	2.288	0,01%	2.288	0,02%	-
Altres reserves	316.548	1,91%	275.893	1,82%	14,74%
Accions pròpies (-)	(3.202)	(0,02%)	(2.767)	(0,02%)	15,72%
Resultat de l'exercici atribuïble als propietaris de la dominant	97.419	0,59%	83.609	0,55%	16,52%
Dividend a compte (-)	-	-	-	-	-
Fons propis	1.654.288	9,96%	1.566.375	10,33%	5,61%
Interessos minoritaris	14.210	0,09%	19.421	0,13%	(26,83%)
TOTAL PATRIMONI NET	1.668.498	10,04%	1.585.796	10,45%	5,22%
TOTAL PASSIU I PATRIMONI NET	16.611.905	100,00%	15.169.956	100,00%	9,51%

* Les dades del 2020 es presenten únicament a efectes comparatius.

>> El sector bancari andorrà

ACTIU AGREGAT

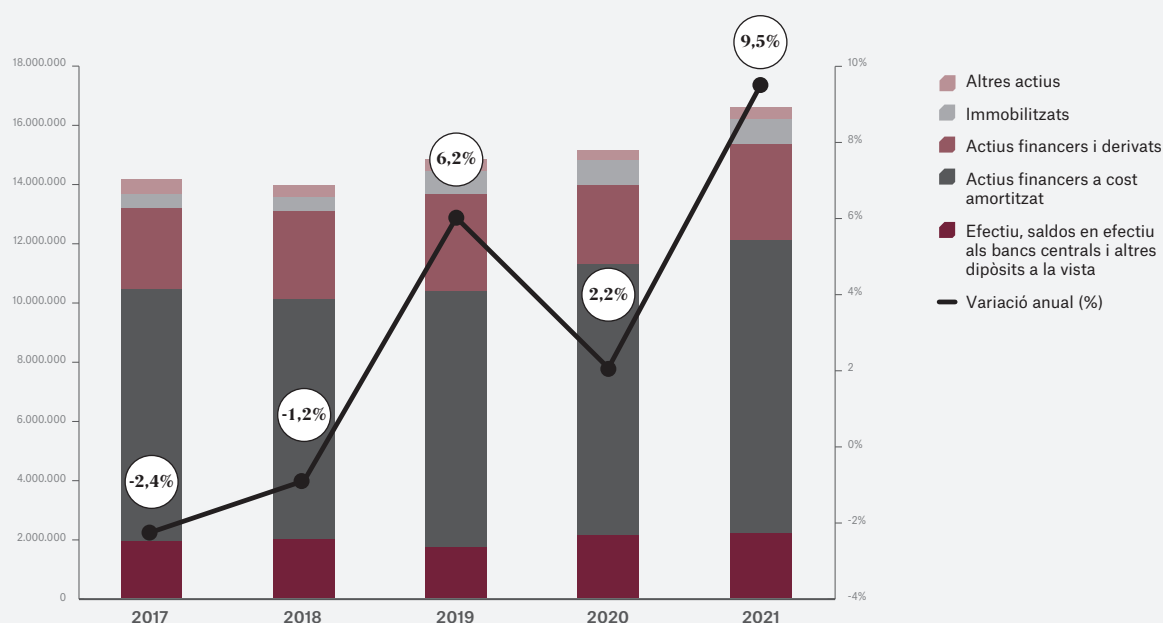
Els tres grans components de l'actiu agregat de la banca andorrana són el capítol d'“Actius financers a cost amortitzat”, que representa el 59,65% del total de l'actiu i que inclou entre d'altres la inversió creditícia, i el d'“Actius financers a valor raonable amb canvis en altre resultat global”, que representa el 19,37% del total de l'actiu. El tercer grup component és l'epígraf d'“Efectiu, saldos en efectiu als bancs centrals i altres dipòsits a la vista” que

representa el 13,33% i que inclou “Caixa i bancs centrals OCDE, AFA i intermediaris financers”.

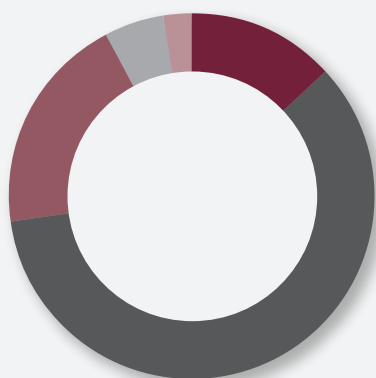
L'estructura de balanços consolidats de la banca andorrana reflecteix el tipus de negoci que desenvolupa, principalment el de banca privada i gestió d'actius. La banca comercial es desenvolupa únicament en territori andorrà.

Evolució de l'actiu agregat 2017-2021

Milers d'euros

Composició de l'actiu agregat 2021

13,3% | Efectiu, saldos en efectiu als bancs centrals i altres dipòsits a la vista

59,6% | Actius financers a cost amortitzat

19,4% | Actius financers i derivats

5,3% | Immobilitzats

2,4% | Altres actius

>> El sector bancari andorrà

PASSIU AGREGAT

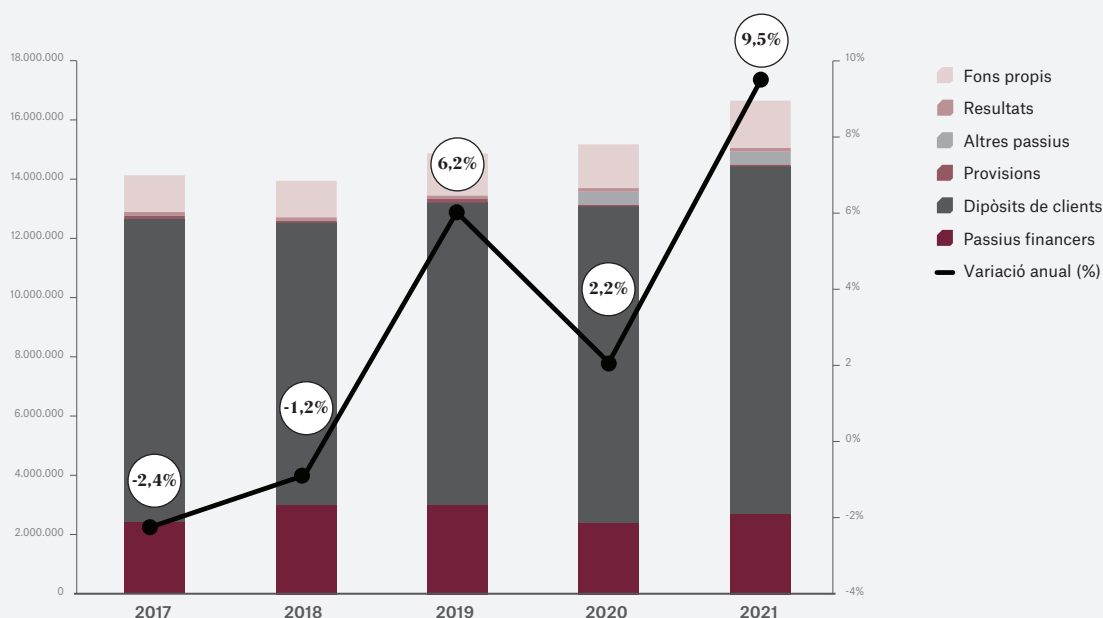
La composició del passiu agregat de la banca andorrana es caracteritza pel significatiu pes relatiu dels "Dipòsits de clients", els quals representen a 31 de desembre del 2021 el 70,60% del passiu agregat. A 31 de desembre de 2021, el total de "dipòsits de clients" és d'11.728 milions d'euros, un 9,76% superior a l'exercici passat i estan classificats dins l'epígraf de "Passius financers a

cost amortitzat". Els "Fons propis" representen el 9,53% i els "Resultats" el 0,59%.

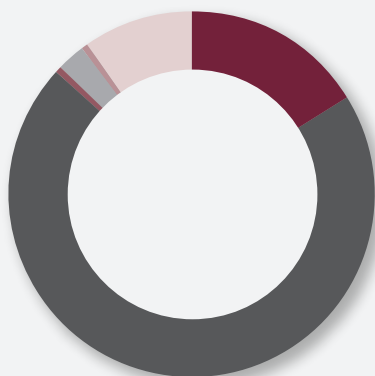
L'evolució dels dipòsits de clients ha estat marcada per la variació dels tipus d'interès i, en conseqüència, de l'evolució dels mercats de capitals internacionals, pel canvi de model de negoci, com també per la política d'expansió de les entitats bancàries.

Evolució del passiu agregat 2017-2021

Milers d'euros

Composició del passiu agregat 2021

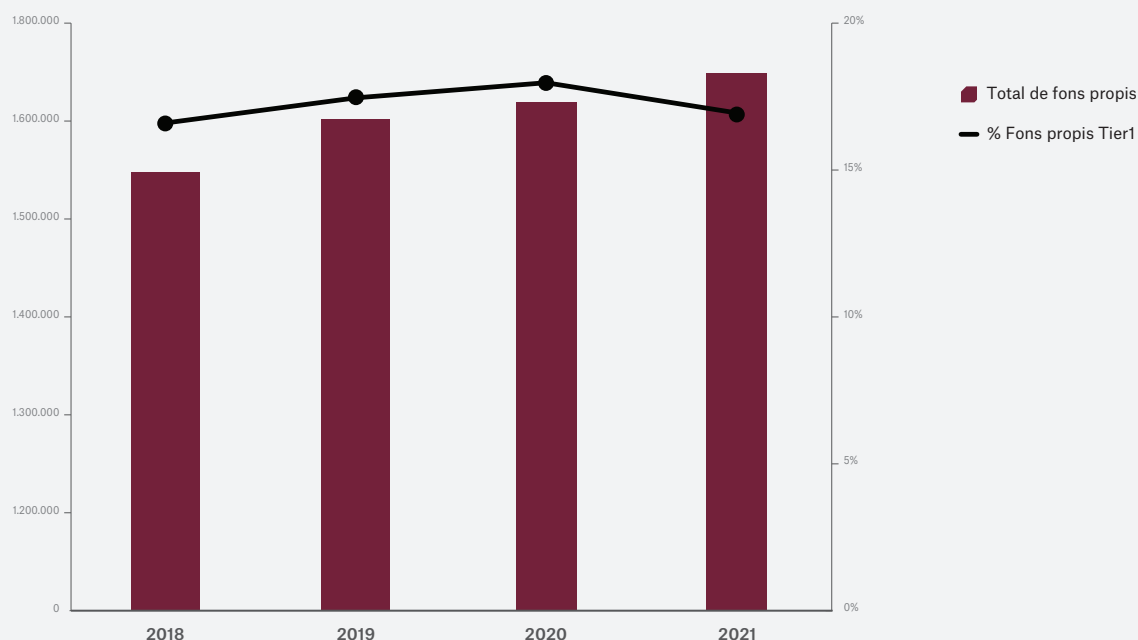

16,2%	Passius financers
70,6%	Dipòsits de clients
0,5%	Provisions
2,6%	Altres passius
0,6%	Resultats
9,5%	Fons propis

>> El sector bancari andorrà

Evolució dels fons propis Tier1 i total de fons propis 2018-2021

Milers d'euros

INVERSIÓ CREDITÍCIA BRUTA

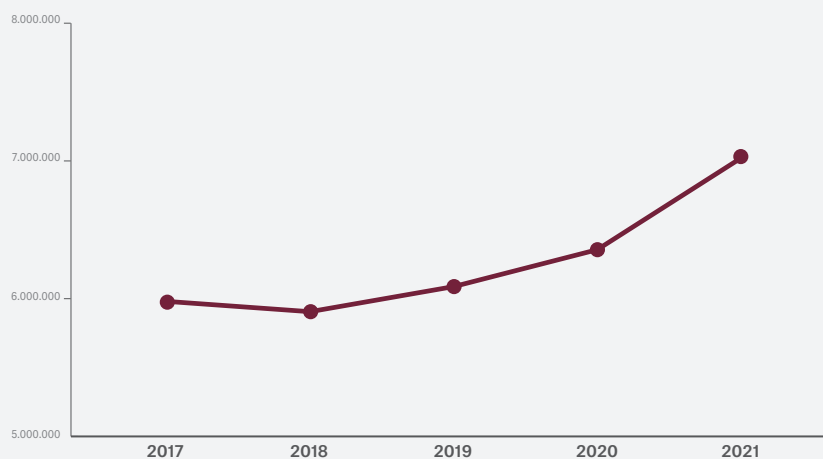
L'evolució de la inversió creditícia bruta ha vingut marcada principalment pels efectes del cicle econòmic i per una prudència més accentuada en la concessió d'operacions de crèdit per part de les entitats els darrers anys.

Els darrers anys la demanda d'inversió creditícia ha experimentat un creixement limitat per diverses raons, entre elles, el procés de despallanquejament viscut per les empreses andorranes i per la

professionalització del sector, que ha portat les empreses a finançar els nous projectes amb els seus fons propis, així com la recent pandèmia per la COVID que ha desaccelerat nous projectes empresarials. La inversió creditícia global a 31 de desembre del 2021 ha estat de 7.031 milions d'euros, un 10,42% més que l'exercici anterior, bàsicament com a conseqüència dels crèdits llombards a clients de banca privada.

Evolució de la inversió creditícia bruta agregada 2017-2021

Milers d'euros

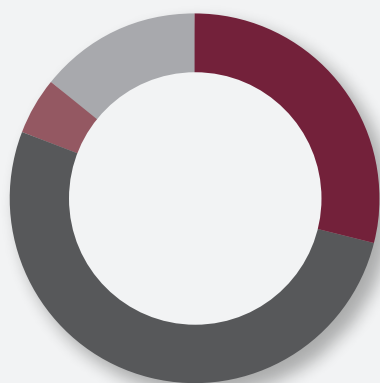

>> El sector bancari andorrà

L'exposició al risc es gestiona i se segueix rigorosament sobre la base d'anàlisis regulars de la solvència dels acreditats i del seu potencial per atendre els pagaments de les seves obligacions, adequant els límits d'exposició establerts per cada contrapart i utilitzant la constitució de col·laterals

i garanties a favor de l'obligat. Quant a les garanties, el total d'inversió creditícia concedida amb garanties reals és del 85,96%. D'aquestes, el 29,01% són garanties de valors, el 52,06% garanties hipotecàries i el 4,89% garanties dineràries.

Garanties de les inversions creditícies 2021

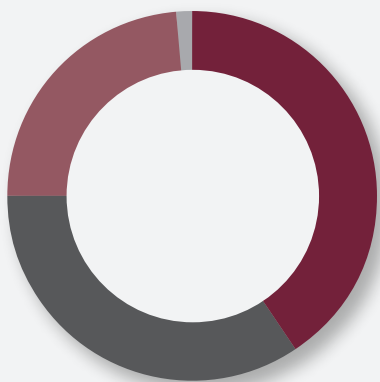

29,0%	Garantia valors
52,1%	Garantia hipotecària
4,9%	Garantia dinerària
14,0%	Sense garanties reals (personals i altres)

La distribució de la cartera creditícia té un comportament molt similar al dels darrers anys. El crèdit està distribuït de la manera següent: el

40,57% a empreses, el 34,42% a particulars, el 23,73% a clients de banca privada amb garantia de valors i l'1,28% a l'administració pública.

Inversió creditícia bruta agregada - Banc consolidat 2021

40,6%	Empreses
34,4%	Particulars
23,7%	Llobards
1,3%	Administració pública

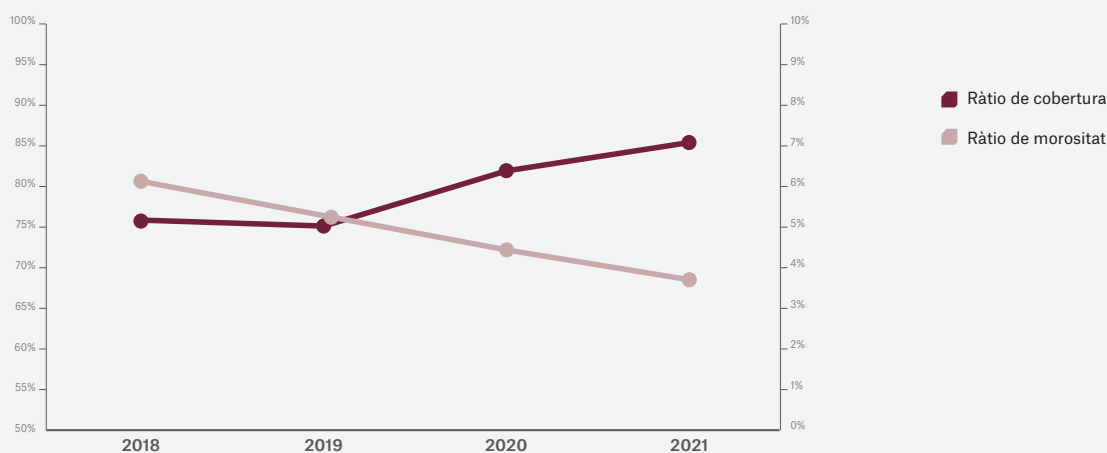
Respecte de la qualitat creditícia, les exposicions creditícies es classifiquen en funció del risc de crèdit als stages següents: l'"Stage 1" és del 83,64% per a operacions que no presenten increments significatius del risc, l'"Stage 2" és del 10,94%, per presentar increments significatius del risc, l'"Stage 3" és del 5,42% per presentar dubtes raonables sobre el seu reemborsament total. La ràtio de morositat a 31 de desembre de 2021, sense tenir

en compte la cartera en *run-off* de Vall Banc, seria d'un 3,74%.

La ràtio de morositat s'ha reduït fins al 3,74% mentre que, gràcies a l'esforç en provisions que ha efectuat el sector els darrers anys, la ràtio de cobertura s'ha incrementat fins a suposar el 85,73% dels actius dubtosos.

>> El sector bancari andorrà

Evolució de les ràtios de morositat i de cobertura 2018-2021

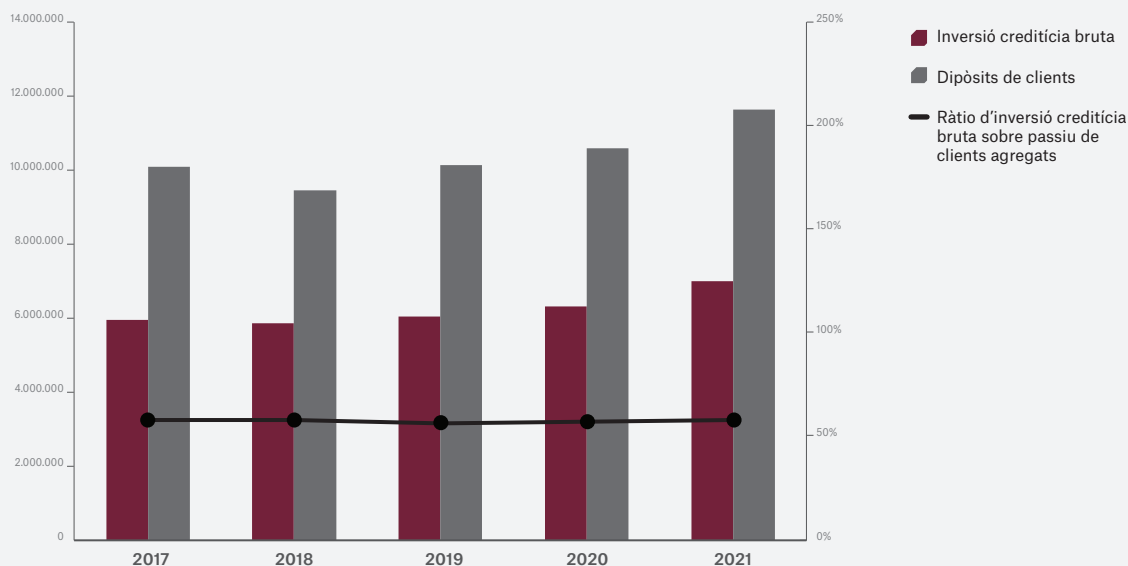
Ràtio d'inversió creditícia bruta sobre el passiu de clients

La ràtio agregada d'inversió creditícia bruta sobre el passiu de clients (loans to deposit) es manté sobre el 50%, tret característic de la banca privada. Cal fer notar que la ràtio de la mitjana de bancs

europaus és del 108,6%, el doble que la mitjana dels bancs andorrans, un senyal de la liquiditat de què disposen els bancs andorrans.

Evolució de la ràtio d'inversió creditícia bruta sobre el passiu de clients agregat 2017-2021

Milers d'euros

RECURSOS GESTIONATS AGREGATS

Les línies de negoci dels bancs andorrans, més enllà del seu negoci comercial, són la banca privada i la gestió de patrimonis.

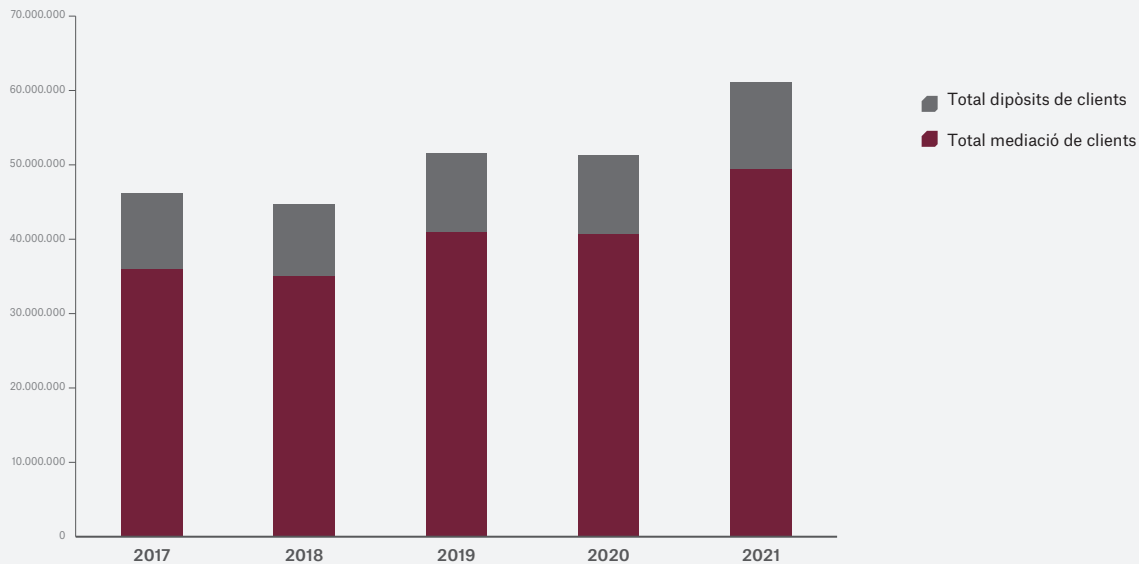
Així, el total de recursos gestionats per part de la banca andorrana està format pels dipòsits de clients (balanç) que representen un 19,08% del total i per la mediació de clients tant custodiats com no custodiats (fora de balanç), que representen el

80,92% restant. A 31 de desembre de 2021, el total de recursos gestionats assoleix la xifra de 61.461 milions d'euros, un 18,8% superior a la del 2020. Els dipòsits de clients són d'11.728 milions d'euros a 31 de desembre de 2021, un 9,76% superior a l'exercici anterior i els recursos fora de balanç es veuen també incrementats en un 21,15%, mostra del camí de creixement del sector.

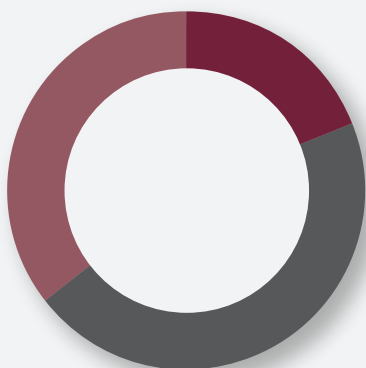
>> El sector bancari andorrà

Evolució dels recursos gestionats agregats 2017-2021

Milers d'euros

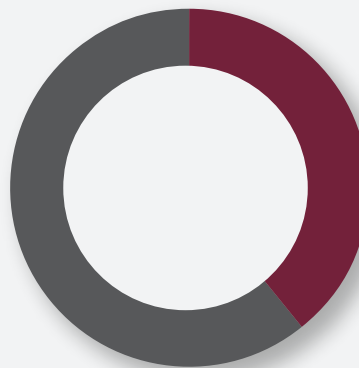

Recursos gestionats dins o fora de balanç 2021

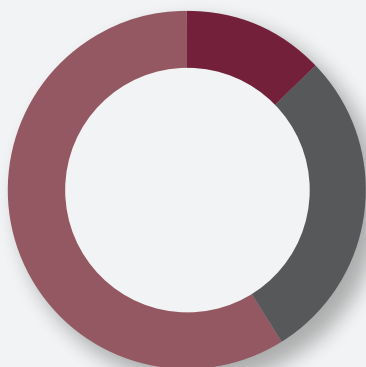
19,1% | Dipòsits de clients
45,4% | Mediació de clients (Comptes d'ordre)
35,5% | Altres recursos gestionats

Recursos gestionats dipositats per l'entitat o per tercers 2021

39,3% | Recursos custodiats / dipositats per tercers
60,7% | Recursos custodiats / dipositats per l'entitat

Recursos gestionats per tipologia de clients 2021

12,8% | Organismes d'inversió col·lectiva
28,4% | Cartera de clients individuals gestionats mitjançant mandat
58,8% | Altres clients individuals

>> El sector bancari andorrà

COMPTES DE PÈRDUES I GUANYES CONSOLIDATS AGREGATS DE LA BANCA ANDORRANA

(Milers d'euros)

	2021	2020*	Var. (%) 21-20
Ingressos per interessos	145.400	149.776	(2,92%)
Despeses per interessos	(38.116)	(48.851)	(21,98%)
Ingressos per dividends	3.727	455	N/A
Marge d'interessos	111.012	101.379	9,50%
Comissions percebudes	439.576	400.447	9,77%
Comissions pagades	(125.935)	(109.203)	15,32%
Marge bàsic	424.652	392.623	8,16%
Guany o pèrdues en donar de baixa en comptes actius i passius financers no valorats a valor raonable amb canvis a resultats, nets	10.482	49.924	(79,00%)
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	-	486	-
Resultat d'operacions financeres	104.168	81.447	27,90%
Resultats d'actius i passius emparats per contractes d'assegurança i reassegurança	-	-	-
Altres ingressos d'explotació	29.378	27.432	7,10%
Altres despeses d'explotació	(15.997)	(9.935)	61,01%
Altres ingressos i despeses d'actius i passius emparats per contractes d'assegurances o reassegurances	982	899	9,23%
Resultat d'explotació (net)	553.665	542.874	1,99%
Despeses d'administració	(378.427)	(362.512)	4,39%
Despeses de personal	(233.507)	(221.283)	5,52%
Altres despeses generals d'administració	(144.920)	(141.230)	2,61%
Amortització	(65.686)	(63.963)	2,69%
Dotacions a provisions (net)	(24.729)	2.606	N/A
Deteriorament net d'actius financers no reconeguts a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	11.438	(1.390)	N/A
Deteriorament net d'inversions en negocis conjunts o associades	(47)	140	N/A
Deteriorament net d'actius no financers (net)	(9.551)	(20.854)	(54,20%)
Fons de comerç negatiu reconegut en resultats	11.794	-	-
Participació en els guanys o pèrdues de les inversions en dependents, negocis conjunts i associades	4.743	3.220	47,32%
Guany o pèrdues procedents d'actius no corrents i grups alienables d'elements classificats com a mantinguts per a la venda no admissibles com a activitats interrompudes	788	2.546	(69,03%)
Resultat abans d'impostos	103.989	102.667	1,29%
Impost sobre societats	(5.683)	(15.711)	(63,83%)
Resultat de l'exercici procedent d'operacions continuades	98.306	86.956	13,05%
Resultat d'operacions interrompudes (net)	143	(735)	N/A
RESULTAT DE L'EXERCICI	98.449	86.221	14,18%
Del qual atribuïble als propietaris de la dominant	97.419	83.609	16,52%
Del qual atribuïble als interessos minoritaris	1.030	2.612	(60,57%)

* Les dades del 2020 es presenten únicament a efectes comparatius.

>> El sector bancari andorrà

Els bancs andorrans han obtingut un benefici de 97 milions el 2021, una xifra un 16% superior a la de l'exercici anterior, el qual es va veure afectat pels efectes de les mesures econòmiques i socials adoptades tant a escala nacional com internacional arran de la crisi per la COVID-19.

La millora del marge d'interessos en un 9,5% i en el marge bàsic del 8,16 del compte de resultats i les

menors necessitats de provisions extraordinàries realitzades l'exercici anterior expliquen l'increment de beneficis.

El volum de provisions extraordinàries realitzades durant el 2020, juntament amb la reducció de la morositat del crèdit i l'evolució favorable de l'activitat econòmica al llarg del 2021, han permès reduir l'import de dotacions i provisions.

El resultat agregat 2021
del sector ascendeix als

97
milions d'euros

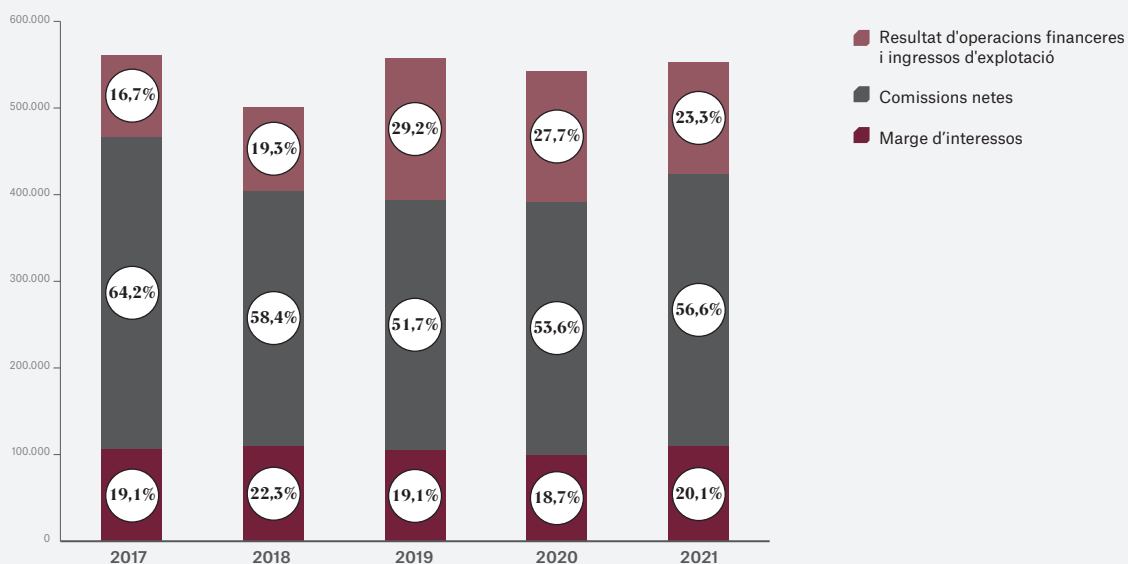
La banca va tancar
l'exercici 2021 amb
un ROE de

6,04%

EVOLUCIÓ DEL COMPTE DE RESULTATS DEL SECTOR BANCARI A ANDORRA

Evolutió del resultat d'exploatació agregat i composició 2017-2021

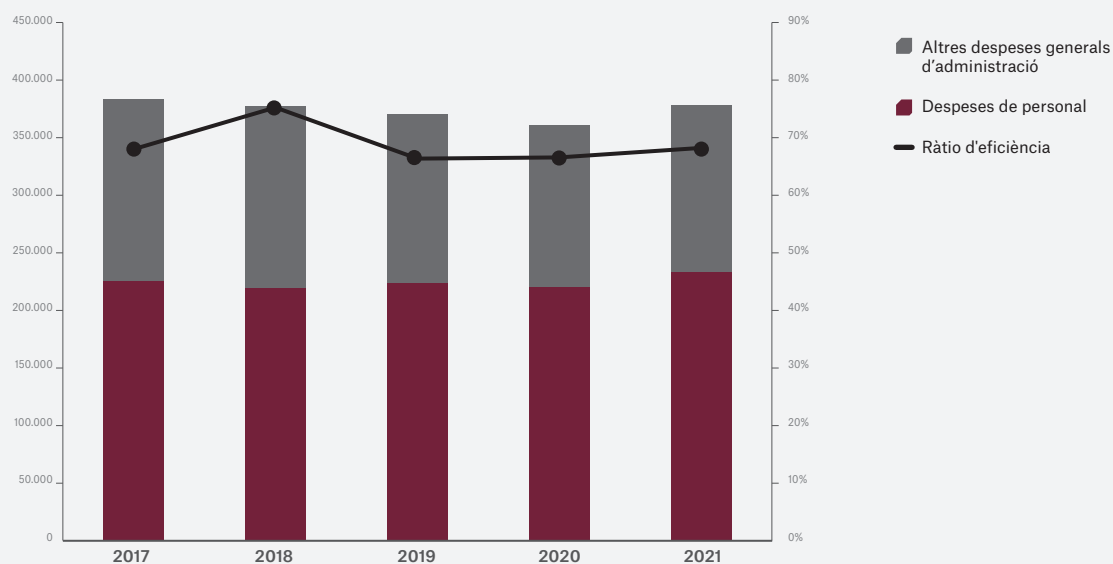
Milers d'euros

>> El sector bancari andorrà

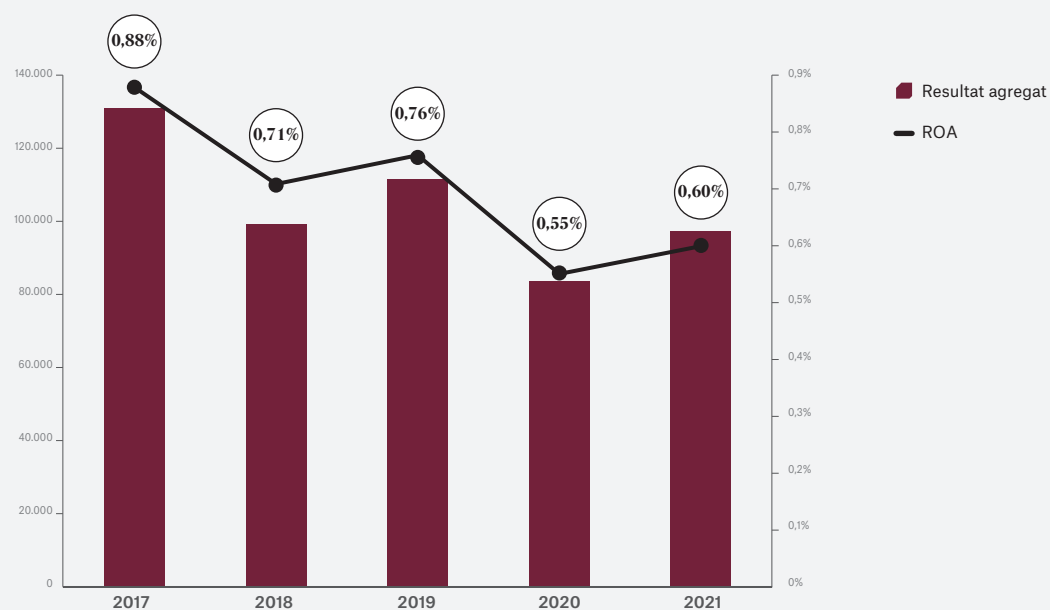
Evolució de la composició de les despeses de transformació i de la ràtio d'eficiència 2017-2021

Milers d'euros

Evolució del resultat agregat i ROA 2017-2021

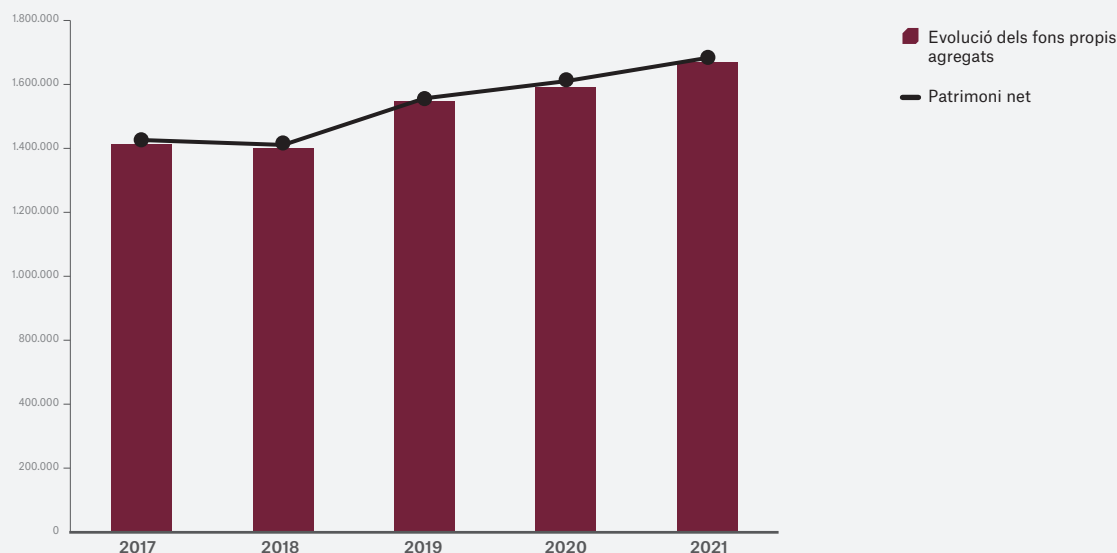
Milers d'euros

>> El sector bancari andorrà

Evolució del patrimoni net i dels fons propis agregats 2017-2021

Milers d'euros

SOLVÈNCIA I LIQUIDITAT

El 20 de desembre de 2018, el Consell General va aprovar la Llei 35/2018 de solvència, liquiditat i supervisió prudencial d'entitats bancàries i empreses d'inversió que transposa a l'ordenament jurídic andorrà la Directiva europea 2013/36/UE (CRD IV), la qual cosa suposa un salt significatiu del marc prudencial bancari respecte de la normativa vigent fins ara, la Llei de regulació dels criteris de solvència i liquiditat de les entitats financeres del 29 de febrer del 1996.

Entre els canvis més significatius cal destacar la distinció dels diferents elements de capital en funció de la capacitat dels bancs per absorbir pèrdues; uns requisits més exigents a l'hora de considerar els instruments de capital elements de fons propis; un règim de coixins de capital; l'autoavaluació del risc per a cada entitat amb diàleg amb l'AFA (Autoritat Financera Andorrana) així com la necessitat de dotar-se de capital addicional per cobrir riscos no capturats en l'import total a l'exposició als riscos identificats als processos de revisió i avaluació supervisora; la transparència al mercat sobre el compliment dels requisits de solvència i liquiditat per part de les entitats i, finalment, les obligacions de publicació d'informació per part de l'AFA en relació amb la

regulació i la supervisió financera. La incorporació dels requisits s'anirà introduint progressivament a través de les diferents disposicions transitòries, que en alguns casos arriben fins a l'any 2023.

La ràtio de solvència CET1 (*phase-in*) és del 17,00% a 31 de desembre del 2021, lleugerament inferior a la de l'exercici anterior, que era del 18%, i per sobre de la mitjana dels bancs europeus, que se situa en el 15,4% segons dades de l'EBA del quart trimestre del 2021. Aquesta ràtio s'ha vist afectada per les operacions corporatives. MoraBanc ha adquirit el 50,97% de BancSabadell d'Andorra, avui BSABanc, a BancSabadell per 68 milions d'euros, i durant el 2022 ha procedit a fer una oferta de compra de les accions als accionistes minoritaris per culminar la fusió a finals del 2022. Per la seva banda, Crèdit Andorrà va formalitzar l'adquisició del 100% de Vall Banc el proppassat 11 de febrer de 2022. La concentració de la banca andorrana ha de donar lloc a un sistema més eficient, més sòlid i amb més capacitat de resposta per als clients.

La ràtio de liquiditat (LCR) és del 206,06%, també superior a la mitjana dels bancs europeus, que és del 174,7% en la data de tancament del quart trimestre del 2021.

>> El sector bancari andorrà

En tancar l'exercici 2021,
la ràtio de solvència agregada
CET1 (*phase-in*) es va situar en un

17%

per sobre de la mitjana
dels bancs europeus (15,4%)

En tancar l'exercici 2021,
la ràtio de liquiditat agregada
es va situar en un

206%

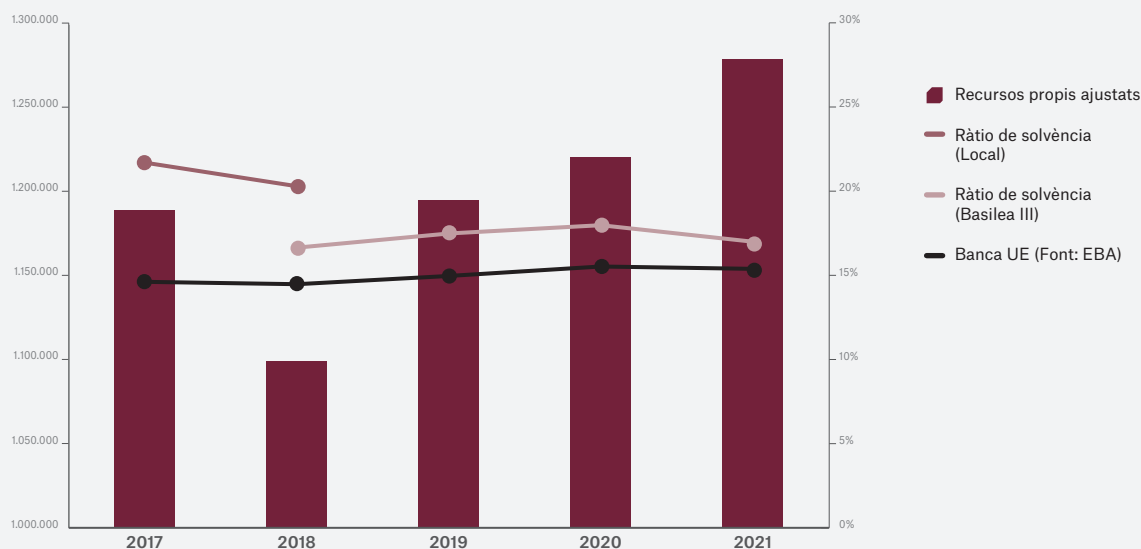
per sobre de la mitjana
dels bancs europeus (174,7%)

Solvència - Liquiditat segons Basilea III

	Solvència CET 1 (<i>phase-in</i>)		Liquiditat (<i>Coverage ratio</i>)	
	2020	2021	2020	2021
ANDBANK	13,56%	14,88%	190,26%	189,50%
GRUP MORABANC	27,31%	18,74%	280,14%	307,17%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	15,91%	16,36%	141,66%	141,96%
BSABANC	20,40%	20,59%	375,11%	418,70%
VALL BANC	22,13%	20,00%	360,25%	604,47%
RÀTIO AGREGADA	18,00%	17,00%	187,12%	206,06%

Evolució de la ràtio de solvència i dels recursos propis ajustats 2017-2021

Milers d'euros

>> El sector bancari andorrà

El Fons Andorrà de Garantia de Dipòsits i del Sistema Andorrà de Garantia d'Inversions està regulat per la Llei 20/2018, del 13 de setembre, reguladora del Fons Andorrà de Garantia de Dipòsits i del Sistema Andorrà de Garantia d'Inversions que transposa la Directiva 2014/49/UE relativa als sistemes de garantia de dipòsits, i la Directiva

97/9/CE relativa als sistemes d'indemnització dels inversors, i que permet l'homologació amb la Unió Europea pel que fa a la protecció dels titulars de dipòsits a les entitats bancàries del Principat d'Andorra i d'inversions a les entitats bancàries i a les entitats financeres d'inversió del Principat d'Andorra.

Rendibilitat dels recursos propis mitjans (ROE)

	2020	2021
ANDBANK	5,64%	4,71%
GRUP MORABANC	9,47%	10,09%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	6,34%	6,51%
BSABANC	10,50%	10,57%
VALL BANC	(15,25%)	(7,31%)
RÀTIO AGREGADA	5,46%	6,04%

Rendibilitat dels actius mitjans (ROA)

	2020	2021
ANDBANK	0,59%	0,49%
GRUP MORABANC	0,96%	0,95%
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	0,62%	0,63%
BSABANC	1,02%	1,01%
VALL BANC	(1,68%)	(0,87%)
RÀTIO AGREGADA	0,55%	0,60%

Ràtings

Un altre dels indicadors de la solvència de les entitats bancàries són els ràtings elaborats per agències especialitzades com Fitch Ratings, Standard & Poor's i Moody's.

L'avaluació del 14 de gener de 2022 d'**Standard & Poor's** revisa la perspectiva d'Andorra d'estable a positiva i reafirma la qualificació del Principat a llarg i curt termini en BBB/A-2.

Tot i l'impacte de la pandèmia, l'agència espera una recuperació econòmica accelerada al Principat

coincidint amb un descens de l'endeutament públic respecte del PIB entre el 2021 i el 2022.

Alhora, S&P destaca la resiliència pressupostària d'Andorra i la contribució de l'entrada a l'FMI a la resiliència econòmica del país. Ressalta també el creixement dels sectors de la construcció, dels serveis financers, dels serveis i del comerç, així com la recuperació del turisme.

Valora positivament la primera emissió de bons internacionals l'abril del 2021 i la d'octubre, i destaca

>> El sector bancari andorrà

la importància d'assolir un acord d'associació amb la Unió Europea.

Pel que fa a **Fitch Ratings**, en la seva darrera avaluació del 14 de gener de 2022 referma el ràting d'Andorra en BBB+ i millora la perspectiva d'estable a positiva.

Preveu una forta recuperació del creixement del PIB andorrà tot i la forta caiguda patida el 2020 com a conseqüència de la pandèmia i la reducció del percentatge d'endeutament respecte del PIB des del seu màxim assolit el 2021 amb un 50,4%, fins a un 41,2% el 2023.

Fitch Ratings també determina que els avenços en l'estratègia de diversificació financera del Govern han aconseguit ampliar les fonts de finançament i posa en relleu la tasca portada a terme per Andorra des de la seva adhesió a l'FMI, obtenint dades estadístiques mancants i publicant la balança de pagaments, un fet que, tal com indica l'agència, reforça la seva confiança en la solidesa de la posició exterior d'Andorra.

L'agència també subratlla que el sector bancari andorrà disposa de marge suficient per suportar les conseqüències de la pandèmia.

Pel que fa a **Moody's**, aquesta agència ha avaluat per primera vegada el Principat d'Andorra amb una qualificació Baa2 i una perspectiva estable,

destacant la solidesa institucional del país i la governança, suportada per una notable obertura internacional, com també l'expectativa que les finances públiques es recuperaran gradualment després de l'impacte de la crisi.

Pel que fa a la solidesa institucional, Moody's assenyalava l'alta puntuació d'Andorra als indicadors que l'avaluador considera per a la qualitat de les institucions legislatives i executives, com ara els *Worldwide Governance Indicators* (WGI) del Banc Mundial vinculats a l'eficàcia del govern, la fortalesa de la societat civil i el poder judicial. L'agència d'avaluació posa en relleu la solidesa del marc fiscal o l'estratègia integral per adoptar els estàndards comuns de la Unió Europea.

També emfatitza la rellevància de la sortida d'Andorra de la llista de la UE de jurisdiccions fiscals no cooperatives el 2018, la integració de diversa normativa de l'OCDE i l'adhesió a l'FMI l'octubre del 2020, que millora la resiliència del país.

Moody's recalca la negociació per a l'Acord d'associació amb la UE pel seu potencial d'ampliar l'accés d'Andorra al mercat únic i fomentar noves oportunitats comercials i de negocis.

Finalment, subratlla el fet que el Principat compta amb una economia madura, amb una desocupació estructuralment baixa i apunta a la recuperació progressiva del sector turístic.

Ràtings

	Ràtings		Agència
	Llarg termini	Curt termini	
ANDBANK	BBB	F3	Fitch Ratings
GRUP MORABANC	BBB-	F3	Fitch Ratings
GRUP CRÈDIT ANDORRÀ	BBB-	F3	Fitch Ratings

Informe de Fitch Ratings d'octubre de 2021.

Annex 1

El paper de la banca en el creixement socioeconòmic d'Andorra

Andorran Banking
Observatory
3r informe · Febrer 2021

>> Annex 1

Disposar d'un sistema financer propi és essencial per al desenvolupament de l'economia del territori

Els bancs són institucions que, en una economia de lliure mercat, ajuden a connectar l'estalvi i la inversió, per la qual cosa tenen un paper crucial en el desenvolupament econòmic d'un país. D'una banda, tenen la capacitat d'estimular i rebre l'estalvi d'una societat i, de l'altra, el distribueixen entre els particulars i les empreses que ho necessiten per portar a terme les seves activitats de **consum i d'inversió**. A més, també ajuden a finançar les administracions públiques, que poden així acomplir les seves inversions per millorar i **desenvolupar un territori**. A banda d'aquesta activitat d'intermediació financera, el sector bancari també és l'encarregat de proporcionar una garantia de seguretat en els sistemes de pagament que la població utilitza en el seu dia a dia, començant per les targetes de crèdit. Uns serveis que, malgrat ser sovint poc valorats pels usuaris, requereixen d'un esforç tecnològic i de recursos constants, en línia amb la seva ràpida evolució cap a la sofisticació, la digitalització i l'eficiència. Un sistema de pagament àgil és també essencial per fer que el diner es mogui a gran velocitat. D'aquesta manera, les transaccions es poden liquidar més ràpidament i això fa alliberar el diner més de pressa per tal que es pugui tornar a invertir en nous projectes.

Es pot considerar que, per a l'economia, la banca és com la sang per al cos humà: els bancs fan que el diner flueixi pel mercat, ajuden a fer una **canalització eficient** d'aquest diner, cercant projectes productius i amb potencial econòmic i social. Cal tenir en compte que una de les causes de les dificultats econòmiques que pateixen els països en vies de desenvolupament és precisament la poca implantació de la banca i la dificultat que tenen els ciutadans per accedir als seus serveis, fet que provoca molts entrebancs per poder emprendre projectes i negocis.

El paper que té la banca andorrana a l'economia del país és encara més paradigmàtic. La importància del negoci de banca privada, que ha permès recollir molts estalvis de clients forans, ha fet que el sector, si es compara amb el de qualsevol altre territori de mides similars, tingui unes dimensions molt superiors i un **excedent de liquiditat** que ha ajudat i ajuda d'una manera molt clara al desenvolupament del teixit econòmic i social del país. A més,

cal posar en relleu la importància que té per a un territori disposar d'un sistema financer propi: si els bancs que hi operen tenen els seus centres de decisió molt lluny, és molt difícil entendre la idiosincràsia d'una societat i les seves necessitats de finançament i, com a conseqüència, l'economia local perd molta empena.

Aquest suport a la prosperitat d'un territori s'evidencia encara més en situacions de crisi sobrevingudes com la que s'està afrontant actualment. La crisi sanitària provocada per la COVID-19 ha fet que els cinc bancs d'Andorra, sota el paraigua de l'Associació de Bancs Andorrans, hagin treballat amb una sola veu conjuntament amb el Govern per ajudar a implementar les millors mesures per **minimitzar els efectes** que la pandèmia està provocant en l'economia del país.

Una banca que es reforça davant els reptes actuals

Abans d'entrar en el detall de com la banca andorrana contribueix al desenvolupament socioeconòmic del país, analitzem com és el negoci bancari en l'actualitat i els reptes que està afrontant la plaça andorrana. Certament, els bancs del Principat han patit uns canvis de tal transcendència que han provocat que la manera actual de fer banca no tingui res a veure amb la que es feia fa tan sols 10 anys.

D'una banda, el context regulatori internacional derivat de la crisi financera del 2008 ha fet desaparèixer una part del negoci històric de banca privada, que era molt captiu i rendible, i ha obligat els bancs a **canviar el seu model de negoci** per transposar tota la normativa i adoptar els mateixos estàndards que qualsevol banc europeu en matèria de regulació, supervisió i transparència. Aquest procés s'ha fet més ràpidament que la resta de bancs europeus malgrat tractar-se d'entitats molt més petites, i ha suposat que avui en dia haguem de disposar de molts més recursos que no estan destinats a prestar serveis al client, sinó a assegurar el control intern. Així, l'enduriment de la regulació ha provocat que, per realitzar la mateixa activitat, es necessiti més capital, de manera que els bancs -no només els d'Andorra sinó els de tot Europa- siguin ara empreses menys

>> Annex 1

rendibles des del punt de vista de l'accionista. Amb tot, les noves exigències regulatòries també aporten aspectes positius: una solidesa i unes capacitats més importants per absorbir pèrdues i evitar que un problema en un banc pugui arrossegar la resta de sectors econòmics.

Un altre factor que ha influït en el canvi de model de negoci és la reducció dels marges, tant en banca privada com, sobretot, en banca comercial, a causa de la baixada dels tipus d'interès i de la forta competència que s'ha generat tant a escala internacional com local.

Els **tipus d'interès negatius**, una situació que perdura des de l'any 2016, comporta per a les entitats bancàries una clara pèrdua de rendibilitat. Es tracta d'una política monetària del Banc Central Europeu que, si bé té com a objectiu abaratir els crèdits per incentivar l'economia, perjudica especialment els bancs. D'una banda, no solament perquè els dipòsits ja no donen rendibilitat, sinó perquè actualment els bancs han de pagar per dipositar els diners dels clients al mercat interbancari internacional. I de l'altra, perquè els tipus d'interès negatius redueixen els marges dels préstecs que concedeixen. Aquesta situació, amb la qual les entitats tenen clar que encara hauran de conviure durant uns quants anys, afecta més directament el negoci de banca comercial que el de banca privada. Això és així perquè en banca privada no es capta capital per prestar-lo, sinó per gestionar-lo i invertir-lo, a canvi d'unes comissions que no van lligades als tipus d'interès del moment. Per tant, en la mesura que l'entitat sigui capaç de trobar unes condicions del mercat financer d'actius favorables, pot continuar amb la seva activitat sense veure's afectada per les polítiques monetàries laxes.

Però aquí no acaben els reptes als quals ha de fer front la banca del segle XXI. Cal adaptar-se a les **noves exigències dels clients**, així com a l'aparició de noves empreses tecnològiques que ofereixen serveis financers digitals. Els usuaris de serveis bancaris són ara molt més digitals, més exigents i menys pacients, i això empeny les entitats a desenvolupar molta tecnologia per tal de satisfer aquestes exigències d'immediatesa, agilitat i de servei personalitzat en qualsevol moment del dia. En el cas dels clients de banca privada, si bé fa 20 anys tenien una confiança total en el banc perquè el seu coneixement en matèria d'inversions era en general limitat, ara són molt més exigents quant als productes, els rendiments i el tipus de servei que volen rebre.

MALGRAT EL CANVI DE MODEL DE NEGOCI, ELS RECURSOS GESTIONATS DE LA PLAÇA ANDORRANA HAN CRESCUT UN 80% DES DEL 2010

En una societat on la maduresa digital de la població va a l'alça i on cada cop s'utilitza menys el diner en efectiu, els clients, ja siguin particulars, empreses o societats de gestió de patrimonis, necessiten eines digitals cada cop més sofisticades: banca electrònica, banca mòbil, passarel·les de pagaments, solucions per a vendes no presencials, sistemes de pagament cada cop més innovadors, aplicacions digitals de gestió de carteres, etc. Tot plegat fa accelerar la transformació tecnològica dels bancs, la qual, ahora, contribueix a esperonar la societat cap al camí de la digitalització, i fa necessari disposar d'arquitectures del **core** bancari més obertes que permetin la integració de noves aplicacions.

Una part d'aquestes noves aplicacions arriba a través dels nous competidors tecnològics que s'estan especialitzant en segments d'activitat que fins ara només prestaven els bancs, sobretot relacionats amb serveis de pagament, i amb els quals les entitats tradicionals han de mirar de **conviure-hi de manera intel·ligent**. La plaça financera andorrana considera que és un error fer veure que no existeixen, però també que és equivocat voler lluitar contra tots ells, perquè els bancs sempre aportaran un servei més personalitzat i de més valor afegit que les anomenades **fintech**. Així, cal cooperar amb aquestes noves companyies, ja sigui invertint en tecnologia per oferir el mateix servei o teixint-hi aliances per subministrar aquests serveis a través seu, considerant-ho com una oportunitat

>> Annex 1

per guanyar eficiència i agilitat. Un exemple són les aplicacions de pagament que ofereixen les grans marques de dispositius mòbils (Apple Pay, Google Pay, etc.), que requereixen que els bancs hagin de fer inversions importants per posar-se en mans d'aquests operadors i poder integrar els seus serveis. El que és evident és que aquests nous competidors també estan canviant el model de negoci, que està passant d'una banca tradicionalment molt ben integrada a un escenari de servei molt més descentralitzat.

Tots aquests canvis dels darrers anys han provocat que la banca andorrana hagi perdut clients, però també que se n'hagi buscat de nous gràcies, en bona part, a l'**expansió internacional** que moltes entitats han dut a terme. Per a aquests bancs, el focus de negoci ha passat de centrar-se en Andorra a ser global. De fet, tot i l'entorn desfavorable, els 10 últims anys els recursos gestionats han passat dels aproximadament 27.500 milions d'euros l'any 2010 als 50.000 milions el 2020.

LA CAPACITAT DE RESILIÈNCIA, EL SERVEI DIFERENCIADOR I LES ELEVADES RÀTIOS DE LIQUIDITAT I SOLVÈNCIA SÓN LES CLAUS PER ADAPTAR-SE AL NOU ESCENARI

En canvi, en el mateix període, els beneficis s'han reduït gairebé a la meitat (de 200 milions d'euros el 2010 a 112 milions d'euros el 2019). Aquesta pèrdua de rendibilitat s'ha compensat afinant molt més la gestió interna, amb grans inversions en la digitalització de processos per aconseguir rebaixar els costos dels serveis, amb la reestructuració de negocis que no funcionaven i amb la **tarificació d'alguns serveis que fins ara no havia estat necessari valoritzar**. Aquest darrer punt és una tendència cap a la qual tota la banca europea s'està encaminant per poder mantenir el compte de resultats, malgrat les dificultats que suposa fer veure al client que es tracta de serveis que aporten un valor afegit. El canvi de model de negoci també s'ha traduït en una més gran especialització de cada banc de la plaça, cadascun d'ells posant el focus en les activitats en què tenen una més gran experiència, i això ha portat més efectivitat i qualitat.

Però, sobretot, si la banca andorrana manté avui en dia la seva activitat i el mateix nombre d'entitats, si cap d'elles ha tingut la necessitat de fusionar-se per sobreviure, ha estat per la capacitat d'oferir un **servei diferenciador i amb**

valor afegit per a cada segment de consumidor. El sector té clar que una empresa que només busqui sobreviure amb estalvi de costos no té futur. I la clau està en donar al client allò que necessita, fer-lo sentir especial, donar-li una bona atenció i oferir-li els mitjans més capdavanters.

De fet, un dels punts forts del sector bancari andorrà és la seva **capacitat de resiliència i de superació en moments difícils**, en consonància amb la resta de sectors econòmics del país. I això és gràcies als seus més de 85 anys d'experiència, al coneixement que es té del negoci i del bon servei que presta en relació amb d'altres places bancàries, la qual cosa ha permès mantenir part del negoci de banca privada i créixer en els mercats internacionals on s'ha instal·lat per dur a terme aquesta activitat. En banca comercial, les entitats andorranes no tenen res a envejar a cap altre banc europeu, atès que presten els mateixos serveis amb uns preus similars o inferiors, i amb una atenció al client substancialment millor.

I per tancar el cercle, un altre factor diferencial de la banca andorrana és el fet d'estar formada per entitats petites i gestionades de manera eficient, amb unes xifres de **solvència i liquiditat superiors** a les dels sistemes bancaris dels països de l'entorn.

El gran potencial de solvència que han mantingut les entitats andorranes s'explica en bona mesura per la necessitat de compensar l'absència d'un **prestador d'última instància**, és a dir, pel fet de no tenir accés al finançament del Banc Central Europeu.

Rol essencial en l'impuls de l'economia

Al llarg de la seva història, els bancs andorrans han tingut un rol essencial en l'impuls i l'acompanyament del desenvolupament econòmic del país. Segurament l'evolució històrica d'Andorra no hauria estat la mateixa sense la capacitat de finançament que han tingut els bancs, la qual ha estat molt més alta pel fet de no haver-se limitat a ser entitats locals amb clients locals i haver desenvolupat una activitat de banca privada que ha portat un gran volum de clients internacionals.

La banca contribueix al desenvolupament econòmic a tres nivells: **finançant l'economia real, amb la creació de llocs de treball qualificats, i a través dels impostos que s'apliquen al sector**. L'ajut a l'economia

>> Annex 1

nacional s'assoleix a través dels crèdits que concedeixen a particulars i empreses per tal que puguin satisfer les seves necessitats de consum i dur a terme nous projectes i inversions, potenciant alhora el sector immobiliari a través dels préstecs hipotecaris. A més, fins l'any 2010, la banca era el finançador exclusiu de l'administració pública, cosa que ha contribuït a fer possibles les grans inversions de país.

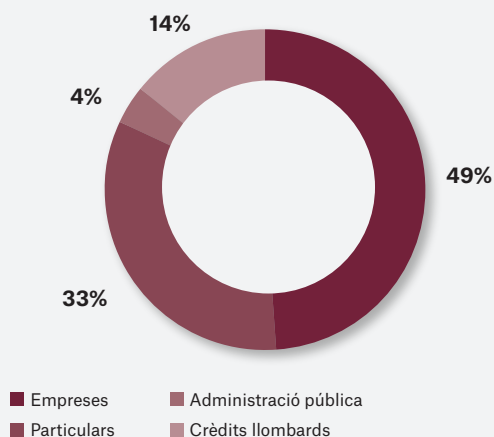
LA DIVERSIFICACIÓ DE L'ENDEUTAMENT D'ANDORRA HA REBAIXAT EL PES QUE SUPORTEN ELS BANC DEL PAÍS FINS AL 51,8%

El volum d'inversió creditícia dels bancs és d'uns **6.000 milions d'euros**, unes dotze vegades el pressupost del Govern, que s'han injectat en l'economia del país per generar treball, projectes i prosperitat. Cal tenir en compte que la inversió creditícia no deixa de ser una línia de negoci dels bancs, els quals són els primers interessats que hi hagi demanda per finançar projectes interessants i viables. Per això, si aquesta activitat no és superior, no és perquè la banca no tingui la liquiditat suficient, sinó perquè el mercat és molt petit en comparació amb els recursos que gestionen, i la concessió de crèdits s'ha de fer sota una estricta anàlisi de riscos per assegurar-se que podrà ser retornat, ja que es tracta de recursos que no són propietat del banc. A tot això cal sumar-hi el nou marc normatiu, que també ha portat a una regulació més estricta en l'atorgament de crèdits. El tret diferencial és que, en tractar-se d'un mercat molt reduït, els bancs tenen un coneixement molt aprofundit dels clients, cosa que els permet ser molt acurats a l'hora d'entendre els seus negocis i les seves necessitats de crèdit.

Dels 6.000 milions d'euros d'inversió creditícia, un **49% corresponen a crèdits destinats a empreses**, un 33% a particulars i un 4% a finançament de l'administració pública. El 14% restant es destina a crèdits llombards, un tipus de préstecs que es concedeixen en banca privada per invertir en valors. En els últims quatre anys, el nombre total d'hipoteques concedides pels cinc bancs del país ha crescut un 34%, arribant a les 711 durant l'any 2019. La pandèmia ha provocat una caiguda del 10% en el nombre total d'hipoteques formalitzades, mentre que el volum s'ha incrementat en un

2% respecte a l'exercici 2019. A tancament del 2020 s'havien formalitzat 640 hipoteques per un valor de 286 milions d'euros, la gran majoria de les quals (85%) corresponen a hipoteques per a ús residencial.

Inversions creditícies

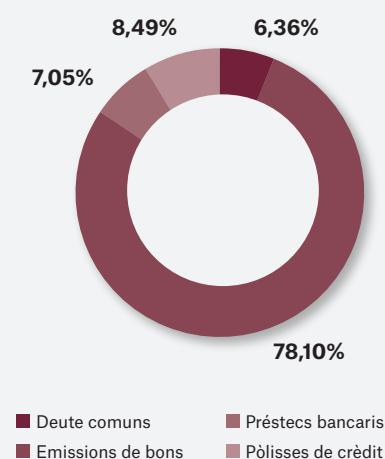
Fins fa 10 anys, l'administració pública es finançava únicament a través dels bancs del país. El 2010, i seguint els criteris de les agències de ràting que avaluen la salut financera dels estats, el Govern va començar el camí per diversificar el seu deute públic, primer amb emissions de bons de l'Estat obertes als privats, que també es canalitzen a través dels bancs nacionals i, més recentment –a mitjans del 2020– amb les primeres emissions al mercat internacional i subscripcions de crèdits a institucions estrangeres. El sector bancari andorrà ho veu una bona mesura, no perquè no tingui la suficient liquiditat i solvència per continuar assumint tot el deute, sinó perquè és saludable per a un país tenir més opcions de finançament, i més en la situació de crisi que es viu a causa de la COVID-19. Els bancs veuen positivament aquesta gestió de les finances públiques i el fet que es mantinguin nivells d'endeutament baixos, que representen una garantia per als bancs i la solvència del país.

Això ha permès que, malgrat la pandèmia, el deute andorrà es mantingui encara en uns nivells força raonables: a finals del 2019 representava el 35,4% del Producte Interior Brut (PIB) i la previsió a tancament de 2020 és d'assolir el 43,76%. Del total de 1.178 milions d'euros d'endeutament, 75 milions corresponen als comuns, finançats íntegrament pels bancs andorrans, i la resta és deute del Govern, majoritàriament en forma d'emissions de bons del Principat (920 milions d'euros), tot i que també hi ha 83 milions d'euros

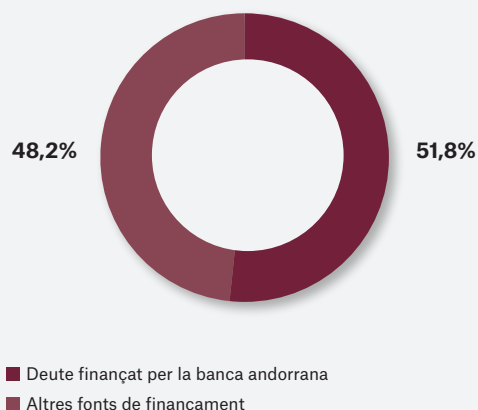
>> Annex 1

en préstecs bancaris i 100 milions en pòlisses de crèdit. De resultes d'aquesta diversificació del deute, actualment els bancs del país financen el **51,8% del deute andorrà**, incloent préstecs, pòlisses i emissió de bons del Principat en cartera pròpia.

Deute públic

Deute públic finançat per la banca andorrana

S'ha de destacar també que durant el mes de setembre es va realitzar la primera emissió de bons andorrans, per un valor de 180 milions d'euros, destinada al mercat internacional que va tenir una molt bona acollida per part dels inversors internacionals.

A banda de les contribucions directes al sistema econòmic del país, l'impacte que té la plaça financera andorrana en la societat va molt més enllà. El sector representa gairebé un **20% del PIB i dona feina directa, qualificada i permanent, a un 5% del total dels assalariats del país**,

amb uns salaris superiors a la mitjana i amb un personal d'un perfil tècnic i qualificat. A més, malgrat el canvi de model de negoci dels darrers anys, el nombre de treballadors que destinen les seves capacitats professionals a l'àmbit financer no només no s'ha reduït sinó que és un 7% superior al de l'any 2010. I si es comptabilitzen els treballadors tant d'Andorra com de les seues a l'estranger, l'augment ha estat del 50%. Tant el poder adquisitiu dels empleats com l'anomenat 'turisme financer' que històricament ha generat la banca andorrana repercuteixen positivament en la resta de sectors econòmics del país.

EL SECTOR FINANCER REPRESENTA GAIREBÉ UN 20% DEL PIB I DONA FEINA DIRECTA A UN 5% DELS ASSALARIATS DEL PAÍS

El sector bancari també repercuteix en la millora de la societat retornant una part dels seus beneficis en forma de suport social. Es tracta d'una voluntat que des de sempre han portat implícita en el seu ADN, lligada al fet de ser una activitat rendible i amb mitjans per dedicar recursos al benestar social de la comunitat i per garantir un entorn pròsper i sostenible. Així, a banda de fer contribucions a projectes i causes importants per a la societat andorrana i de procurar que hi hagi oportunitats per a tothom, el sector també dedica esforços a minimitzar l'impacte mediambiental del seu negoci, a garantir-ne un funcionament socialment responsable, i a canalitzar el capital dels seus clients cap a projectes sostenibles, per poder deixar una societat com a mínim una mica millor de com l'ha trobat.

La banca com a part de la solució de la crisi sanitària

Des de l'esclat de la crisi sanitària derivada de la COVID-19, el sector bancari andorrà ha actuat com a facilitador en la tasca d'assegurar l'estabilitat d'Andorra. La crisi sanitària ha agafat la banca andorrana en un moment de transformació i reforçament de la seva solvència, fet que li ha permès donar suport als seus clients per fer front a les dificultats de la pandèmia, garantint un entorn pròsper i una societat millor.

En primer lloc, els bancs han treballat amb el Govern en el procés d'implementació de les mesures per fer front a les conseqüències de

>> Annex 1

la crisi i han estat la **corretja de transmissió dels crèdits tous i les carències** de capital i d'interessos, que han permès congelar fins a 12 mesos les quotes dels préstecs dels clients. La canalització d'aquestes ajudes, en comparació amb com han funcionat a d'altres països, es va fer d'una manera molt àgil, per garantir que arribessin ràpidament als beneficiaris. I tots cinc bancs, per iniciativa pròpia, les han complementat amb les anomenades carències sectorials, amb un abast una mica més ampli per poder arribar a més famílies i empreses amb dificultats. La sensibilitat que ha tingut el Govern a l'hora d'establir una garantia estatal per als crèdits tous ha estat clau per evitar afectar la regulació i el sistema de provisions del sector financer; i l'esforç que ha fet l'Executiu per ajudar l'economia real del Principat amb les diferents pròrrogues de les mesures serà un element essencial per a la recuperació post-pandèmia.

Fins al 30 de novembre de 2020, els bancs havien gestionat més de 1.800 operacions per posar a disposició **134 milions d'euros en crèdits tous** avalats pel Govern. Pel que fa a les carències de les quotes mensuals de préstecs i hipoteques, fins a la mateixa data s'havien tramitat unes **350 peticions per un volum de gairebé 122 milions d'euros**. D'aquest import, el 20% fa referència a les carències legals, és a dir, les que es van aplicar segons les condicions que va fixar per llei el Govern, mentre que el 80% restant correspon a les carències sectorials que van oferir els bancs com a mesura suplementària.

Des del principi de la crisi, la banca va posar-se a disposició de les autoritats i, tenint en compte el coneixement que tenen els bancs dels mercats internacionals i de les regulacions per les quals

es regeixen, van ajudar –juntament amb d'altres institucions– a implementar noves normatives que no existien al país, com ara la dels expedients de regulació temporal d'ocupació (ERTO). També van atorgar una nova pòlissa de crèdit al Govern per valor de 50 milions d'euros i van gestionar la nova emissió de deute públic per fer front a les necessitats immediates de la pandèmia. Però a més, els bancs van fer una **aportació directa de 430.000 euros** a través dels comptes de solidaritat que es van obrir per canalitzar les donacions de la ciutadania, a banda de posar en marxa altres accions puntuals per aportar recursos a infraestructures com els **stop-labs**, tot plegat per contribuir a l'estabilització de la crisi.

Internament, la banca andorrana no ha aplicat cap ERTO als seus treballadors, no s'han produït acomiadaments, i la majoria d'entitats no ha sol·licitat les rebaixes dels lloguers dels immobles que el Govern va decretar. Així, tot i que l'entorn és complex, s'ha intentat evitar prendre mesures que poguessin perjudicar els treballadors del sector o els recursos públics del país.

Amb l'esclat de la pandèmia, els bancs van prendre ràpidament totes les mesures necessàries per preservar la salut i la seguretat tant del personal com dels clients. I gràcies al procés de digitalització iniciat ja fa anys, que ha suposat una transformació interna molt profunda, es va poder continuar **garantint el servei a través del teletreball** i sense deixar d'acompanyar el client per atendre les seves necessitats. Passat el període de confinament total, a més, es va oferir als treballadors la màxima flexibilització i la possibilitat de continuar treballant des de casa. Avui dia, un alt percentatge del personal continua

>> Annex 1

desenvolupant la seva tasca telemàticament, amb tots els mitjans necessaris a disposició, sense que l'operativa de les entitats se n'hagi ressentit. Amb tot, la pandèmia ha evidenciat que fa tan sols uns anys no hagués estat possible mantenir l'activitat sense presencialitat, com també la necessitat d'accelerar aquest procés de digitalització, ja no només en el sector bancari sinó en tots els sectors de l'economia.

ELS BANCS HAN TRAMITAT CARÈNCIES DE LES QUOTES DELS PRÉSTECES PER UN VOLUM DE GAIREBÉ 122 MILIONS D'EUROS

De tota aquesta implicació, encaminada a alleugerir el gran pes que ha hagut de suportar l'Estat per minimitzar les conseqüències econòmiques de la pandèmia, se'n desprèn **que la banca ha estat i és part de la solució a la crisi**, a diferència d'altres crisis econòmiques mundials en què el sector financer podia haver format part del problema. En aquest cas, el sector està demostrant que pot treballar amb una sola veu i en col·laboració amb el Govern per mitigar l'impacte que ha provocat la pandèmia i contribuir al procés de recuperació del país. I és que des del sector consideren que aquest paper facilitador és totalment lògic i necessari perquè no cal perdre de vista que si el país té un problema, el sector financer també, de manera que davant d'aquesta crisi, la banca no podia concebre una resposta diferent a la de l'entesa i la generositat.

Els reptes de futur de la banca andorrana

La crisi econòmica derivada de la pandèmia ha posat en valor la importància de disposar d'un sector bancari propi, que està al costat del país i de la seva gent, que facilita liquiditat i aporta solucions. L'estabilitat del sector financer andorrà resulta ser, en conseqüència, un factor de gran importància, no només per al creixement econòmic i el desenvolupament de la societat, sinó també per garantir la sostenibilitat i la sobirania d'Andorra.

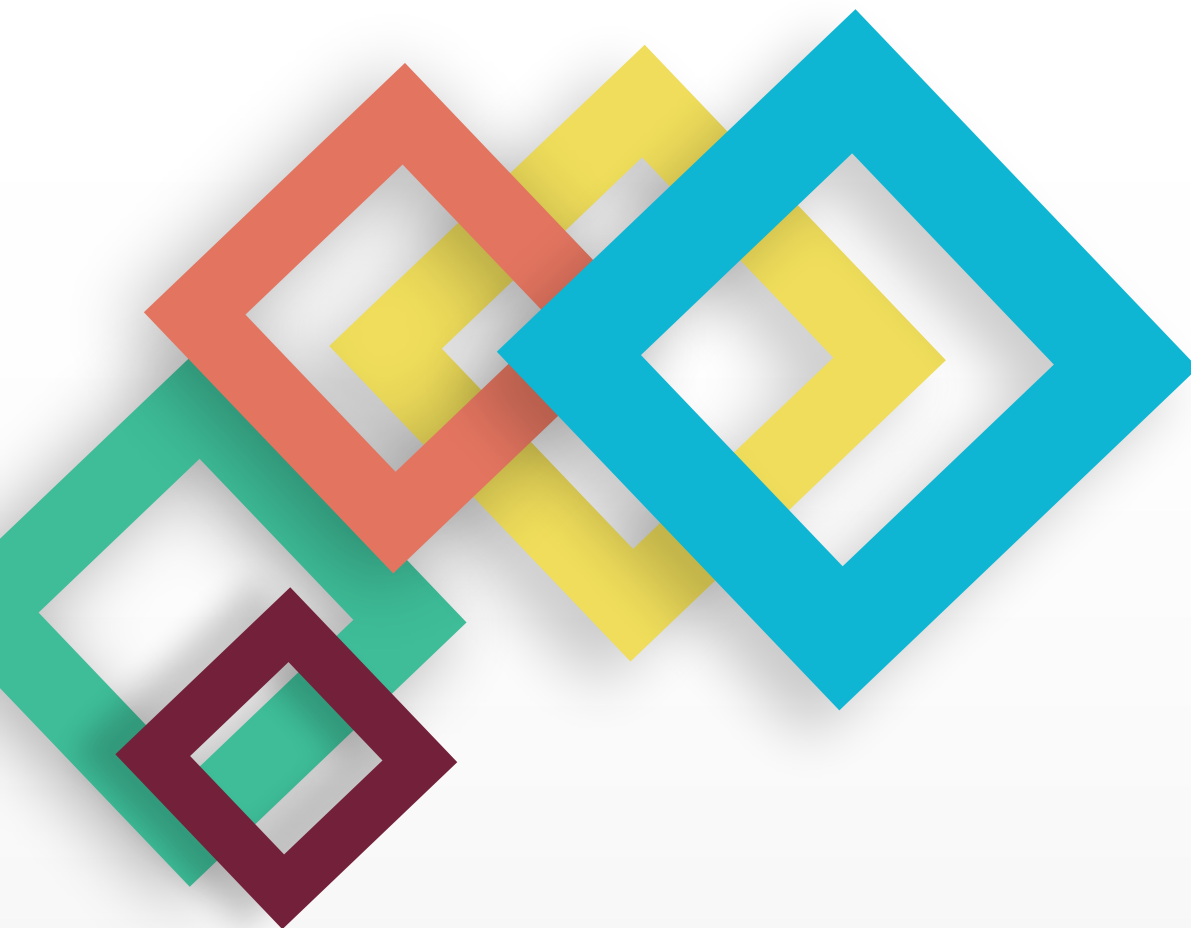
Per poder continuar mantenint l'estabilitat i la competitivitat del sector bancari, i així continuar contribuint positivament a l'economia andorrana, és necessari **aconseguir l'accés a la provisió de liquiditat del Banc Central Europeu**, de manera que aquest pugui arribar a

ser el prestador d'última instància del sistema. Això, a banda de facilitar-li accés a finançament, milloraria la percepció internacional que es té de la plaça andorrana i li permetria competir en igualtat de condicions amb la resta d'Europa.

Precisament, aquesta necessitat de poder competir en igualtat de condicions a l'entorn europeu pren encara més importància en el context de l'Acord d'Associació amb la Unió Europea. En aquest escenari, i encara que es poguessin establir períodes transitoris llargs que moderessin l'impacte inicial d'aquesta més gran integració, entitats europees podrien començar a operar a Andorra fins i tot sense establir-s'hi, atès que la "lliure prestació de serveis" els permetria oferir i prestar serveis financers sense tenir establiment.

Així doncs, l'accés a la provisió de liquiditat del Banc Central Europeu és una condició necessària però no suficient, i caldrà també que en la negociació de l'Acord d'Associació el sistema financer andorrà disposi dels mecanismes escaients per continuar sent competitiu en el nou entorn. Un dels elements necessaris per preservar l'estabilitat del sector és **l'exclusió de l'activitat bancària del passaport comunitari** mentre no es pugui garantir una capacitat competitiva adequada davant les grans entitats bancàries europees.

La banca andorrana ha sabut adaptar-se i fins i tot avançar-se als canvis al llarg dels seus més de noranta anys d'història, és un sector preparat i qualificat per fer dels reptes oportunitats, fins i tot en els pitjors escenaris. La **sostenibilitat i diversitat del sistema financer andorrà** no només és una condició *sine qua non* per a la prosperitat econòmica d'Andorra, sinó també una condició imprescindible per a l'estabilitat social i per a la sobirania econòmica i política del nostre país. I amb això també es treballa des de **l'Associació de Bancs Andorrans**, per ajudar a fer més competitiu el sistema bancari andorrà amb la voluntat que pugui continuar sent un motor econòmic i social del nostre país.

www.andorranbanking.ad

Andorran Banking
Associació de Bancs Andorrans